

บรรณานุกรมภาษาไทยหนังสือ

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ "การพัฒนาชนบทยากจนในระยะครึ่งแผนพัฒนาฉบับที่ 5 และทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนา ฉบับที่ 6" ชนบทไทย 2527 กรุงเทพฯ : กองศึกษาและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2527.

_____ . "แนวคิดและหลักการบริหารโครงการพัฒนา" การบริหารการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์ 2521.

จิตรภา วงศ์พานิช "การศึกษากาและประเมินผลการพัฒนาชนบท ทำอย่างไรจึงเป็นระบบ" ชนบทไทย กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2527.

ชุมพร สังขปรีชา นโยบายชุมชนเมืองแห่งชาติ สยามรัฐฉบับครบรอบ 31 ปี 24 มิถุนายน 2524.

_____ . "นโยบายเศรษฐกิจต่างประเทศ" ความทรงจำ หนังสืออนุสรณ์ ทุน 32 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526.

กิเรก ฤกษ์ทวีชัย การพัฒนาชนบทเน้นการพัฒนาสังคมและแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์ 2527.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ "แนวโน้มนและทางเลือกของการพัฒนาชนบทไทย" ปัญหาการพัฒนาชนบทไทย

นักวิจัยทางสังคมศาสตร์รุ่นที่ 23 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในโครงการสร้างงานในชนบท (รายงานผลการวิจัย) กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน 2526.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ "ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาชนบท" การพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : วิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ 2526.

ประชาชน สุวรรณมงคล "ทัศนะบางประการในเรื่องสภาพแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน" การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ) กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล 2527.

ประสิทธิ์ คงยิ่งศิริ "การวางแผนพัฒนากับการพัฒนาชนบท" จักรกฤษ นรนิคมคุณการ (บรรณาธิการ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล 2527.

ไพรัตน์ เทชะรินทร์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 2 ไม่ปรากฏที่พิมพ์ 2526.

รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์ และ สมบูรณ์ ศิริปราชัย (บรรณาธิการ) ทฤษฎีการพึ่งพา กับสังคมเศรษฐกิจไทย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2525.

สมบัติ สืบสมาน "การบริหารงานสภาพแวดล้อมและคณะกรรมการหมู่บ้าน" การบริหารการพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์การพิมพ์ 2526.

สุกิจ รุฒละนันท์ และ สำเนียง รามกิลก "การปกครองกับการพัฒนาชนบท" การพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : วิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ 2526.

สุโขทัยธรรมมาธิราช ปัญหาการพัฒนาชนบทไทย กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์
2528.

____. การพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : วิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ 2526.

____. การบริหารงานพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์ 2526.

เส้นต์ จามริก และคณะ "นโยบายการพัฒนาชนบท" ชนบทไทย 2523 สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2523.

เสมอ จันทร์พูน "วิวัฒนาการและปัญหาการพัฒนาชนบทไทย" การพัฒนาชนบท
กรุงเทพฯ : วิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ 2526.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 กรุงเทพฯ : ชุมชน
สหกรณ์แห่งประเทศไทย 2525

____. แผนพัฒนาชนบทยากจนในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 กรุงเทพฯ : กองศึกษาภาวะเศรษฐกิจ
และแผนเพื่อการพัฒนา 2525.

____. ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534)
(เอกสารโรเนียว) 2528.

สำนักนายกรัฐมนตรี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท
พ.ศ. 2524 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2524.

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รายงานการศึกษาคำและประเมินผลการดำเนินงาน
โครงการทดลองการบริหารงานสภาตำบลตามโครงสร้างใหม่ (กรุงเทพฯ
 กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
 ไม่ทราบปีที่พิมพ์)

โครงการศึกษาทางเลือกการพัฒนา องค์กรประชาชนเพื่อการพัฒนาในประเทศไทย
รายงานทางเลือกการพัฒนา (วารสาร) ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 - 4 2529.

บทความ

ไกรยุทธ ชีรคยาดีนันท์ "วิพากษ์การพัฒนาชนบทแนวใหม่ของไทย" วารสารพัฒนา
บริหารศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เมษายน 2526.

กิติพิชญ์ วิไลจิตต์. "ประชาธิปไตยเบ่งบานด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน : หรือยัง?"
เสภาภิบาล ปี 79, ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2527.

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง และ วิไลวิทย์ กฤษระภูิกิ. "การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นระดับ
 ตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น," วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ขอนแก่น 2527

กรรณิกา ชมคี. "การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ :
 ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ
 จังหวัดอุบลราชธานี," วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะสังคม-
 สังเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524

อ่าน วุฒิสถิตกรรมรักษา. "ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วม
ของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการ
ที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคู่มพย้อม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี,"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2525

ชาติรี มูลสถาน. "ความคาดหวังของคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านกอบหมากพัฒนากร,"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2523

ปรีชา อุปโยคิน. "ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมในเขตชนบท จังหวัดชลบุรี."
วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ 2518

ปธาน สุวรรณมงคล, ดร. "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับคณะกรรมการหมู่บ้าน
(กม.),"

พีรศักดิ์ นนทเปารยะ. "กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับผลกระทบบางทางเศรษฐกิจและ
การเมืองที่มีต่อสมาชิก : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลชวามุง อำเภอสาร์ภ
จังหวัดเชียงใหม่," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์
สาขาวิชาการปกครอง 2527

เมธี ครองแก้ว และ ปราวณี หินกร "สภาวะความยากจนและการกระจายรายได้ใน
ประเทศไทย ปี 2518/19 และ 2524" วารสารเศรษฐศาสตร์
ธรรมศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2528 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2528.

ยุวดี สิทธิพาทย์. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี
กลุ่มผู้นำเพื่อการเกษตรกรรมโครงการปฏิรูปที่ดินสาธิตประโยชน์
คงเพชรคัน ค.คงคอน อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท," วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2527

เรวดี ไชยพาน. "พฤติกรรมผู้นำที่เป็นอุปสรรค และ/หรือส่งเสริมงานพัฒนาชุมชน."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2523

วิวัฒน์ หามนตรี. "ลักษณะบางประการของ เกษตรกรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับปฏิบัติ
ความโครงการฝึกอบรมเกษตรกรผู้นำ : ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรใน
เขตโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท จังหวัดชัยนาท." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525

ศิริวรรณ เต็งสกุล. "การศึกษามหาบทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน
บทบาทที่ถูกต้องกำหนดและบทบาทที่ปฏิบัติจริง : ศึกษาเฉพาะกรณี คณะกรรมการ
พัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน จังหวัดสระบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527

ศรีสุรินทร์ จำปา. "การพัฒนาชนบท : แนวโน้มความสัมฤทธิ์ผลทางการพัฒนาของ
โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ อ่าวเกอส์นกำแพง จังหวัดเชียงใหม่,"
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2524

สารปัญญา อินทรพจน. "ยุทธวิธีการพัฒนาหมู่บ้าน," เทศาภิบาล ปีที่ 81,
ฉบับวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2529.

สุจินต์ กาวีระกุล. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา
หมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับ
จังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้าน
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527

สุรัสวดี หุ่นพยนต์. "ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของ
ประชาชนยากจน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาคิน ตำบลวังน้ำลึก
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้าน
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527

เสรี ชาเลลา. "ทัศนะของประชาชนและผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อบทบาทของสภาตำบลใน
การวางแผนปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาตำบล (2525 - 2529) : ศึกษา
เฉพาะกรณีสภาตำบล ตำบลภูเวียง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด,"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2527

เสริม ไชยณรงค์. "คณะกรรมการหมู่บ้าน : องค์กรประชาชนหมู่บ้าน." ศูนย์ข่าว
สารการพัฒนาชนบท

สมหวัง คงพิพัฒน์. "การพัฒนาชุมชนในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม :
ศึกษาเฉพาะกรณีความร่วมมือระหว่างราษฎรและรัฐบาล." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านคณะสังคมวิทยา 2518

อำนวยการ ปรีทคจวิทยา, ร.ค. "บทบาทและหน้าที่ของสภาตำบลต่อโครงการสร้างงาน
ในชนบทปี 2523 : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลศรีมหาโพธิ์ อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ 2524

เอกสารอื่น ๆ

ไฉลิก ปันเปี่ยมรัษฎ์ ชนบทไทย : ความก้าวหน้าและล้าหลัง เอกสารวิชาการ
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่งการโรจน์
2526.

จักรกฤษณ์ นรินทีนคูงการ การบริหารงานพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : โครงการ
ส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2527.

ชุมพร สังขปรีชา. ชุมชนเมืองกับการพัฒนาประเทศ เอกสารประกอบการบรรยาย
วิชา ร.453 การบริหารและการปกครองในเขตนครหลวง คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526.

กิเรก ฤกษ์ทราย การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานของประเทศไทย (รายงานการวิจัย)
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2524.

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และ จรัส สุวรรณมาลา การปฏิรูประบบราชการในบทบาท
ทางการเมืองในประเทศไทย (รายงานการวิจัย) กรุงเทพฯ : สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2528.

เมธี ครอบแก้ว "การพัฒนาชนบทไทยในอดีต ปัจจุบัน อนาคต" ทิศทางเศรษฐกิจไทยในทศวรรษหน้า (เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการครั้งที่ 9 ประจำปีการศึกษา 2528 โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) 14 - 14 กุมภาพันธ์ 2529.

อมร นนทสุต แนวทางในการพัฒนาวิถีเพื่อบรรลุความจำเป็นพื้นฐานของคนไทย (เอกสารโรเนียว) 2525.

อมร รักษาศักดิ์ "การพัฒนาชนบทแนวใหม่ : แนวทางประสานงานและนโยบาย" การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน (เอกสารทางวิชาการประกอบการสัมมนา เริ่มวันที่ 26 - 29 พฤศจิกายน 2525 สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม) 2525.

คณะที่ปรึกษาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอ "โครงการสภาตำบล" (เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอ (พปค.) ฉบับที่ 6 วันที่ 27 - 28 กรกฎาคม 2528)

_____ . "กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน" (เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอ (พปค.) ฉบับที่ 3 วันที่ 27 - 28 กรกฎาคม 2528)

_____ . "ระบบการคลังสภาตำบล" (เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอ (พปค.) ฉบับที่ 9 วันที่ 27 - 28 กรกฎาคม 2528)

คณะที่ปรึกษาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอ. คู่มือทดลอง

กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน พ.ย. 2528.

. คู่มือทดลองระบบติดตามผลการพัฒนาชนบทและการมีส่วนร่วมของ
องค์กรประชาชน พ.ย. 2528.

. คู่มือทดลองระบบข้อมูลและการวางแผน พ.ย. 2528.

. รายงานการศึกษาเรื่อง โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ
ขององค์กรประชาชน เม.ย. 2529

. รายงานการศึกษาเพิ่มเติม ระบบการติดตามผลในโครงการตามแผน
พื้นที่บางจน ก.พ. 2528.

. รายงานการศึกษาเรื่อง ระบบบริหารการเงินการคลังของรัฐและเอกชน
ในท้องถิ่น เม.ย. 2529.

. เอกสารประกอบการสัมมนา การทดลองร่าง พรบ. ว่าด้วยสภาตำบล
พ.ศ. .... 27 - 28 ก.ค. 2528.

. เอกสารประกอบการสัมมนา การบริหารงานติดตามผล 27-28 ก.ค.
2528

. เอกสารประกอบการสัมมนา ข้อมูลและการวางแผน 27-28 ก.ค.
2528.

. "เรื่องกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน" พฤศจิกายน 2528.

. "งบประมาณสภาตำบล" พฤศจิกายน 2528.

ภาษาต่างประเทศ

หนังสือ

Abo-Lughod, Janet. and Richard Hay, Jr., Third World Urbanization. Chicago : Maaruffa, 1973.

Amin, Samir. Accumulation On a World Scale : Attique Of The Theory Of Underdevelopment. New York : Monthly Review Press, 1974 ; Unequal Development : An Essay On The Social Transformations On Deripheral Capitalism. New York : Monthly Review Press, 1978.

Axinn, George H. New Strategies For Rural Development. Kathmarde : Sahagoki Press, 1978.

Baran, Paul. The Political Economy of Growth. New York : Monthly Review, 1957.

Baran, Paul and Paul M. Sweezy. Monopoly Capital : An Essay On The American Economic And Social Order. New York : Monthly Review, 1966.

Bernstein, Henry. "Sociology Of Underdevelopment VS Sociology Of Development," In David Lehmann (Ed.) Development Theory : Four Critical Studies. London : Frank Cass, 1979.

Bernstein, Henry. "Underdevelopment And Dependency : A Critical Note" Journal of Contemporary Asia Vol.7 No.1 (1977)

Bertrand, Alvin L. Definitions And Strategies Of Rural Development : Approach For Coherence And Congruity

(ไม่ทราบสถานที่พิมพ์)

- Brown, Loster K. Seeds Of Change : The Green Revolution And Development In the 1970's. New York : Praeger, 1970.
- Bryant, Coralie and Louise C. White. Managing Development In the Third World. Boulder, Colorado : West View Press, 1982.
- Chambers, Robert and Deryke Belshaw. Managing Rural Development Lessons And Methods From Eastern Africa. Brighton, England : Institute of Development Studies, University of Sussex, 1973.
- Chilcote, Ronald R. Theories Of Comparative Politics. Boulder, Cold : Westview Press, 1981.
- Clacaver, Harry M. Jr., "The Contradictions Of The Green Revolutions In Charles.R. Wilber (ED.) The Political Economy Of Development And Underdevelopment.
- Ecafe. Report of The Asian Seminar on Planning and Administration of National Community Development Program. New York, 1962.
- Emmanuel, Arghiri. Unequal Exchange : An Essay On The Imperialism of Trade. New York : Monthly Review, 1972.
- Frand, Andre Gundor. "The Development Of Underdevelopment" In James D. Crockcroft, Et Al, (Eds) Dependence Of Underdevelopment : Latin America's Political Economy. Garden City, N.Y. : Anchor Books, 1972.
- Freire, Paulo. Cultural Action For Freedom, Harvard Education Review And Center For The Study Of Development

And Social Change, Monograph No.1, 1970.

Pedagogy Of The Oppressed. New York : Herder &
Herder, 1972.

Furtado, Celso. Development And Underdevelopment. Berkley
University of California Press, 1964.

Ghenery, Hollis B. Et.al, Redistributions With Growth.
London : Oxford University Press, 1974.

Gill, Richard T. Economic And The Public Interest. 2nd
Ed. Pacific Palisadas, Cal : Goodyear Publishing
Co., 1972.

Goulet, Dennis. The Cruel Choice : A New Concept In The
Theory Of Development. New York : Aitheneum, 1971.
"Development Or Liberations?" In Charles K. Wilber
(Ed.) *The Political Economy Of Development And Un-
derdevelopment. New York : Random House, 1979.

Griffin. The Political Economy Of Agrarian Change : An
Essay On The Green Revolution. Cambridge : Harward
University Press, 1974.

Henriot, Peter J. WDevelopment Alternatives : Problems,
Strategies, Values" In Charles K. Wilber (Ed.)
The Political Economy Of Development and Underdeve-
lopment, 2nd Ed. New York : Random House, 1979.

IBRD. Rural Development Sector Policy Paper.

- Inagatullah, C., "A Proposed Conceptual Framework For The Study Of Approaches To Rural Development In Asia" A.C.D.A. Vol.(1979), Roth, D., "Political Structure And Rural Change : The Case Of Thailand, Malaysia And The Peoples Republic Of China," In A.C.D.A. Vol. 1, (1974)
- Derr, Clark. Et Al, Industrialism And Industrial Man. New York : Oxford University Press, 1966.
- Kuznet, Simon. Modern Economic Growth. New Haven : Yale University Press, 1966.
- Laclau, Ernesto. Feudalism And Capitalism In Latin America. New Left Review (May-June 1971)
- Lerner, Daniel. The Passing Of Traditional Society. New York : Free Press, 1958.
- Mabogunie, Akin. The Development Process : A Spatial Perspective. London : Aitchinson, 1980
- Magdoff, Harry. The Age Of Imperialism : The Economic Of U.S. Foreign Policy. New York : Monthly Review, 1969, Chap.2, "The New Imperialism," Robert I. Rhodes (Ed.) Imperialism And Underdevelopment. New York : Monthly Review Press, 1970, Hugo Radice (Ed.) International Firms And Modern Imperialism Baltimore : Penquine, 1975, Michael Barratt Brown (Ed.) The Economics Of Imperialism. Baltimore : Penquine, 1974.

- Milligan, Max F. and David Hapgood. No Easy Harvest; The Dilemmas Of Agriculture Of Underdeveloped Countries Boston; Little : Brown, 1967.
- Meller, John W. The Economics Of Agricultural Development Ithaca, N. Y. : Cornell University Press, 1966.
- Morgan, Theodore and George W. Botzleds. Economic Development : Reading in Theory and Practice. Balmont, cal : Wadsworth Publishing, 1970.
- Morss, Elliott R. and Victoria A. Morss. US. Foreign Aid : An Assessment Of New And Traditional Development Strategies Colorado, West View Press/ Boulder.
- Nsibet, Robert (Ed.) Social Change New York : Harper & Row, Publisher
- Owons, Edgar and Robert Shaw. Development Reconsidered Bridging The Gap Between Government And People. Lexington, Mass : Lexing Books, 1972.
- Petras, James. Critical Perspectives On Imperialism And Social Class In The Third World. New York : Monthly Review, 1976.
- Price Gitienger J. Economic Analysis Of Agricultural Projects Baltimore : The Johns Hopkins Press, 1982.
- Rondinelli, Dennis A. "Planning And Implementing Development Project : And Introduction", Dennis A. Rondinelli (Ed.) Planning Development Projects. Pennsylvania : Danden, Hutchin Son & Ross, Inc, 1979.

- Rondinelli, Dennis A. and Kenneth Ruddle. Urbanization And Rural Development : A Spatial Policy For Equitable Growth. New York : Praeger Publishers, 1979.
- Rostow, W.W. The Stages Of Economic Growth : A non Communist Manifesto. London : Cambridge University Press, 1960.
- Ruhan, V.W. "Intergrated Rural Development Programmes : A Skeptical Approach" Agricultural Development Council Stall Paper, 1975
- Seers, Dudley. "The Meaning Of Development, With Sposte Cript, In David Lehmann (Ed.) Development Theory : Four Critical Studies. London : Itadik Class, 1979.
- Stifel, Laurence D., Ralph K. Davidson and James L. Coleman (eds.) Social Science And Public Policy In The Developing Countries. Lexington, Mass : Lexington Books, 1982.
- Todaro, Michael P. Economic Development In The Third World. London : Longman, 1981.
- The United Nations Asian Development Institute. An Approach to Evaluating Guideline, For Rural Development, Discussion, Paper Series No.1. Bangkok : United Nations Asian Development Institute, 1975.
- United Nations. The UN. Report on Concept And Principals As Reported By The Secretary General, March, 12, 1987.

- UNDP. Report Of The Administrator, 1973.
- United Nations Economics Commission For Africa (UNECA)
Integrated Approach to Rural Development In Africa
 New York : United Nations, 1971.
- US. Agency For International Development (USAID). Intro-
duction to The FU 1972 Development Assistance Pro-
gram : Presentation to The Congress. Washington,
 D.C. Government Printing Office, 1973 / Working
 Group On The Reral Poor "An Approach To Spatial
 Planning For Rural Development, Working Paper No.1.
 Washington, D.C. USAID, 1975.
- Vingu Vichit Vallaskarr and Padma Mahampahy (Ed.) "Reading
In Development And Planning" vol.1. Bangkok :
 United Nation Asean And Pacific Development Institute,
 1980.
- Wamsley, G.L and M.N. Zald. The Political Economy Of
 Public Organization. Lexington, Mass D.C. Eath,
 1973.
- Waterston, Albert Development Planning : Leassons Of Expe-
rience. Baltimore Maryland, John S. Hopkins Press,
 1968.
- Wayne Nafziger E. "A Critique Of Dvelopment Economics In
 The US." In David Lehmann (Ed.) Development Theo-
ry : Four Critical Studies. London : Frank Cass,
 1979.

ld Bank. Paper No.364. Income, Consumption and Poverty

In Thailand 1962-63 to 1975-76.

The Result On World Poverty : Problem Of Rural Deve-
lopment, Education and Health. Baltimore : The
Johns Hopkins Press.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Bedeiar, Arthur G. Organizations theory and And Analysis : Text and Cases, 2nd.ed. (Chicago : The Dryden Press, 1984)
- Bernard, Chester. The Functions of the Executive (Cambridge, Mass : Harvard University Press, 1938)
- Brown, Warren B. and Moborh, Dennis J. Organization Theory and Management : A Macro Approach. (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1980)
- Hicks, Herbert G. and Collett, C. Ray. The Management of Organizations (e rd.ed., New York : McGraw-Hill, Inc., 1967)
- Kast, Fremont E. and Rosenzweig, James E. Organization' and Management : A Systems and Contingency Approach (3rd.ed., Tokyo : McGraw-Hill, Inc., 1979)
- Kotter, John P. and Schlesinger, Leonard A. "Choosing Strategies For Change," Harard Business Review 57, No.2 (1979)
- Miles, Raymond E. and Show, Charles C. Organization Strategy, Structure, and Process (New York : McGraw-Hill, Inc., 1978)
- Parsons, Talcott, Structure and Process in Modern Societies (Glencoe, Illinois : The Free Press Publishing, 1960).

ภาคผนวก ก.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยกองทุนพัฒนาชนบท

พ.ศ. 2527

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านชนบทมีความสามารถที่จะช่วยตนเองได้ จำเป็น
ต้องมีการสนับสนุนให้หมู่บ้านมีทุนในการดำเนินกิจการที่เกิดคอกออดผล เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน จึง
จำเป็นต้องจัดตั้งกองทุนพัฒนาชนบท และกองทุนพัฒนาชนบท (ระคับอำเภอ) ขึ้นเพื่อสนับสนุน
ให้หมู่บ้านมีทุนในการดำเนินกิจการดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 9 (8) แห่ง
ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2525 โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนพัฒนาชนบท
พ.ศ. 2527"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

"กองทุนเฉพาะกิจ" หมายความว่า กองทุนหรือเงินทุนที่ประชาชนได้ดำเนินการจัด
ตั้งขึ้นเอง หรือที่ส่วนราชการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อดำเนินงานหาผลประโยชน์
และให้บริการแก่บ้านใดบ้านหนึ่ง หรือหลายบ้านแก่ประชาชนส่วนรวมในหมู่บ้าน

"โครงการ" หมายความว่า โครงการลงทุนของคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้การ
บริการแก่บ้านใดบ้านหนึ่ง หรือหลายบ้านแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด
ของโครงการ และมีเป้าหมายในการทำอะไรหรือในการเรียกเก็บผลตอบแทนที่ชัดเจน เพื่อ
ส่งใช้คืนเงินยืมกองทุนพัฒนาชนบท (ระคับอำเภอ)

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนพัฒนาชนบท ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติแต่งตั้ง

"กพจ." หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท

"นายอำเภอ" หมายความว่า รวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

"กพอ." หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนากิ่งอำเภอ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท

"คณะกรรมการ (ระคับอำเภอ)" หมายความว่า รวมถึงคณะกรรมการกองทุนพัฒนาชนบท (ระคับกิ่งอำเภอ) ด้วย

"สภาตำบล" หมายความว่า สภาตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล

"คปค." หมายความว่า คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระคับตำบล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท

"คณะกรรมการหมู่บ้าน" หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

"ภาคเอกชน" หมายความว่า บุคคล หรือองค์กรเอกชนที่ดำเนินการโดยประสงค์กำไรหรือไม่ประสงค์กำไร ทั้งที่อยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ หรือมีสาขาอยู่ในประเทศ

"เงินกู้" หมายความว่า เงินกู้ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยและมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจภาคเอกชน หรือสถาบันการเงิน

"เงินยืม" หมายความว่า เงินยืมซึ่งไม่มีอัตราดอกเบี้ย และมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจภาคเอกชน หรือสถาบันการเงิน

ข้อ 4 ให้คณะกรรมการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ มีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ 5 หากมีความจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการเสนอความเห็น ให้คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติมีมติยกเว้น หรือกำหนดวิธีปฏิบัติ นอกเหนือระเบียบนี้

หมวด 2

การจัดตั้งและการบริหารกองทุนพัฒนาชนบท

ข้อ 6 ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาชนบท โดยนำเงินจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2528 ซึ่งตั้งจ่ายในรายการโครงการกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน ของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย ไปเปิดบัญชีเงินฝาก "กองทุนพัฒนาชนบท" ประเภทเผื่อเรียกที่ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ โดยให้กรมบัญชีกลางเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการเบิกจ่ายเงินและดูแลบัญชีเงินฝาก

ข้อ 7 รายรับของกองทุนพัฒนาชนบท ประกอบด้วยเงินใช้คืนเงินยืมจากกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) และรายได้ดังต่อไปนี้

(1) เงินอุดหนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่รัฐบาลตั้งจ่ายอุดหนุน ให้แก่กองทุนพัฒนาชนบท

(2) เงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือจากภาคเอกชน

(3) เงินยืมจากภาคเอกชน

(4) เงินกู้จากภาคเอกชน

(5) ดอกเบี้ยเงินฝากของบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท

ข้อ 8 การนำเงินใช้คืนเงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) เข้าบัญชีเงินฝากให้เป็นตามหมวดที่ 6 ของระเบียบนี้

ให้นำเงินรายได้ตาม ข้อ 7 (2) (3) และ (4) เข้าบัญชีเงินฝากตามข้อ 6 ภายใน 2 วันทำการ นับแต่วันรับเงินหรือเช็ค หรือคั้วแลกเงิน

ข้อ 9 การไถ่มาซึ่งเงินบริจาค หรือเงินช่วยเหลือ และเงินยืมจากภาคเอกชน
 ตามข้อ 7 (2) และ (3) จะต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันในการบริจาคหรือให้ยืม
 การยืมเงินตามข้อ 7 (3) และการกู้เงินตามข้อ 7 (4) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ และให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการนั้น
 ของกระทรวงการคลัง

ข้อ 10 รายจ่ายของกองทุนพัฒนาชนบท อาจมีได้ทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง ดังนี้
 (1) รายจ่ายในการบริหารกองทุนพัฒนาชนบท ตามระเบียบที่คณะกรรมการ
 กำหนด

(2) รายจ่ายในการให้ยืมแก่กองทุนพัฒนาชนบท (ระับอำเภอ)

(3) รายจ่ายตามข้อ 7 (3) และ (4) ให้เป็นไปตามหลักการที่ได้อนุมัติจาก
 คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ตามข้อ 9 วรรค 2

ข้อ 11 รายจ่ายตามข้อ 10 (2) เป็นการให้ยืม โดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ยการใช้
 คืน ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ 44 และ 45

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย
 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ และ
 อนุกรรมการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร โดยมีอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
 เลขานุการศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
 สังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการฝ่ายแผนรวมและแผนจังหวัด สำนักนโยบายและแผนมหภาคไทย
 และผู้แทนกรมบัญชีกลางเป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 13 ให้คณะกรรมการ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(1) กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการสนับสนุนเงินยืมสมทบแก่โครงการพัฒนา
 หมู่บ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาโครงการของคณะกรรมการ (ระับอำเภอ)

(2) กำหนดสัดส่วนเงินยืมสมทบโครงการ และพิจารณาอนุมัติเงินยืมสมทบแก่
 คณะอนุกรรมการ (ระับอำเภอ)

- (3) กำหนดแบบฟอร์ม และระเบียบปฏิบัติเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (4) ให้ผ่อนผันหรือยกเว้นการปฏิบัติตามเงื่อนไข การใช้คืนเงินยืมสมทบ
ของคณะกรรมการหมู่บ้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ 41
- (5) ประสานงานและกำกับให้ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจดำเนินการตาม
ระเบียบนี้ และให้ชี้แจงหรือส่งข้อมูลที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้
- (6) ความคุม ติดตามผล และประเมินผลการดำเนินการตามระเบียบนี้
- (7) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาวิเคราะห์ หรือดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ตามที่เห็นสมควร
- (8) ดำเนินการอื่นใดเพื่อการได้เป็นไปตามระเบียบนี้
- (9) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติมอบหมาย

หมวด 3

การจัดตั้งและการบริหารกองทุนพัฒนาชนบท (ระกัยอำเภอ)

ข้อ 14 ให้ กพอ. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (ระกัยอำเภอ) ประกอบด้วย นาย
อำเภอเป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ จำนวนที่เห็นสมควร และ
กำนันทุกตำบลเป็นอนุกรรมการ และให้ข้าราชการอำเภอคนหนึ่งเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
กับให้มีอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกิน 2 คน

ข้อ 14 ให้คณะอนุกรรมการ (ระกัยอำเภอ) มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาและอนุมัติโครงการตามข้อ 30 ให้สอดคล้องกับแนวทางการ
สนับสนุนเงินยืมสมทบตามข้อ 13 (1)
- (2) พิจารณาและอนุมัติเงินยืมสมทบ ตามข้อ 34
- (3) ตรวจสอบหรือมอบหมายให้ผู้อื่นใดตรวจสอบการดำเนินโครงการที่ได้
รับเงินยืมสมทบ ตลอดจนการใช้จ่ายเงินยืมในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน

- (4) คัดค้านผลการดำเนินโครงการที่ได้รับเงินยืมสมทบ
 (5) สั่งให้คณะกรรมการหมู่บ้านส่งเอกสาร บัญชี ข้อมูลต่าง ๆ คำชี้แจง
 ตลอดจนข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการดำเนินงานตาม (1) (2) และ (3)
 (6) ประสานงานเพื่อขอรับเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือจากภาคเอกชน
 (7) เรียกคืนเงินยืมเมื่อเห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้าน ดำเนินโครงการที่ใช้
 เงินยืมสมทบไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(8) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก กพจ. หรือคณะกรรมการ
 ข้อ 16 เมื่อนายอำเภอได้รับการจัดสรรเงินยืมสมทบจากคณะกรรมการแล้ว
 ให้นำเงินไปเบิกบัญชี "กองทุนพัฒนาชนบท (ระดับนายอำเภอ)" ประเภทเมื่อเรียก หรือประเภท
 สละสหรัพกับสำนักงานสาขาของธนาคารออมสิน หากไม่มีสำนักงานสาขาของธนาคารออมสิน
 ในเขตอำเภอนั้น ให้เบิกบัญชีเงินฝากกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ
 ธนาคารกรุงไทย จำกัด ในเขตอำเภอนั้นได้ และให้แจ้งชื่อเลขที่บัญชีเงินฝากกับหน่วยงาน
 ที่รับผิดชอบในการเบิกจ่ายและดูแลบัญชีเงินฝาก ตามข้อ 6

ในกรณีที่ไม่มีสำนักงานสาขาของธนาคารตามวรรคก่อนในเขตอำเภอนั้น ให้
 นายอำเภอเบิกบัญชีเงินฝากกับธนาคารตามความในวรรคแรกในเขตอำเภอข้างเคียงได้ โดย
 อนุมัติ

ข้อ 17 ผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินตามข้อ 16 ให้ประกอบด้วย นายอำเภอ
 และกรรมการที่เป็นกำนันอีก 2 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการ (ระดับนายอำเภอ)

ข้อ 18 รายรับและรายไถ่ของกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับนายอำเภอ) ประกอบด้วย

- (1) เงินยืม หรือเงินช่วยเหลือจากภาคเอกชน
- (2) ดอกเบี้ยเงินฝากของบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับนายอำเภอ)
- (3) เงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท
- (4) เงินฝากคืนจากคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ 19 รายจ่ายของกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) อาจมีได้ทางใดทางหนึ่ง หรือหลายทางดังนี้

- (1) รายจ่ายในการให้ยืมเงินสมทบแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน
- (2) รายจ่ายการใช้คืนเงินยืมสมทบแก่กองทุนพัฒนาชนบท
- (3) รายจ่ายในการใช้คืนเงินยืมภาคเอกชน
- (4) รายจ่ายในการบริหารกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ)

ข้อ 20 รายจ่ายในข้อ 19 (1) และ (2) ให้เป็นไปตามระเบียบนี้ รายจ่ายตามข้อ 19 (3) ให้เป็นไปตามเงื่อนไข การยืมเงินที่คณะกรรมการ (ระดับอำเภอ) ตกลงกับภาคเอกชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ส่วนรายจ่ายตามข้อ 19 (4) ให้จ่ายจากเงินรายได้ตามข้อ 18 (1) หรือ (2)

หมวด 4

การขอรับเงินสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท

ข้อ 21 การดำเนินงานของกองทุนเฉพาะกิจในหมู่บ้าน ให้ดำเนินการตามระเบียบและวิธีการที่ส่วนราชการหรือคณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดไว้แล้ว

ข้อ 22 หมู่บ้านที่มีสิทธิได้รับการสนับสนุนเงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) ต้องมีลักษณะดังนี้

- (1) เป็นหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาล
- (2) กองทุนเฉพาะกิจกองทุนใดกองทุนหนึ่งที่จะขอรับเงินยืมสมทบ ต้องมีการบริหารงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 12 เดือน
- (3) มีเงินฝากในบัญชีตามข้อ 23 ไม่น้อยกว่าจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของโครงการในส่วนที่คณะกรรมการหมู่บ้านจะขอรับยืมขอรับ เมื่อได้รับเงินยืมสมทบ

ข้อ 23 หมู่บ้านใดที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนเงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท (ระกัมอำเภอ) ให้มีมติแต่งตั้งประธานกรรมการหมู่บ้าน ประธานฝ่ายกิจการคลังและเลขานุการฝ่ายกิจการคลัง ของคณะกรรมการหมู่บ้าน นำเงินจากกองทุนเฉพาะกิจหนึ่งหรือหลายกองทุนของหมู่บ้านนั้น ไปเปิดบัญชีเงินฝากประเภทเผื่อเรียก หรือประเภทสะสมทรัพย์ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ใช้ชื่อบัญชีว่า "บัญชีพัฒนาหมู่บ้าน.....(ระบุชื่อหมู่บ้าน)" โดยเปิดบัญชีธนาคารที่นายอำเภอได้เปิดบัญชีไว้ตามข้อ 16

ข้อ 24 ผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินตามข้อ 23 ให้ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานฝ่ายกิจการคลัง และเลขานุการฝ่ายกิจการคลัง ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ 25 เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านได้เปิดบัญชีเงินฝาก ตามข้อ 23 แล้ว ให้รายงานการเปิดบัญชีโดยผ่านสภาตำบล พร้อมควยคำรับรองการเปิดบัญชีของธนาคาร ให้นายอำเภอทราบ

ข้อ 26 ห้ามมิให้คณะกรรมการหมู่บ้านเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝาก ตามข้อ 23 เว้นแต่

(1) ได้รับแจ้งจากนายอำเภอตาม ข้อ 30 วรรค 2 ว่า คณะอนุกรรมการ (ระกัมอำเภอ) ได้อนุมัติโครงการที่ขอรับเงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท (ระกัมอำเภอ) หรือ

(2) ได้รับแจ้งจากนายอำเภอตาม ข้อ 35 ว่า ได้โอนเงินยืมสมทบเข้าบัญชีพัฒนาหมู่บ้านแล้ว ซึ่งการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากตามนี้ ให้เป็นไปตาม หมวด 5

ข้อ 27 การขอรับเงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบท (ระกัมอำเภอ) เพื่อดำเนินโครงการให้คณะกรรมการหมู่บ้านจัดทำโครงการ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด เสนอสภาตำบล และ คปค. พร้อมแผนการใช้คืนเงินยืมสมทบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานกรรมการสภาตำบล เสนอโครงการ ไปให้นายอำเภอพิจารณาเสนอคณะกรรมการ (ระกัมอำเภอ)

ลักษณะของโครงการที่จะขอรับเงินยืมสมทบ ตามวรรคก่อนจะต้องมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 29

ข้อ 28 ให้สภาตำบล และ คปท. พิจารณาโครงการร่วมกันตามชั้นตอน ดังนี้

- (1) พิจารณาตรวจสอบค่าใช้จ่าย และความเหมาะสมของโครงการ
- (2) ตรวจสอบฐานะการฝากเงินของบัญชีพัฒนาหมู่บ้าน ว่ามีเงินคงเหลือเพียงพอที่จะดำเนินโครงการ เมื่อได้รับเงินยืมสมทบหรือไม่

(3) ตรวจสอบขีดความสามารถในการบริหารกองทุนเฉพาะกิจ ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

(4) ตรวจสอบแผนการใช้คืนเงินยืมสมทบของคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้

(5) จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ถ้ามีโครงการที่ผ่านการพิจารณาค้างแต่ส่งโครงการขึ้นไป

ข้อ 29 โครงการตามข้อ 27 จะต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) เป็นการลงทุนเพื่อขยาย หรือปรับปรุงการผลิต การค้า หรือการบริการทางสังคม อันมีผลกำไรที่ส่วนราชการของรัฐเคยเข้าไปดำเนินการในหมู่บ้านนั้นมาแล้ว

(2) เป็นการลงทุนเพื่อการผลิต การค้า หรือการบริการทางสังคม อันมีผลกำไร หรือการริเริ่มโครงการใหม่ที่ส่วนราชการของรัฐยังมิได้เข้าไปดำเนินการในหมู่บ้านนั้นมาก่อน หรือรัฐบาลไม่เคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน

(3) เป็นการลงทุนค้ำช่อมแซมหรือก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ ในกรณีที่เกิดประโยชน์ต่ออาชีพของราษฎร ซึ่งมีแผนจัดเก็บเงินจากผู้ใช้ประโยชน์เพื่อใช้คืนเงินยืมสมทบ

ข้อ 30 ให้คณะอนุกรรมการ (ระกัับอำเภอ) พิจารณาและอนุมัติโครงการ โดยยึดลำดับความสำคัญของโครงการของสภาตำบล และ คปท. โดยมีขั้นตอนการพิจารณาตาม ข้อ 28

(1) - (5) โดยอนุโลม

การพิจารณาโครงการเป็นประการใด ให้นายอำเภอแจ้งคณะกรรมการ
หมู่บ้านทราบ โดยผ่านสภาตำบลโดยเร็วที่สุด

ข้อ 31 ให้นายอำเภอรวบรวมโครงการที่คณะกรรมการ (ระดับอำเภอ)
อนุมัติแล้ว ทำคำขอรับเงินยืมสมทบโครงการตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ส่งให้
ราชการจังหวัดเสนอ กพจ. และเสนอคณะกรรมการพิจารณา

หมวด 5

การตั้งและเบิกจ่ายเงินยืมสมทบโครงการ

ข้อ 32 ให้คณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติวงเงินยืมสมทบโครงการ ตาม
คำขอของคณะกรรมการ (ระดับอำเภอ) เป็นรายอำเภอ แล้วให้กรมบัญชีกลางโอนเงินจาก
บัญชีเงินฝากตาม ข้อ 6 ไปเข้าบัญชีเงินฝากกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) ตามบัญชี
การจักรสรร แล้วแจ้งให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

ข้อ 33 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด ได้รับแจ้งบัญชีการจักรสรรจากคณะกรรมการ
ตามข้อ 32 แล้วให้เสนอ กพจ.ทราบ

ข้อ 34 เมื่อนายอำเภอได้รับทราบการโอนเงินตามข้อ 32 แล้ว ให้เสนอคณะกรรมการ
(ระดับอำเภอ) พิจารณาอนุมัติเงินยืมสมทบตามลำดับความสำคัญ ของโครงการตามที่
คณะกรรมการ (ระดับอำเภอ) ได้พิจารณาอนุมัติไว้แล้วตาม ข้อ 30

ข้อ 35 เมื่อหมู่บ้านพร้อมที่จะดำเนินโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ยืมเงินสมทบ ให้ทำ
คำขอรับเงินยืมสมทบท่อนายอำเภอ แล้วให้ผู้มีอำนาจเบิกเงินตามข้อ 17 โอนเงินจากบัญชี
กองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) เข้าบัญชีพัฒนาหมู่บ้าน (ระบุมือหมู่บ้าน) ตามที่ได้รับอนุมัติ
แล้วแจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านนั้นทราบ

ข้อ 36 การเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากตาม ข้อ 26 (2) ให้เบิกจ่ายตามบัญชี
รายละเอียดค่าใช้จ่ายโครงการที่กำหนดไว้ในโครงการ ซึ่งคณะกรรมการ (ระดับอำเภอ)
ได้อนุมัติแล้ว

การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการจากบัญชีเงินฝากในส่วนที่ไม่เกินวงเงินที่เป็น
ค่าใช้จ่ายส่วนของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้ถือเป็นการเบิกจ่ายเงินในส่วนของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ 37 หากการดำเนินโครงการที่ได้รับอนุมัติให้เริ่มเงินสมทบของหมู่บ้านใด ไม่สามารถลุล่วงไปตามโครงการที่กำหนดไว้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อมีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินโครงการ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านรายงานคณะกรรมการ (ระกัษอำเภอ) โดยผ่านสภาตำบล เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ (ระกัษอำเภอ) แล้ว ให้ดำเนินโครงการต่อไปได้

(2) เมื่อไม่สามารถดำเนินโครงการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ เช่น เนื่องจากค่าใช้จ่ายตามโครงการเพิ่มขึ้นจากที่ได้รับอนุมัติ หรือโครงการไม่สามารถดำเนินการเพราะปัญหาทางเทคนิคหรือเนื่องจากสาเหตุอื่นก็ตาม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านระงับการดำเนินโครงการ แล้วรายงานคณะกรรมการ (ระกัษอำเภอ) โดยผ่านสภาตำบล

ข้อ 38 เมื่อคณะกรรมการ (ระกัษอำเภอ) ได้รับรายงานตามข้อ 37 แล้ว ให้พิจารณาแล้วแจ้งผลให้คณะกรรมการหมู่บ้านทราบ โดยผ่านสภาตำบลโดยเร็ว

สำหรับกรณีโครงการไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะเนื่องจากเหตุอื่น ถ้าคณะกรรมการ (ระกัษอำเภอ) มีความเห็นว่าโครงการดังกล่าว ไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ให้สั่งยุติการดำเนินโครงการและให้ผู้มีอำนาจเบิกเงินตาม ข้อ 24 โคนเงินยืมสมทบที่เหลืออยู่ในบัญชีเงินฝาก เข้าบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท (ระกัษอำเภอ) ทันที แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรายงานคณะกรรมการต่อไป

ข้อ 39 หากการสั่งยุติการดำเนินโครงการตามความใน ข้อ 38 วรรค 3 ปรากฏว่า คณะกรรมการหมู่บ้านใด เบิกค่าใช้จ่ายโครงการจากบัญชีเงินฝากเกินส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามนัยข้อ 36 วรรค 2 ให้คณะกรรมการ (ระกัษอำเภอ) ดำเนินการตามข้อ 41 โดยอนุโลม

หมวด 6
การใช้เงินยืมสมทบ

ข้อ 40 การใช้เงินยืมสมทบของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามแผนการใช้เงินยืมสมทบของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามข้อ 27 โดยในปีแรกให้ใช้ค่าน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่วนปีต่อไปให้ใช้ค่าน้อยปีละ 3 ครั้ง และมีกำหนดระยะเวลาการใช้เงินไม่เกิน 5 ปี

ข้อ 41 กรณีที่เกิดเหตุจำเป็นหรือเกิดภัยพิบัติสาธารณะ ทำให้โครงการที่ดำเนินการโดยใช้เงินยืมสมทบจากคณะกรรมการ (ระคับอำเภอ) ไม่ไต่ผลเท่าที่ควร ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำคำร้องเสนอให้สภาตำบล คณะกรรมการ (ระคับอำเภอ) และ กพจ. พิจารณาตามลำดับ แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ หรือยกเว้นการปฏิบัติตาม ข้อ 40

ข้อ 42 ให้คณะกรรมการหมู่บ้านใช้เงินยืมสมทบ โดยโอนเงินจากบัญชีพัฒนาหมู่บ้าน เข้าบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท (ระคับอำเภอ) แล้วรายงานสภาตำบลและนายอำเภอทราบ

ข้อ 43 ให้นายอำเภอโอนเงินใช้คืนที่ได้รับจากคณะกรรมการหมู่บ้านตาม ข้อ 42 ส่งโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท ตามข้อ 6 แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รายงานการโอนเงินในวรรคแรก เสนอ กพจ. แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลาง รายงานผลการโอนเงินตามวรรคแรกให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ 44 หากคณะกรรมการ (ระคับอำเภอ) มีความประสงค์ขอยกเว้นการโอนเงินใช้คืนแก่คณะกรรมการ ตามข้อ 43 เพื่อนำเงินดังกล่าวไปให้คณะกรรมการหมู่บ้านอื่นยืมสมทบดำเนินโครงการที่ได้รับอนุมัติตาม ข้อ 30 ก็ให้ดำเนินการตามข้อ 31 เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการแล้วก็ให้ดำเนินการตามหมวด 5 โดยอนุโลม

หมวด 7

ความรับผิดชอบ

ข้อ 45 ความรับผิดชอบในการดำเนินโครงการที่ได้รับเงินยืมสมทบ การจัดเก็บรายไถ่ตลอดจนการใช้คืนเงินยืมสมทบ ให้เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน และจำนวนเงินในบัญชีเงินฝากตามข้อ 23 ให้เป็นความรับผิดชอบของผู้มีอำนาจเบิกจ่ายตามข้อ 24

ข้อ 46 กรณีที่มีการเปลี่ยนตัวกรรมการในคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้มีการมอบหมายภาระหนี้สินเงินยืมสมทบระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิม กับผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ และให้ถือว่าผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ จะต้องรับผิดชอบหนี้สินในทางแพ่งต่อคณะกรรมการ (ระคับอำเภอ)

ข้อ 47 ความรับผิดชอบในการเร่งรัดการใช้คืนเงินยืมสมทบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (ระคับอำเภอ)

ความรับผิดชอบเงินยืมสมทบ และเงินยืมภาคเอกชนให้เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจเบิกเงินตามข้อ 17

ข้อ 48 กรณีที่มีการเปลี่ยนตัวผู้ดำรงตำแหน่งในข้อ 17 ให้มีการมอบหมายภาระหนี้สินเงินยืมสมทบระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิม กับผู้ดำรงตำแหน่งคนใหม่ และให้ถือว่าผู้ดำรงตำแหน่งใหม่จะต้องรับผิดชอบหนี้สินในทางแพ่งต่อผู้ให้ยืม

หมวด 8

การรายงานและติดตามผล

ข้อ 49 เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินโครงการเสร็จแล้ว ให้รายงานผลให้สภาตำบลทราบ และให้สภาตำบลรายงานผลให้คณะกรรมการ (ระคับอำเภอ) ทราบ

ข้อ 50 ให้คณะกรรมการ (ระคับอำเภอ) เป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินโครงการที่ได้รับเงินยืมสมทบจากคณะกรรมการ

ให้นายอำเภอรายงานฐานะการเงินของบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) โดยแยกตามประเภทรายรับ รายได้ และรายจ่าย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบเป็นประจำทุกเดือน

ข้อ 51 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับและติดตามผลการดำเนินโครงการพัฒนาชนบท ที่ได้รับเงินยืมสมทบจากคณะกรรมการ และนำเสนอ กพจ.

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รายงานฐานะการเงินของบัญชีกองทุนพัฒนาชนบท (ระดับอำเภอ) โดยแยกประเภทตามรายรับ รายได้ และรายจ่าย ให้คณะกรรมการทราบเป็นประจำทุกเดือน

ข้อ 52 ให้นายอำเภอจัดทำ ทำเนียบโครงการในระดับอำเภอ ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินยืมสมทบจากคณะกรรมการ (ระดับอำเภอ) แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

ข้อ 53 ให้นายอำเภอจัดทำบัญชีเงินยืมสมทบ และการใช้คืนเงินยืมสมทบโครงการของคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการทราบ

ข้อ 54 ให้กรมบัญชีกลางรายงานฐานะการเงินของบัญชีเงินฝากกองทุนพัฒนาชนบท ให้คณะกรรมการทราบเป็นประจำทุกเดือน

หมวด 9

บทเบ็ดเตล็ด

ข้อ 55 รายได้จากโครงการที่ขอรับเงินยืมสมทบ เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการบริหาร และการลงทุนแล้ว ให้คณะกรรมการหมู่บ้านนำฝากเข้าบัญชีเงินฝากค้ำช้อ 23 โดยเร็วที่สุด

ข้อ 56 การใช้เงินยืมสมทบโครงการแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ของกองทุนพัฒนาชนบท ระยะเริ่มต้นให้ดำเนินการใน เขตชนบทพื้นที่ยากจน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529

การขยายพื้นที่ดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการพัฒนาชนบท
แห่งชาติ

ข้อ 57 ให้นำอำเภอและสภาคำบล กำกับดูแลและสนับสนุนคณะกรรมการหมู่บ้าน
ในการใช้เงินดำเนินโครงการ ตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
ของโครงการ

ข้อ 58 ให้กรมบัญชีกลางรับผิดชอบในการทำแบบฟอร์ม และระเบียบปฏิบัติสำหรับ
การปฏิบัติตามระเบียบนี้ เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาตาม ข้อ 13 (3)

ข้อ 59 ให้ คปท.ให้คำแนะนำและสนับสนุนคณะกรรมการหมู่บ้าน เกี่ยวกับการ
กำหนดโครงการและการใช้จ่ายเงินยืมสมทบเพื่อดำเนินโครงการ

ประกาศ ณ วันที่ 4 ธันวาคม 2527

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท
ในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)
พ.ศ. 2524

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่จะเร่งรัดพัฒนาชนบท และเพื่อแก้ไขปัญหาค่าความยากจนในชาติ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาศัยอำนาจตามความในข้อ 9 (8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) พ.ศ. 2524"

ข้อ 2 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 3 ในระเบียบนี้
"ส่วนราชการ" หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการ
งบประมาณ

"พื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท" หมายความว่า พื้นที่อำเภอและกิ่งอำเภอ
ตามรายละเอียดแนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ 4 ให้ส่วนราชการจัดสรรงบประมาณและโครงการในปีงบประมาณในแต่ละปี
ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2524 เป็นต้นไป ลงในพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทให้มากที่สุด

และให้ยกพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ที่มีความสำคัญอันค้ำสูง ในการจัดทำโครงการความแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)

ข้อ 5 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ยึดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทเป็นหลักในการพิจารณาโครงการจัดสรรงบประมาณและกำลังคน ในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)

ข้อ 6 ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2524 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 27 มกราคม 2524

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(1) อุบลราชธานี	1. อำเภอพนา 2. อำเภอศรีเมืองใหม่ 3. อำเภอโขงเจียม 4. อำเภอโขงเจียม 5. อำเภอธามาน 6. อำเภอห้วยตะพาน 7. อำเภอเขมราฐ 8. อำเภออำนาจเจริญ 9. กิ่งอำเภอเสนานิคม 10. อำเภอนาจะหลวย 11. อำเภอภูซำปูน 12. อำเภอเขมรอุดม 13. อำเภอตะการพิชัย 14. อำเภอน้ำยืม 15. กิ่งอำเภอศาลชุม 16. อำเภวารินชำราบ 17. อำเภอวังสามสี 18. อำเภอเมืองอุบลราชธานี 19. อำเภอตระการ

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(2) ศรีสะเกษ	1. อำเภอศรีสะเกษ 2. อำเภอไพรบึง 3. อำเภออุทุมพรพิสัย 4. อำเภอปรางค์กู่ 5. กิ่งอำเภอบึงบูรด 6. อำเภอขุขันธ์ 7. กิ่งอำเภอห้วยทับทัน 8. กิ่งอำเภอโนนคูณ 9. อำเภอรามันไศล
	(3) มหาสารคาม	1. อำเภอเมืองมหาสารคาม 2. อำเภอกันทรวิชัย 3. อำเภอวาปีปทุม 4. อำเภอเขียงยืน 5. อำเภอโกสุมพิสัย 6. อำเภอบรบือ 7. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย 8. อำเภอนาเชือก 9. กิ่งอำเภอแกดำ
	(4) ร้อยเอ็ด	1. กิ่งอำเภอโพนทราย 2. อำเภอสุวรรณภูมิ 3. อำเภอธวัชบุรี 4. อำเภอจตุรพักตรพิมาน

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(4) ร้อยเอ็ด	5. อำเภอโพธิ์ชัย 6. อำเภอโพนทอง 7. อำเภออาจสามารถ 8. อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 9. อำเภอเกษตรวิสัย 10. อำเภอพนมไพร 11. อำเภอหนองพอก 12. อำเภอเสลภูมิ
	(5) ชอนแก่น	1. อำเภอหนองสูงห้อง 2. อำเภอบ้านฝาง 3. อำเภอพล 4. อำเภอชนบท 5. อำเภอภูจาศีรี 6. กิ่งอำเภอแวงใหญ่ 7. อำเภอเมืองชอนแก่น 8. อำเภอหนองเรือ 9. กิ่งอำเภอเขาสวนกวาง 10. อำเภอแวงน้อย 11. อำเภอกระนวน 12. อำเภอดิขบุ 13. อำเภออุบลรัตน์ 14. กิ่งอำเภอพระยืน

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(5) ขอนแก่น	15. อำเภอชุมแพ 16. กิ่งอำเภอเบ็ญ้อย 17. อำเภอภูเวียง
	(6) ยโสธร	1. อำเภอคำชะอี 2. อำเภอค้อวัง 3. อำเภอเลิงนกทา 4. กิ่งอำเภอทรายมูล 5. อำเภอเมืองยโสธร 6. อำเภอกุสุมาลย์ 7. อำเภอคำชะอี 8. อำเภอมหาชนะชัย
	(7) สกลนคร	1. อำเภอวาริชภูมิ 2. อำเภออากาศอำนวย 3. อำเภอสองคา 4. อำเภอสุเมธาธิบดี 5. อำเภอรามัญ 6. อำเภอพังโคน 7. อำเภอสว่างคันกัน 8. อำเภอกุศุด 9. อำเภอเมืองสกลนคร

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	๗(๘) สุรินทร์	1. กิ่งอำเภอลำควน 2. อำเภอสังขะ 3. อำเภอรัตนบุรี 4. อำเภอกาบเชิง 5. อำเภอท่าตูม 6. อำเภอลำโรงทาบ 7. อำเภอจอมพระ 8. อำเภอเมืองสุรินทร์ 9. กิ่งอำเภอบัวเชด 10. อำเภอศรีณรงค์
	(๙) กาฬสินธุ์	1. อำเภอดำม่วง 2. อำเภอสมเด็จ 3. อำเภอภมราไสย 4. อำเภอห้วยเม็ก 5. อำเภอภูผินารายณ์ 6. กิ่งอำเภอร่องคำ 7. อำเภอเซาวง 8. อำเภอยางตลาด 9. กิ่งอำเภอนามน 10. อำเภอหนองกุงศรี 11. อำเภอท่าคันโท

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(10) นครพนม	1. อำเภอปลาปาก 2. อำเภอเรณูนคร 3. อำเภอกำชะอี 4. กิ่งอำเภอกงหลวง 5. อำเภอนิคมน้ำอ้อย 6. อำเภอนาแก 7. อำเภอธาตุพนม 8. อำเภอบ้านแพง 9. อำเภอเมืองนครพนม 10. อำเภอนาหว้า 11. อำเภอศรีสงคราม
	(11) หนองคาย	1. อำเภอเมืองหนองคาย 2. อำเภอท่าบ่อ 3. อำเภอเซกา 4. อำเภอโซ่พิสัย
	(12) ชัยภูมิ	1. อำเภอภูเขียว 2. อำเภอหนองบัวแกง 3. อำเภอบ้านหันจันทบุรี 4. อำเภอแก่งคร้อ

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(13) นครราชสีมา	1. อำเภอจักราช 2. อำเภอดง 3. อำเภอโนนสูง 4. อำเภอโนนไทย 5. อำเภอห้วยแถลง 6. อำเภอประทาย 7. อำเภอขามสะแกแสง 8. อำเภอบัวใหญ่ 9. อำเภอกันชุกเหล็ก 10. อำเภอชุมพวง
	(14) อุรธานี	1. กิ่งอำเภอทุ่งฝน 2. อำเภอบ้านดือ 3. อำเภอโนนสัง 4. อำเภอบ้านคุง 5. อำเภอหนองบัวลำพู 6. อำเภอหนองบัวซอ 7. อำเภอศรีบุญเรือง 8. อำเภอเพ็ญ
	(15) บุรีรัมย์	1. อำเภอประโคนชัย 2. อำเภอบ้านกรวด 3. อำเภอละหานทราย

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(1) ตะวันออกเฉียงเหนือ	(16) เลข	1. อำเภอนาแห้ว 2. อำเภอหาลี่ 3. อำเภอกันชัย
รวม	16 จังหวัด	129 อำเภอ 18 กิ่งอำเภอ
(2) เหนือ	(1) แม่ฮ่องสอน	1. อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน 2. อำเภอปาย 3. อำเภอแม่อาย 4. อำเภอขุนยวม 5. อำเภอแม่สะเรียง
	(2) เชียงใหม่	1. อำเภอเชียงดาว 2. อำเภอแม่แจ่ม 3. อำเภอสะเมิง 4. อำเภอฮอด 5. อำเภออมกอย 6. อำเภอกอยเต่า 7. อำเภอแม่อาย 8. อำเภอฝาง 9. อำเภอพร้าว 10. อำเภอกอยสะแก 11. อำเภอจอมทอง 12. กิ่งอำเภอเวียงแหง

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(2) เหนือ	(2) เชียงใหม่	13. อำเภอแม่แตง
	(3) ตาก	1. อำเภอหาสองยาง 2. อำเภอสามเงา 3. อำเภออุ้มผาง 4. อำเภอบ้านตาก 5. อำเภอแม่ละเมา 6. กิ่งอำเภอพบพระ
	(4) ลำปาง	1. อำเภอแม่พริก 2. อำเภอเสริมงาม 3. อำเภอสมปราช 4. อำเภอวังเหนือ 5. อำเภอแจ้ห่ม 6. อำเภอจาว 7. กิ่งอำเภอแม่เมาะ 8. อำเภอเถิน
	(5) แพร่	1. อำเภอวังชิ้น 2. อำเภอลอง 3. อำเภอสอง
	(6) พะเยา	1. อำเภอจุน 2. อำเภอปง

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(2) เหนือ	(6) เพชรบูรณ์	3. อำเภอเชียงม่วน 4. อำเภอเชียงคำ
	(7) น่าน	1. อำเภอเชียงกลาง 2. อำเภอทุ่งช้าง 3. อำเภอบัว 4. อำเภอแมจริม 5. อำเภอนาน้อย 6. กิ่งอำเภอบ้านหลวง 7. อำเภอเมืองน่าน 8. อำเภอท่าวังผา 9. อำเภอสา
	(8) อุตรดิตถ์	1. กิ่งอำเภอบ้านโคก 2. อำเภอทาลา
	(9) เพชรบูรณ์	1. อำเภอหล่มเก่า 2. อำเภอชนแดน
	(10) อุทัยธานี	1. อำเภอบ้านไร่ 2. อำเภอสว่างอารมณ์ 3. อำเภอทัพทัน 4. กิ่งอำเภอลานสัก

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(2) เหนือ	(11) นครสวรรค์	1. อำเภอตากยาว 2. อำเภอโกรกพระ 3. อำเภอท่าตะโก 4. อำเภอไพศาลี
	(12) กำแพงเพชร	1. อำเภอพรานกระต่าย 2. อำเภอคลองลาน
	(13) ลำพูน	1. อำเภอลี้ 2. อำเภอแม่ทา 3. อำเภอทุ่งหัวช้าง
	(14) สุโขทัย	1. อำเภอศรีสำดัมภ์ 2. อำเภอทุ่งเสลี่ยม
	(15) เชียงราย	1. อำเภอแม่สรวย 2. อำเภอเทิง 3. อำเภอเวียงป่าเป้า
	(16) พิษณุโลก	1. อำเภอนครไทย 2. อำเภอชาติตระการ
รวม	16 จังหวัด	65 อำเภอ 7 กิ่งอำเภอ

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(3) ไท	(1) ปัตตานี	1. อำเภอเมืองปัตตานี 2. อำเภอเมืองหนองจิก 3. อำเภอมายอ 4. อำเภอยะหริ่ง 5. อำเภอสายบุรี 6. อำเภอทุ่งยางแดง 7. กิ่งอำเภอไม้แก่น 8. อำเภอยะรัง 9. อำเภอปะนาเระ
	(2) นครศรีธรรมราช	1. อำเภอร่อนพิบูลย์ 2. อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 3. อำเภอปากพนัง 4. อำเภอทุ่งใหญ่ 5. อำเภอดวาง 6. อำเภอพิปูน 7. อำเภอเชียรใหญ่ 8. กิ่งอำเภอพรหมคีรี
	(3) พัทลุง	1. อำเภอเมืองพัทลุง 2. อำเภอควนขนุน 3. อำเภอกงหรา

ภาค	จังหวัด	อำเภอและกิ่งอำเภอ
(3) ไค้	(3) พัทลุง	4. กิ่งอำเภอทะเลโหนด 5. อำเภอเขาชัยสน
	(4) สงขลา	1. อำเภอรัตภูมิ 2. อำเภอระโนด 3. อำเภอสทิงพระ 4. อำเภอกระแสสินธุ์
	(5) สตูล	1. อำเภอละงู
รวม	5 จังหวัด	22 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ.2524

เพื่อให้มีเอกภาพในการบริหารการพัฒนาชนบทที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในข้อ 9 (8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2515 นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ.2524"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 โยกเล็ก

(1) ระเบียบการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด พ.ศ.2520

(2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยค่าใช้จ่ายตามแผนพัฒนาจังหวัด

พ.ศ.2522

(3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเงินตามแผนพัฒนาจังหวัด

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2522

(4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินบาทสมทบเงินกู้
ต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้านและตำบล พ.ศ. 2522

บรรดาระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนด
ไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"แผนงานพัฒนาชนบทยากจน" หมายความว่า แผนงานพัฒนาในพื้นที่ชนบท
ยากจนที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

"แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด" หมายความว่า แนวทางและ
รายการประสานแผนงานและโครงการของกระทรวง ทบวง กรมในส่วนกลาง ส่วนราชการ
ในส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานของ
ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแก้ไขปัญหารองประชาชนในจังหวัด

"พื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท" หมายความว่า พื้นที่ยากจนหรือพื้นที่
เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย
เพื่อการพัฒนาชนบท

"จังหวัด" หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน แต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร

"อำเภอ" หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน แต่ไม่รวมถึงเขต

"สภาตำบล" หมายความว่า สภาตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล

"คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป." หมายความว่า คณะกรรมการกลาง
หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสา
พัฒนาและป้องกันตนเอง

"กพม." หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านตามระเบียบ กระทรวง
มหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล

หมวดที่ 2

คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า กชช. ประกอบด้วย

(1) นายกรัฐมนตรี	เป็นประธานกรรมการ
(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	เป็นรองประธานกรรมการ
(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	เป็นรองประธานกรรมการ
(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	เป็นรองประธานกรรมการ
(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	เป็นรองประธานกรรมการ
(6) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	เป็นกรรมการ
(7) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เป็นกรรมการ
(8) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	เป็นกรรมการ
(9) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	เป็นกรรมการ
(10) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	เป็นกรรมการ
(11) ปลัดกระทรวงพาณิชย์	เป็นกรรมการ
(12) เลขาธิการทหาร	เป็นกรรมการ
(13) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ	เป็นกรรมการ
(14) เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน	เป็นกรรมการ
(15) เลขาธิการคณะกรรมการศึกษา แห่งชาติ	เป็นกรรมการ
(16) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้มีศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ เป็นหน่วยงานภายในสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ กชช.
ข้อ 6 ให้ กชช. มีหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดแนวนโยบายพัฒนาชนบท โดยแยกเป็นแนวนโยบายสำหรับพื้นที่
เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาชนบทและพื้นที่ชนบททั่วไป สำหรับเป็นแนวทางการบริหารการพัฒนา
ชนบทของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง
- (2) เสนอพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา
กำหนด
- (3) กำหนดบทบาทและหน้าที่ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง
ในการพัฒนาชนบท และประสานการดำเนินงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดังกล่าว
ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการขยายเขตพื้นที่ปฏิบัติงานพัฒนาชนบท ของส่วนราชการและรัฐ
วิสาหกิจ
- (4) กำหนดแผนงาน โครงการ และเป้าหมายให้ส่วนราชการและรัฐวิสาห
กิจที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพัฒนาชนบทของส่วนราชการ และ
รัฐวิสาหกิจ
- (5) พิจารณาเสนอวงเงินเพื่อดำเนินการตามแนวนโยบายพัฒนาชนบท และ
แผนงานพัฒนาชนบทยากจน ให้คณะรัฐมนตรีสั่งรวมไว้ในวงเงินงบประมาณของแต่ละส่วนราชการ
และรัฐวิสาหกิจ ในการจัดท่างบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งพิจารณาเสนอความเห็นต่อ
คณะรัฐมนตรีในการขอกู้เงิน และขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อดำเนินการตาม
ระเบียบนี้
- (6) กำหนดแนวทางและวิธีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนว
นโยบายพัฒนาชนบทและแผนงานพัฒนาชนบทยากจน
- (7) กำกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

(8) กำหนดการอื่นใดเพื่อให้เกิดการพัฒนาชนบทบรรลุเป้าหมาย ตามแผนนโยบาย
พัฒนาชนบทและแผนงานพัฒนาชนบทยากจน หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย
ข้อ 7 ให้ กชช. มีอำนาจดังนี้

(1) ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(2) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

การตามที่เห็นสมควร

(3) ติดต่อกับส่วนราชการ องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อขอคำชี้แจง
เกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ
ไต่ถามความจำเป็น

หมวดที่ 3

คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ระดับจังหวัด

ข้อ 8 ให้ทุกจังหวัดมีคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด เรียกโดยย่อว่า กพจ. ประกอบด้วย

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(2) ประธานสภาจังหวัด เป็นกรรมการ

(3) นายกเทศมนตรีทุกเทศบาลในจังหวัด เป็นกรรมการ

(4) ประธานกรรมการสุขาภิบาลทุกแห่ง
ในจังหวัด เป็นกรรมการ

(5) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่ง
ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรแต่งตั้ง
ไม่เกิน 7 คน เป็นกรรมการ

(6) ผู้แทนส่วนราชการในจังหวัดซึ่งผู้ว่า
ราชการจังหวัดเห็นควรแต่งตั้ง
ไม่เกิน 7 คน เป็นกรรมการ

(7) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ
ให้สำนักงานจังหวัดปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กพจ.

ข้อ 9 ให้ กพจ. มีหน้าที่ดังนี้

- (1) พิจารณาการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวนโยบายพัฒนาชนบทตาม ข้อ 6 (1)
- (2) ทบทวนแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด และพิจารณาข้อเสนอเกี่ยวกับการทบทวนแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทของ อกช. ตามข้อ 12 (2) เพื่อเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในการเสนอของประมาณรายจ่ายประจำปีของจังหวัด ตามระเบียบว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานประมาณ
- (3) จัดทำแผนปฏิบัติงานบริหารงบประมาณประจำปีของจังหวัด ตามระเบียบของสำนักงานประมาณ
- (4) กำกับ ควบคุม และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
- (5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด และแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณประจำปีของจังหวัด ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

(6) ทำเนียบการอื่นใดตามที่ทางราชการหรือ อกช. มอบหมาย

ข้อ 10 ให้ กพจ. มีอำนาจดังนี้

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ
  - (2) รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรองประธานอนุกรรมการ
  - (3) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- สังกัดกระทรวงมหาดไทย
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งผู้ว่าราชการ
จังหวัดเห็นควรแต่งตั้ง ไม่
เกินกระทรวงละ 2 คน

(4) พัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการ

(5) เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่าง ซึ่งผู้ว่า
ราชการจังหวัดเห็นควรแต่งตั้ง
ไม่เกิน 2 คน เป็นอนุกรรมการ

(6) ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรสาขา
ประจำจังหวัด เป็นอนุกรรมการ

(7) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 12 ให้ ออกช. มีหน้าที่ดังนี้

(1) วิเคราะห์และประสานโครงการพัฒนาชนบทที่ กพอ. เสนอตามข้อ 15 (2)
เพื่อเสนอให้ กพจ. พิจารณาดำเนินการตามข้อ 9 (1)

(2) ทบทวนแผนงานและโครงการพัฒนาชนบท ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมของจังหวัด และเสนอความเห็นให้ กพจ. ดำเนินการตามข้อ 9 (2)

(3) จัดทำแผนปฏิบัติงานบริหารงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชนบทของจังหวัด
เสนอ กพจ. ดำเนินการตาม ข้อ 9 (3)

(4) กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องในจังหวัด เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

(5) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ หรือ กพจ. มอบหมาย

ข้อ 13 ให้ ออกช. มีอำนาจดังนี้

(1) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

ไต่ถามที่เห็นสมควร

(2) ติดต่อกับส่วนราชการ องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจภายในจังหวัด เพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ของคณะกรรมการไต่ถามความจำเป็น

หมวดที่ 4

คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ

ข้อ 14 ให้ทุกอำเภอมีคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ เรียกโดยย่อว่า กพอ. ประกอบด้วย

- (1) นายอำเภอท้องที่ เป็นประธานกรรมการ
- (2) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ เป็นกรรมการ
 สังกัดกระทรวงมหาดไทย
 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 กระทรวงศึกษาธิการ และ
 กระทรวงสาธารณสุข
- (3) ปลัดอำเภอซึ่งนายอำเภอเห็น เป็นกรรมการ
 ควรแต่งตั้งไม่เกิน 2 คน
- (4) เจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนา เป็นกรรมการ
 ชนบทประจำจังหวัดแต่งตั้ง 1 คน
- (5) ข้าราชการประจำอำเภอหรือราษฎร เป็นกรรมการ
 ผู้ทรงคุณวุฒิในอำเภอนั้น ซึ่งนาย
 อำเภอเห็นควรแต่งตั้งไม่เกิน 2 คน
- (6) พัฒนาการอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 15 ให้ กพอ. มีหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดหลักที่มีปัญหาความยากจนหนาแน่น
- (2) วิเคราะห์และประสานโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบลเสนอ และจัดทำโครงการพัฒนาชนบทส่วนที่เป็นความต้องการระดับอำเภอเสนอ อกช. เพื่อดำเนินการตามข้อ 12 (1)
- (3) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเสนอของบประมาณรายจ่าย เพื่อการพัฒนาชนบทประจำปีในเขตอำเภอให้ อกช. พิจารณาดำเนินการตาม ข้อ 12 (2)
- (4) กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอำเภอ เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
- (5) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ กพจ. และคณะอนุกรรมการของ กพจ. มอบหมาย

หมวดที่ 5

องค์กรในระดับตำบลและหมู่บ้าน

ข้อ 16 ให้สภาตำบลมีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทระดับตำบล ตามที่ทางราชการ กพจ. และคณะอนุกรรมการของ กพจ. มอบหมาย

- (1) พิจารณาปัญหาที่ กพม. และคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. เสนอ และจัดทำเป็นโครงการเพื่อเสนอ กพอ. ดำเนินการตามข้อ 15 (2)
- (2) ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการพัฒนาชนบทในเขตตำบล
- (3) ดำเนินการอื่นใดตามที่ กพอ. มอบหมาย

ข้อ 17 ให้ทุกสภาตำบลมีคณะกรรมการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล เรียกโดยย่อว่า คปค. ประกอบด้วย

- (1) กำนันท้องที่ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
- (2) เจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบล ในกรณี เป็นผู้ทำงาน
ที่ไม่มีเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลให้
สภาตำบลแต่งตั้งจากอาสาสมัครเกษตร
ประจำตำบล 7 คน
- (3) เจ้าหน้าที่อนามัยหรือคหกรรมกรรภ ที่ เป็นผู้ทำงาน
ประจำอยู่ในตำบล ซึ่งสภาตำบล
แต่งตั้ง 1 คน
- (4) พัฒนาการประจำตำบล เป็นผู้ทำงาน
- (5) ครูที่ประจำอยู่ในตำบล ซึ่งสภา เป็นผู้ทำงาน
ตำบลแต่งตั้ง 1 คน
- (6) ราษฎรที่มีความรู้ความชำนาญทาง เป็นผู้ทำงาน
ช่าง ซึ่งสภาตำบลแต่งตั้ง 1 คน
- (7) ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสภาตำบล เป็นผู้ทำงานและ เลขานุการ
แต่งตั้ง 1 คน

ข้อ 18 ให้ คปต. มีหน้าที่ดังนี้

- (1) ให้ความสนับสนุนทางคำปรึกษา และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการ
ตามโครงการที่สภาตำบลเป็นผู้ดำเนินการ หรือได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการ
- (2) ช่วยเหลือสภาตำบลในการตรวจสอบความเป็นไปไ้ของโครงการ ทั้งใน
ด้านเทคนิคและค่าใช้จ่ายของโครงการ
- (3) ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการและสภาตำบลมอบหมาย

ข้อ 19 ให้ กพม. และคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา
ชนบทระดับหมู่บ้าน ตามระเบียบนี้และตามระเบียบที่ กชช. กำหนด

หมวดที่ 6

การสนับสนุนของส่วนราชการต่าง ๆ

ข้อ 20 ให้กระทรวง ทบวง กรม องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ให้ความสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ ตามระเบียบนี้

ข้อ 21 ให้สำนักงานประมาณแจ้งผลการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้จังหวัดทราบโดยเร็ว

ข้อ 22 ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จัดสรรอัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการที่รับผิดชอบโครงการในแผนงานพัฒนาชนบทยากจน ตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 23 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการกำหนดและวิเคราะห์โครงการ ในแผนงานพัฒนาชนบทยากจนแก่จังหวัด

ข้อ 24 ให้กระทรวงมหาดไทย

(1) กำกับและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการ และขั้นตอนในการวางแผนและประสานแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

(2) ดำเนินการฝึกอบรมด้านการวางแผนแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับการวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

หมวดที่ 7

บทเฉพาะกาล

ข้อ 25 ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบและคำสั่งของ กชช. ตามข้อ 7 (1) ให้ใช้ระเบียบและคำสั่งตามระเบียบการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด พ.ศ. 2520

และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินบาทสมทบเงินกู้ต่างประเทศ เพื่อการ
พัฒนาชนบทระดับหมู่บ้านและตำบล พ.ศ.2522 ไปดังต่อไปนี้

ประกาศ ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2524

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
(เปรม ติณสูลานนท์)
นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

การศึกษาวิจัยความเหมาะสมสอดคล้องของโครงสร้าง, บทบาทหน้าที่และความ
รับผิดชอบขององค์กรประชาชน โดยคณะที่ปรึกษาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพ
การวางแผนอำเภอและตำบล สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

1. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยโครงการ พทค. มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 ศึกษาโครงสร้างบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรประชาชน
ว่าสามารถเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปได้ในการกิจหน้าที่หรือไม่
อย่างไร

1.2 ศึกษาความคิดเห็น ความรู้ และความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาท
หน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรประชาชน ที่มีต่อองค์กรประชาชนเอง

1.3 ศึกษาโครงสร้างขององค์กรประชาชนมีความคล่องตัว หรือเอื้ออำนวยต่อ
การปฏิบัติความภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และการบริหารการพัฒนาชนบท มีความเหมาะสมและมี
บทบาทอย่างไรบ้าง

1.4 ศึกษาภารกิจที่ระบุในระเบียบข้อบังคับและข้อกำหนด ที่มอบหมายแก่
องค์กรประชาชน มีความเป็นไปได้เพียงใด และองค์กรประชาชนมีความเข้าใจเพียงใด

1.5 ศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างภายในองค์กรประชาชน มีความสัมพันธ์
กันอย่างเหมาะสมสอดคล้องหรือไม่อย่างไร

1.6 ศึกษาลักษณะการประสานงานขององค์กรประชาชน

2. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้ง 4 ชุมนั้น แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

2.1 ระดับจังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดยโสธร

จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดศรีสะเกษ

2.2 ระดับอำเภอ ได้แก่

จังหวัดขอนแก่น : อำเภอชนบท อำเภอมัญจาคีรี

จังหวัดมหาสารคาม : อำเภอเชียงยืน อำเภอโกสุมพิสัย

จังหวัดยโสธร : อำเภอกอวัง อำเภอมหาชนะชัย

จังหวัดอุบลราชธานี : อำเภออำนาจเจริญ อำเภอห้วยตะพาน

จังหวัดศรีสะเกษ : อำเภออุทุมพรพิสัย กิ่งอำเภอห้วยทับทัน

2.3 รัศมีตำบล/หมู่บ้าน ในแต่ละจังหวัดที่มีพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 จังหวัดขอนแก่น อำเภอละ 2 ตำบล ตำบลละ 2 หมู่บ้าน

รวม 4 ตำบล 8 หมู่บ้าน มี 2 อำเภอ

(1) อำเภอชนบท : ตำบลชนบท ตำบลกุดเพียงหอม

(2) อำเภอัญญาศรี : ตำบลโพธิ์ชัย ตำบลท่าศาลา

2.3.2 จังหวัดมหาสารคาม อำเภอละ 2 ตำบล ตำบลละ 2 หมู่บ้าน

รวม 4 ตำบล 8 หมู่บ้าน มี 2 อำเภอ

(1) อำเภอเชียงยืน : ตำบลเหล่าคอกไม้ ตำบลภูทอง

(2) อำเภอโกสุมพิสัย : ตำบลยางน้อย ตำบลเขื่อน

2.3.3 จังหวัดยโสธร อำเภอละ 2 ตำบล ตำบลละ 2 หมู่บ้าน รวม

4 ตำบล 8 หมู่บ้าน มี 2 อำเภอ

(1) อำเภอมหาชนะชัย : ตำบลพระเสาร์ ตำบลนืออี

(2) อำเภอกอวัง : ตำบลน้ำอ้อม ตำบลฟ้าหวน

2.3.4 จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอละ 2 ตำบล ตำบลละ 2 หมู่บ้าน

รวม 4 ตำบล 8 หมู่บ้าน มี 2 อำเภอ

(1) อำเภออำนาจเจริญ : ตำบลกงมะยาง ตำบลโกคำ

(2) อำเภอห้วยตะพาน : ตำบลเค็งใหญ่ ตำบลสร้างถ่อน้อย

2.3.5 จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอและกิ่งอำเภอละ 4 ตำบล 18 หมู่บ้าน

มี 1 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ

(1) อำเภออุทุมพรพิสัย

- ตำบลทุ่งไชย หมู่บ้านตัวอย่างจำนวน 6 หมู่บ้าน
- ตำบลหนองมา หมู่บ้านตัวอย่างจำนวน 2 หมู่บ้าน

(2) กิ่งอำเภอห้วยทับทัน

- ตำบลเมืองหลวง หมู่บ้านตัวอย่างจำนวน 5 หมู่บ้าน
- ตำบลห้วยทับทัน หมู่บ้านตัวอย่าง 5 หมู่บ้าน

3. บุคคลที่ทำการทอแบบสอบถาม

3.1 ระดับจังหวัด ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการที่มีส่วนรับผิดชอบ และเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรทั้ง 3 จาก 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2 ระดับอำเภอ ในแต่ละอำเภอทำการทอแบบสอบถามนายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอรับผิดชอบตำบล 4 ตำบล

3.3 ระดับตำบล บุคคลที่จะทำการทอแบบสอบถามในแต่ละตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.3.1 คปค. ได้แก่เจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลัก

3.3.2 กสค. ได้แก่คณะกรรมการสภาตำบลทุกคน

3.4 ระดับหมู่บ้าน บุคคลที่จะทำการทอแบบสอบถามในแต่ละหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

3.4.1 กรรมการหมู่บ้านที่เป็นประธานฝ่ายกิจการต่าง ๆ หมู่บ้านละ 5 คน

3.4.2 กรรมการฝ่ายกิจการต่าง ๆ ฝ่ายละ 1 คน

4. บทสรุป

การศึกษาโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และ คปค. สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

4.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่

4.1.1 สภาตำบล

(1) โครงสร้างสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ 326

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างสภาตำบลนั้น ประเด็นที่น่าสนใจและควรพิจารณาความคิดเห็นจากผลการศึกษา เพื่อให้องค์กรดังกล่าว สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งระเบียบปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น อยู่ในตำแหน่งได้จนอายุ 60 ปี ระยะเวลาดังกล่าวสัมพันธ์กับสถานภาพของการดำรงตำแหน่งในสภาตำบล การที่อยู่ในตำแหน่งนานเกินไปเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี อาจจะทำให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นในด้านความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่ม และการสร้างผลประโยชน์ส่วนตัวทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ

- การเป็นนิติบุคคล จากข้อจำกัดของสภาตำบลในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านขีดความสามารถในการทำงานของกรรมการสภาตำบล และการที่ยังไม่มีแหล่งงบประมาณที่สภาตำบลจะสามารถเพิ่มรายได้ ให้กับตัวเองอย่างเพียงพอเป็นประจำทุกปี สถานภาพของสภาตำบลไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล จึงไม่น่าจะมีผลต่อการทำให้สภาตำบลมีประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มมากขึ้นกว่าที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้

- เจ้าหน้าที่ของทางราชการที่รองรับนิคมขอยในระดับตำบล

ค. 1 ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ได้แก่ คณะทำงาน

งาน ฅปค. และปลัดอำเภอ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศคณะปฏิวัติ 326 การแต่งตั้งโดยกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ อาจจะไม่แตกต่างกันในภารกิจหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทุกคนรองรับนิคมขอยของแต่ละกรมในตำบลอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นพัฒนากร, ปลัดอำเภอ, เจ้าหน้าที่สาธารณสุข, เจ้าหน้าที่เกษตร หรือครู แต่อาจจะมีผลในด้านการทำงานเป็นที่มระหว่างเจ้าหน้าที่ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประสานงานเพื่อสนับสนุนงานของสภาตำบล

ค.2 ด้านการช่วยเหลือปฏิบัติงาน ได้แก่ ตำแหน่ง

เลขานุการสภาตำบล ซึ่งความคิดเห็นส่วนมากเห็นว่า ไม่ควรที่จะจำกัดเฉพาะครูที่จะมาดำรงตำแหน่งนี้ น่าจะเปิดกว้างให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำบล และอยู่ใน

สายกัมบังกับบัญชาของอำเภอ เข้ามานำหน้าที่นี่ได้ โดยให้สภาตำบล เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้
สภาตำบลเห็นว่ามีเหมาะสม

(2) โครงสร้างสภาตำบลตามร่างพระราชบัญญัติสภาตำบล

- โครงสร้างสภาตำบลซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารและ
สภาตำบลนั้น จะทำให้เกิดผลต่อการทำงานของสภาตำบลในด้านมีฝ่ายรับผิดชอบงานที่ชัดเจน
เป็นการถ่วงดุลย์อำนาจ สามารถตรวจสอบการดำเนินงานซึ่งกันและกันได้ และมีความคล่องตัว
อย่างไรก็ตาม บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่ชัดเจน ในการ
ดำเนินงานอาจจะเกิดความขัดแย้ง หรือเกิดความล่าช้าหรือเกิดการถกเถียง ถกเถียงการสภา
ตำบลไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง

- การที่ร่างพระราชบัญญัติเปิดโอกาสให้กำนันสามารถเป็นประธาน
สภาตำบลได้นั้น อาจจะไม่เกิดผลดีต่อการทำงานมากนัก เพราะอาจจะเกิดความสับสนในบทบาท
หน้าที่ ไม่เกิดการถ่วงดุลย์อำนาจระหว่าง 2 ฝ่าย อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ที่มีความเห็นว่าไม่น่า
ที่จะมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่นั้น เป็นเพราะกำนันมีประสบการณ์การทำงานใน 2 สถานภาพตาม ปว.
326 มาก่อนแล้ว และจะทำให้เกิดผลดีในด้านการประสานงานระหว่าง 2 ฝ่าย

- จำนวนคณะที่ปรึกษาซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ไ้ระบุ
จำนวนไว้นั้น ความคิดเห็นโดยทั่วไปแล้วเห็นว่า เหมาะสมเพราะสภาตำบลแต่ละแห่งมีเงื่อนไข
ด้านความสามารถของบุคลากรและพื้นที่ในจำนวน และขนาดที่แตกต่างกัน การไม่กำหนดจำนวน
คณะที่ปรึกษาจึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถได้อย่างเต็มที่

4.1.2 คณะกรรมการหมู่บ้าน

ในกรณีโครงสร้างคณะกรรมการหมู่บ้านตามประกาศกระทรวง
มหาดไทยนั้น เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด/อำเภอ มีความเห็นว่า ตามโครงสร้างที่มีครบแบ่งฝ่าย
เป็น 7 ฝ่ายนั้นเหมาะสม มีส่วนทำให้การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาของหมู่บ้านยังเกิดผลมากขึ้น
ทั้งนี้เพราะ

(1) มีความชัดเจนในหน้าที่ของตน

(2) กรรมการหมู่บ้านมีกรรมการแต่ละฝ่าย ซึ่งตามลักษณะอำนาจหน้าที่จะสามารถถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านให้แก่ กม./กสท. ได้

ในด้านการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น

(3) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจจึงบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับ

- การระบุมความรับผิดชอบที่ชัดเจน และ
- การแบ่งฝ่ายกิจการต่าง ๆ สามารถพิจารณาคัดเลือก

ผู้มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงานได้

(4) บทบาทหน้าที่ของฝ่ายกิจการต่าง ๆ มีความเป็นไปได้ในครั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการให้คำแนะนำของที่ปรึกษาแต่ละฝ่ายในระยะแรก และในแต่ละฝ่ายมีบุคลากรที่มีความรู้ ความถนัดเฉพาะด้าน

(5) บทบาทหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาฝ่ายต่าง ๆ มีความเป็นไปได้อย่างใจเื้อนใจ ความเอาใจใส่การประสานงานและความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละคน

4.1.3 จำนวนคณะที่ปรึกษา บทบาท ๗๗๓.

(1) ความเหมาะสมสอดคล้องของโครงสร้างของบุคคลากรใน ๗๗๓.
- การยอมรับภาวะผู้นำของกำนันในฐานะหัวหน้าคณะทำงานในระดัจังหวัด/อำเภอ และระดัตำบล มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยในระดัจังหวัด/อำเภอ มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ในระดัตำบลจะเกิดปัญหาการยอมรับภาวะผู้นำในเรื่องความรู้ ความสามารถของกำนัน ส่วนระดัตำบล ๗๗๓. กลับมีความเห็นว่า การที่กำนันเป็นหัวหน้าคณะทำงานนั้น จะทำให้เกิดผล คือ การทำงานของ ๗๗๓. ในด้านการประสานงานและการให้ข้อมูล

- ครูใน คปค. ซึ่งขาดความชัดเจนว่าควรแต่งตั้งครูที่เป็น
เลขานุการสภาตำบลมาเป็นครูใน คปค. ควบหรือไม่ ทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้
ครูที่เป็นเลขานุการสภาตำบลดำรงตำแหน่งใน คปค. อีกตำแหน่งหนึ่ง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติ
หน้าที่สนับสนุนการพัฒนาชนบทได้อย่างต่อเนื่อง

- การปรับปรุงโครงสร้าง คปค. โดยให้ปลัดอำเภอร่วมเป็น
คณะทำงาน ความคิดเห็นส่วนมากเห็นว่า ควรที่จะให้ปลัดอำเภอร่วมเป็นคณะทำงานด้วย เพราะ
เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำบลและเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเชื่อถือ สำหรับความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย
เพราะเกรงว่าจะปฏิบัติหน้าที่ คปค. ไปได้เต็มที่ เพราะมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติมากทั้งในพื้นที่และ
สำนักงาน และโดยสถานภาพทางราชการซึ่งทำให้เกิดการโหม่งงอและยอมรับความคิดเห็น

- ความจำเป็นในการมีราษฎรซึ่งทำหน้าที่ช่าง และผู้ช่วย
เลขานุการใน คปค. โดยทั่วไปแล้วเห็นว่า มีความจำเป็นเพราะจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ
การทำงานของราษฎรร่วมกับเจ้าหน้าที่ และเป็นประโยชน์ในด้านการเสนอความคิดเห็น

(2) ความเป็นไปได้ในภารกิจหน้าที่

ในด้านการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล
และการประสานงานกับ กสค./ท. โดยความเห็นส่วนมากแล้ว เห็นว่ามีความเป็นไปได้ ภายใต
ปัจจัยทางด้าน

- การยอมรับหรือให้ความสำคัญจาก กสค./ท.
- ความร่วมมือและความเข้าใจในความหมายของหน้าที่
ที่จะต้องปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละคน

- ประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การจัดทำแผน
- การสนับสนุนของผู้บริหารระดับอำเภอและจังหวัด

4.2 ความเข้าใจในโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลากร
ในองค์กรระดับตำบล/หมู่บ้าน

4.2.1 ความเข้าใจในโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่

ของกรรมการสภาตำบล

(1) ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาตำบล

- กรรมการสภาตำบลร้อยละ 54 ยังไม่มีความเข้าใจ
ในโครงสร้างบทบาทหน้าที่ และอีกร้อยละ 23 มีความเข้าใจในระดับต่ำ

- ระดับความเข้าใจของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ
และกรรมการสภาตำบล โดยตำแหน่งในแต่ละระดับไม่แตกต่างกันมากนัก

- ความไม่เข้าใจของกรรมการสภาตำบล พิจารณาจาก
คำตอบที่ตอบมากที่สุดพบว่า เป็นความไม่เข้าใจใน

- บทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และ
กสช. ในเรื่องระยะเวลาและความแตกต่างของการจัดทำแผนทั้ง 2 ระบบ

- โครงสร้างในคานอำนาจหน้าที่ของกรรมการ
และสถานภาพของเลขานุการสภาตำบล

(2) ความเข้าใจเกี่ยวกับ คปค.

- กรรมการสภาตำบลประมาณร้อยละ 40 มีความ
เข้าใจในระดับที่ ร้อยละ 32 ยังไม่เข้าใจในเรื่องของ คปค.

- ในกลุ่มของกรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่งพบว่า
มีจำนวนผู้ที่ยังไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 36 โดยกลุ่มกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวน
ร้อยละ 28.7

- ความไม่เข้าใจ พิจารณาจากคำตอบที่ตอบมากที่สุด
ที่สุด พบว่าเป็นความไม่เข้าใจในเรื่อง

- องค์ประกอบของ คปค. จำนวนเจ้าหน้าที่และ

ราษฎร

- เจ้าหน้าที่ที่เป็นเลขานุการ คปค.

- ความแตกต่างระหว่าง คปค./กสช.

- ผู้ที่เป็นหัวหน้า คปค. ว่า เป็นใคร
- วัตถุประสงค์ของ คปค.

(3) การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล พบว่า กรรมการสภาตำบลมีส่วนร่วมในการประชุมโดยแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนมาก อย่างไรก็ตาม ก็มีปัจจัยบางประการที่ทำให้กรรมการสภาตำบลไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ได้แก่

- การขาดรายละเอียดข้อมูล
- การพิจารณาอนุมัติโครงการ มักจะคำนึงแต่กลุ่มหมู่บ้านเกี่ยวกับรูปแบบการทัศนใจ กรรมการสภาตำบลยังไม่ได้ใช้ความเป็นเหตุผลในการทัศนใจ โดยทั่วไปใช้การคำนึงถึงกลุ่มหมู่บ้านและคลายคามเสียงส่วนมาก ถึงแม้ว่ากรรมการสภาตำบลส่วนมากจะเห็นว่า การพิจารณาทัศนใจเป็นไปคามเหตุผลที่ได้มีการเสนอในที่ประชุมก็ตาม

ในด้านการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในโครงการพัฒนา ซึ่งสภาตำบลเป็นหน่วยดำเนินการไม่มากนัก การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมักจะแต่งตั้งบุคคลเดิมที่เคยปฏิบัติงานมาแล้วเท่านั้น

(4) ความเป็นไปได้ในภารกิจที่ไ้รับมอบหมาย

พบว่า ภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการ เช่น การจัดทำแผน และการดำเนินงานตามโครงการ กรรมการสภาตำบลมีความเห็นว่าดำเนินการได้ไม่มากนัก เพราะขาดความรู้และคู่มือ

4.2.2 ความเข้าใจในโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการฝ่าย และกรรมการหมู่บ้าน

- (1) ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรมการหมู่บ้าน พบว่า กรรมการหมู่บ้านและกรรมการฝ่าย มีความเข้าใจในระดับค่อนข้างดี คือ มีจำนวนผู้ที่มีความเข้าใจในระดับดี และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39 และ 25

ตามลำดับ โดยกลุ่มกรรมการหมู่บ้านมีความเข้าใจในระบอบรัฐธรรมนูญละ 54 และไม่เข้าใจร้อยละ 9 และกรรมการฝ่ายมีความเข้าใจในระบอบรัฐธรรมนูญละ 32 และไม่เข้าใจร้อยละ 17

ความไม่เข้าใจของกรรมการทั้งสองกลุ่ม มีดังนี้

- โครงสร้าง : สถานภาพของกรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งจำนวนฝ่ายที่หมู่บ้านรับผิดชอบ

- บทบาทหน้าที่ : ยังมีความสับสนในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย อาจจะเป็นเนื่องจากความเคยชินกับรูปแบบ กทม.

(2) ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาตำบล และ คปท. พบว่า

- กรรมการทั้งสองกลุ่มร้อยละ 44 มีความเข้าใจใน

ระบอบคณาธิปไตย

- ความไม่เข้าใจในเรื่องสภาตำบล และ คปท. เป็น

ความไม่เข้าใจในเรื่อง

- สถานภาพของเลขานุการสภาตำบล

- จำนวนและตำแหน่งใน คปท.

- ผู้ที่เป็นหัวหน้า คปท. และเลขานุการ

- หน้าที่ของ คปท.

(3) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

การปฏิบัติหน้าที่ส่วนมากเป็นการพัฒนาตามนโยบายหรือร่วมกันพัฒนาเนื่องในโอกาสสำคัญ ผลงานของฝ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เด่นชัด

4.2.3 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ คปท.

(1) การจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล คปท. ไม่สามารถปฏิบัติไต่ถามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัด 2 ประการด้วยกัน คือ

ตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดให้

- การจัดทำแผนเจ้าหน้าที่กองจัดทำรายละเอียด

- ข้อมูลแผนงาน/โครงการ แนวทางการแก้ไขปัญหา

ในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ไม่สอดคล้องกับการจัดทำแผนในระบบ กชช. และควรนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการจัดทำแผนอาจจะมีเป็นส่วนน้อย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเข้าใจ ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่

จากผลการศึกษาที่กล่าวโดยสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่า

ปัจจุบันองค์กร องค์กรระดับตำบล/หมู่บ้าน ยังประสบปัญหาในด้านตัวบุคคลและความเข้าใจในบทบาท

หน้าที่อยู่มาก ซึ่งมีประเด็นที่ควรพิจารณาเพื่อให้แต่ละองค์กรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

- การพิจารณาปรับรูปแบบคณะที่ปรึกษาให้เป็นคณะเดียว

- ขอบเขตความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่องค์กร

แต่ละระดับรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับระบบการงบประมาณและการบริหารราชการ

- การพัฒนาขีดความสามารถให้กับกรมการในแต่ละ

องค์กร

- แนวทางการจัดหางบประมาณให้องค์กรระดับหมู่บ้าน/

หมู่บ้านสามารถมีงบประมาณในการพัฒนาของตนเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ข้อคำถามที่กรรมการ กสท. มีความเข้าใจไม่ชัดเจน

ลำดับที่	จังหวัด				
	ยโสธร	มหาสารคาม	ขอนแก่น	อุบลราชธานี	ศรีสะเกษ
1	✓ ข้อ 11	✓ ข้อ 9	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 10	✓ ข้อ 9
2	" 12	" 2	" 9, 10	" 9	" 10
3	" 2	" 10	" 12	" 11	" 2
4	" 6	" 5	" 11	" 12	" 11
5	" 1	" 11	" 1	" 2	" 8
6	" 8	" 1	" 8	" 3	" 1
7	" 7	" 12	" 6	" 1	" 12
8	" 5	" 8	" 7	" 5	" 5

- รหัส ข้อ 1 ในคณะกรรมการ กสท. เลขานุการ กสท. ถือว่าเป็นกรรมการ กสท.
- ข้อ 2 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิความประพฤติไม่เหมาะสม เป็นอำนาจหน้าที่ของ นายอำเภอ ในการให้กรรมการผู้นั้นออกเท่านั้น
- ข้อ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของกรรมการใน กสท.
- ข้อ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเลื่อนหรือไม่เลื่อนการประชุม ในกรณีที่ประธาน กสท. ไม่สามารถมาประชุมได้
- ข้อ 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีดำเนินการ เมื่อรับทราบนโยบายการพัฒนาของจังหวัด
- ข้อ 7 เป็นคำถามความเข้าใจในการให้การสนับสนุนโครงการพัฒนา ที่ดำเนินการโดย เอกชน

- ข้อ 8 เป็นคำถามความเข้าใจในการพิจารณาโครงการ กสช. และแผนพัฒนาตำบล
ว่าเป็นการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในคราวเดียวกันหรือไม่
- ข้อ 9 ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี
- ข้อ 10 ระยะเวลาในการพิจารณาโครงการ กสช.
- ข้อ 11 ความแตกต่างระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี กับการพิจารณาคัดเลือก
โครงการ กสช.
- ข้อ 12 บทบาทหน้าที่การจัดทำแผนพัฒนาตำบล และโครงการ กสช.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 บทบาทการแสดงความคิดเห็นในการประชุมของกรรมการ กสศ.

แยกรายตำแหน่ง

ตำแหน่ง	บทบาทในการประชุม			รวม
	1	2	3	
กรรมการโดยตำแหน่ง	78.7%	14.2%	7.1%	100%
กรรมการโดยการเลือกตั้ง	84.1%	13.9%	2.0%	100%

แยกรายจังหวัด

จังหวัด:	บทบาทในการประชุม			รวม
	1	2	3	
ยโสธร.	39	8	-	47
มหาสารคาม	75	11	7	93
ขอนแก่น	72	19	3	94
อุบลราชธานี	57	2	1	60
ศรีสะเกษ	71	13	4	88
รวม	314 (82.2%)	53 (13.9%)	15 (3.9%)	382

- รหัสคำตอบ
1. กรรมการ กสศ.มากกว่าครึ่งหนึ่ง มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมาก
  2. จำนวนกรรมการ กสศ.มากกว่าครึ่งหนึ่ง ไม่แสดงความคิดเห็น
  3. จำนวนกรรมการ กสศ.ที่แสดงและไม่แสดงความคิดเห็น มีเท่ากัน

ตารางที่ 3 สาเหตุที่ทำให้กรรมการ กสท. ไม่แสดงความคิดเห็นในการประชุม

จังหวัด	สาเหตุ				รวม
	1	2	3	4	
ยโสธร	-	29	3	15	47
มหาสารคาม	6	40	17	30	93
ขอนแก่น	-	45	7	40	92
อุบลราชธานี	2	39	5	15	61
ศรีสะเกษ	2	45	2	36	86
รวม	11	198	34	136	379

- รหัสคำตอบ
1. กรรมการ กสท. ส่วนมากมีอายุมาก
  2. กรรมการ กสท. ไม่มีรายละเอียดข้อมูลประกอบการพิจารณา
  3. ผู้นำในการประชุมไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
  4. การพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการมักจะไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนหรือจำเป็น แก่ผู้อยู่กับผลประโยชน์ของกลุ่มหมู่บ้านแต่ละกลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ผู้มีบทบาทในการประชุม กสค.

จังหวัด	ตำแหน่ง					รวม
	1	2	3	4	5	
ยโสธร	25	-	10	-	8	43
มหาสารคาม	62	2	4	-	22	90
ขอนแก่น	78	5	4	1	-	88
อุบลราชธานี	17	3	25	3	11	59
ศรีสะเกษ	52	2	21	-	10	85
รวม	234 (64.1%)	12 (3.3%)	64 (17.5%)	4 (1.1%)	5 (14.0%)	365

- รหัสค่าตอบ
1. ประธาน กสค.
  2. เลขานุการ กสค.
  3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
  4. ปลัดอำเภอ
  5. พัฒนาการ

วิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 รูปแบบการตัดสินใจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการ
ของ กสศ.

จังหวัด	รูปแบบการตัดสินใจ				รวม
	1	2	3	4	
ยโสธร	4	—	5	35	44
มหาสารคาม	6	2	21	61	90
ขอนแก่น	11	10	9	57	87
อุบลราชธานี	2	1	6	49	58
ศรีสะเกษ	18	8	12	47	85
รวม	41 (11.3%)	21 (5.8%)	53 (14.6%)	249 (68.3%)	364

- รหัสคำตอบ
1. พวกมากลากไป
  2. ความเห็นของผู้นำ
  3. ให้ความสำคัญเฉพาะกลุ่มหมู่บ้าน
  4. พิจารณาตามเหตุผลที่ได้มีการชี้แจงในที่ประชุม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาของ กสศ.

ตำแหน่ง	มี	ไม่มี	รวม
กรรมการโดยตำแหน่ง	92.7%	7.3%	100%
กรรมการโดยการเลือกตั้ง	68.4%	31.6%	100%

ตารางที่ 7 หลักเกณฑ์ กสศ. ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคล
เพื่อทำหน้าที่ในโครงการต่าง ๆ

จังหวัด	หลักเกณฑ์			รวม
	1	2	3	
ยโสธร	35	12	2	49
มหาสารคาม	61	7	10	78
ขอนแก่น	50	6	37	93
อุบลราชธานี	49	3	7	59
ศรีสะเกษ	46	7	33	86
รวม	241 (66.0%)	35 (9.6%)	89 (24.4%)	365

- รหัสคำตอบ
1. คุณสมบัติประจำตัว
  2. ระบบการหมุนเวียนตำแหน่ง
  3. ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน

ตารางที่ 8 ซึ่กความสามารถของกรรมการ กสศ. ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย (รายจังหวัด)

จังหวัด	การดำเนินงาน						การให้การ สนับสนุนโครงการ	
	การจัดทำแผน		ตามโครงการ		การเผยแพร่นโยบาย		มาก	น้อย
	มาก	น้อย	มาก	น้อย	มาก	น้อย		
ฉะเชิงเทรา	40	3	39	4	38	5	41	4
นครราชสีมา	64	31	65	27	82	9	89	4
ขอนแก่น	43	43	31	47	48	39	64	30
สุราษฎร์ธานี	23	32	34	16	54	7	54	6
ศรีสะเกษ	38	50	40	48	64	24	56	32
รวม	208 (56.7%)	159 (43.3%)	209 (59.5%)	142 (40.5%)	286 (77.3%)	84 (22.7%)	304 (80.0%)	76 (20%)

ตารางที่ 9 ซึ่กความสามารถของกรรมการ กสศ. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
(รายตำแหน่ง)

ตำแหน่ง	การดำเนินงาน						การให้การ สนับสนุนโครงการ	
	การจัดทำแผน		ตามโครงการ		การเผยแพร่นโยบาย		มาก	น้อย
	มาก	น้อย	มาก	น้อย	มาก	น้อย		
กรรมการโดย ตำแหน่ง	84 (59.2%)	42 (56.8%)	88 (61.1%)	35 (44.3%)	106 (57.6%)	16 (42.1%)	104 (53.9%)	19 (47.5%)
กรรมการโดยการ เลือกตั้ง	58 (40.8%)	32 (43.2%)	56 (38.9%)	44 (55.7%)	78 (42.4%)	22 (57.9%)	82 (44.1%)	21 (52.5%)
รวม	142	74	144	79	184	38	186	40

หมายเหตุ ตัวเลขรวมรวมจาก 3 จังหวัด

ตารางที่ 10 ความเข้าใจของกรรมการหมู่บ้าน และกรรมการฝ่ายที่มี
 บทบาทหน้าที่ของ กสศ.

(แยกรายตำแหน่ง)

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่ของ กสศ.					
	1	2	3	4	5	6
กรรมการหมู่บ้าน	75	70	64	52	55	6
กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	126	132	133	89	93	-

หมายเหตุ ตัวเลขรวบรวมจาก 3 จังหวัด

(แยกรายจังหวัด)

จังหวัด	บทบาทหน้าที่ของ กสศ.					
	1	2	3	4	5	6
ยโสธร	83	74	71	68	50	6
มหาสารคาม	64	62	51	37	52	-
ขอนแก่น	54	66	55	36	46	-
อุบลราชธานี	29	25	25	26	22	-
ศรีสะเกษ	136	140	113	114	98	9
รวม	366	367	315	281	268	15

- รหัสคำตอบ 1. พิจารณาแก้ปัญหาและความต้องการเร่งด่วนที่หมู่บ้านเสนอ
 2. พิจารณาจัดสรรโครงการให้กับหมู่บ้านต่าง ๆ

3. จัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี
4. เหยื่อแพร่หรือแจ้งนโยบายการพัฒนาของจังหวัดหรือของรัฐบาล
ให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ
5. ให้การสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐบาล
และโดยหน่วยงานเอกชนในหมู่บ้านต่าง ๆ
6. อื่น ๆ

ตารางที่ 11 ความเข้าใจของกรรมการหมู่บ้านและกรรมการฝ่ายที่มีบทบาท
หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการในกิ่งชุมชนใน กสค.
(แยกรายตำแหน่ง)

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่ของตัวแทนหมู่บ้าน				
	1	2	3	4	5
กรรมการหมู่บ้าน	81	77	61	50	—
กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	136	130	108	80	—

หมายเหตุ ตัวเลขรวบรวมจาก 3 จังหวัด

(แยกรายจังหวัด)

จังหวัด	บทบาทหน้าที่ของตัวแทนหมู่บ้าน				
	1	2	3	4	5
ยโสธร	77	77	68	51	—
มหาสารคาม	77	63	49	48	—
ขอนแก่น	63	67	52	32	—
อุบลราชธานี	21	27	25	25	—
ศรีสะเกษ	153	152	116	92	5
รวม	391	386	310	248	5

- รหัสคำทอม
1. เสนอข้อมูลปัญหาความข้องการให้ กสท.พิจารณาหาทางแก้ไข
  2. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการที่จะนำโครงการพัฒนาต่าง ๆ เช่น โครงการ กสช. มายังหมู่บ้านของท่าน
  3. เสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี
  4. ร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน
  5. อื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของ กม.และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่มีคอมทบาท
ของผู้ใหญ่บ้านและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

จังหวัด	เต็มความสามารถ				ไม่เต็มความสามารถ			
	1	2	3	4	1	2	3	4
ยโสธร	76	70	9	-	-	3	3	-
มหาสารคาม	70	50	31	-	-	6	-	-
ขอนแก่น	29	28	23	2	29	27	10	-
อุบลราชธานี	13	23	4	-	-	1	-	-
ศรีสะเกษ	92	75	45	23	19	14	25	12
รวม	280	246	112	25	48	51	33	12

รหัสคำตอบ

- เต็มความสามารถ
1. ผู้ใหญ่บ้านมีความกระตือรือร้น กล้าแสดง
ความเห็นที่มีเหตุผล
  2. มีการเตรียมปัญหาและข้อเสนอกับการ
ประชุมราษฎรเพื่อเสนอ กสท.
  3. ได้รับการอนุมัติโครงการจาก กสท.
ให้มาดำเนินการในหมู่บ้าน
  4. อื่น ๆ

- ไม่เต็มความสามารถ
1. ผู้ใหญ่บ้านไม่ค่อยกระตือรือร้น
  2. ขาดการปรึกษาหารือกับราษฎรเพื่อ
รับฟังข้อมูลและแนวทางแก้ไขปัญหา
เพื่อเสนอ กสท.
  3. ไม่ค่อยแสดงความเห็นใน กสท.
เพื่อให้พิจารณาโครงการและหมู่บ้าน
ของตนเอง
  4. อื่น ๆ

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลในการสร้าง
ความเจริญให้กับหมู่บ้าน

จังหวัด	มีบทบาทมาก			มีบทบาทน้อย		
	1	2	3	1	2	3
ยโสธร	74	72	-	-	2	-
มหาสารคาม	66	58	-	6	6	-
ขอนแก่น	31	33	1	65	27	29
อุบลราชธานี	22	106	-	4	4	-
ศรีสะเกษ	79	18	14	26	25	19
รวม	272	287	15	95	58	48

รหัสคำตอบ

มีบทบาทมาก

1. กรรมการสภาตำบลมีการพิจารณาแก้ไข
ปัญหาอย่างมีเหตุผล
2. สภาตำบลมีส่วนกระตุ้นให้ราษฎรในหมู่บ้าน
ต่าง ๆ มีการร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้าน
3. อื่น ๆ

มีบทบาทน้อย

1. การพิจารณาโครงการต่าง ๆ ไม่เป็น
เหตุผล มักจะเป็นไปตามความเห็น
ของผู้นำและพวกมากลากไป
2. ขาดการกระตุ้นให้ราษฎรในหมู่บ้าน
ต่าง ๆ ร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน
3. อื่น ๆ

ภาคผนวก จ.

การศึกษาวิจัยทางการบริหารการเงินการคลังในระดับตำบล
คณะที่ปรึกษาโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนอำเภอและตำบล สำนักเลขาธิการ

นายกรัฐมนตรี

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาแหล่งที่มาของรายได้ของ กสท. และองค์กรอื่น ๆ ในตำบล เพื่อหาช่องทางในการเพิ่มรายได้ของ กสท. ให้สามารถดำเนินงานการพัฒนาได้เพียงพอ
- 1.2 เพื่อศึกษาระบบการบริหารงานทางด้านการเงินการคลังขององค์กรอื่น ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สภาตำบลสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 เพื่อศึกษา/วิเคราะห์ระเบียบปฏิบัติทางด้านการเงินการคลังและงบประมาณว่า มีข้อยุ่งยากและเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติอย่างไรบ้าง มีหนทางใดที่จะทำให้ กสท. เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบได้อย่างถูกต้อง

2. ขอบเขตการศึกษาและวิจัย

- 2.1 ด้านรายได้ ศึกษารายได้ของ กสท. ในแง่ของความเป็นไปได้ในการเพิ่มพูนรายได้ของ กสท. เอง เช่น การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี หรือความพยายามหาแหล่งรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาขององค์กรเอกชน โดยศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ ในการที่จะให้กองทุนต่าง ๆ สามารถเพิ่มพูนรายได้ขึ้น ทั้งจากภายในระบบกองทุน ส่วนราชการ เอกชน และองค์กรระหว่างประเทศที่สนับสนุนงานพัฒนาชนบท
- 2.2 การบริหาร มุ่งศึกษาหาแนวทางความเป็นไปได้ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของ กสท. ให้สามารถจัดเก็บและบริหารจัดสรรค่านงงบประมาณ และการคลัง ใ้โดยทงตนเอง ซึ่งอาจดำเนินการโดยใช้เจ้าหน้าที่ทางด้านการคลังประจำอำเภอ ซึ่งปัจจุบันได้ช่วยเหลืองาน กสท. อยู่ สำหรับองค์กรเอกชนจะทำการศึกษารูปแบบกองทุนที่ประสบความสำเร็จ จากหลายกองทุน เพื่อนำส่วนนี้มาประยุกต์ใช้ในระดับท้องถิ่น

2.3 กฎระเบียบข้อบังคับ มุ่งศึกษาวิเคราะห์ระเบียบที่เกี่ยวกับการเงินการคลังของ กสท. สำหรับองค์กรเอกชนนั้น จะได้ศึกษาระเบียบข้อบังคับของกองทุน เพื่อประยุกต์ใช้สำหรับกองทุนที่ดำเนินการอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และกองทุนที่จัดตั้งขึ้นใหม่

ทั้งนี้ การวิจัยจะศึกษาใน 5 จังหวัด อันมี จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดยโสธร โดย 5 จังหวัดนี้ ได้เข้าร่วมโครงการ พปท. เพื่อมุ่งการพัฒนาการระบบการบริหาร เพื่อตอบสนองการบริหารการพัฒนาตามระบอบที่องค์ตั้งต่อไป

3. พื้นที่ทำการศึกษารวิจัย

เน้นการศึกษาในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตที่มีการดำเนินงานของ พปท. ใน 5 จังหวัด อันมีจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร โดยศึกษาจังหวัดละ 2 อำเภอ อำเภอละ 2 ตำบล ตำบลละ 2 หมู่บ้าน และกองทุนที่น่าสนใจ 4 กองทุนด้วยกัน ดังรายละเอียดดังนี้

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	ทุ่งไชย	ทุ่งไชย/บ้านโป่ง
		หนองมา	โชนง/นกกวน
		เมืองหลวง	บ้านอ้อ/บ้านหนองสะมอน
ขอนแก่น	ชนบท	ชนบท	บ้านทานางเลื่อน/บ้านนาคอกไม้
		ภูเขียว	บ้านห้วยค้อ/บ้านโนนพยอม
	มัญจาคีรี	โพธิ์ชัย	บ้านมูลนาค/บ้านสามหมอ
		ท่าศาลา	บ้านท่าศาลา/บางคองเค็ง

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
ยโสธร	มหาชนะชัย	พระเสาร	พระเสาร/โนนยาง
		ผือฮี	ผือฮี/เงินชัย
		ค้อวัง	นำอม/ศิริวัฒนา
อุบลราชธานี	อำนาจเจริญ	บุ่ง	ห้วยไร่/โคกช้างมะนาย
		คิงบัง	คิงบัง/น้ำท่วม
	ห้วยตะพาน	เค็งใหญ่	เค็งใหญ่/ห้วยคง
		สร้างถอนอย	สร้างถอนใน/สร้างถอนนอก
มหาสารคาม	โกสุมพิสัย	เหล่ากอไก่	บ้านคักแวง/บ้านโคกอินทนิล
		กุทอง	บ้านสามเบี้ย/บ้านหนองซาค
	เชียงยืน	แพง	บ้านแพง/บ้านสว่าง
		ยางน้อย	บ้านคอนสุราเยศ/บ้านค้อจ้อง

4. กลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ทำการศึกษาวิจัย

ในแต่ละจังหวัดจะทำการศึกษาค้นคว้าโดยแบ่งเป้าหมายออกเป็น 4 ระดับ รวมทั้งผู้บริหารกองทุนที่น่าสนใจต่าง ๆ อันมี

4.1 ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการคลัง สรรพากรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด สำนักงานจังหวัด เสมียนตราจังหวัด เลขาธิการจังหวัด เลขาธิการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด

4.2 ระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องของอำเภอในเขตโครงการ พบก. ซึ่งประกอบด้วย นายอำเภอ หัวหน้าหมวดการคลังอำเภอ พนักงานบัญชีหมวดการคลัง เสมียนตราอำเภอ สมุหบัญชีอำเภอ

4.3 ระเบียบตำบล ประกอบด้วย กำนัน ตำบลที่คัดเลือกในอำเภอ รวมทั้ง กรรมการ คปค. และ กสค.

4.4 ระเบียบหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน (ฝ่าย กิจการคลัง) ตำบลละ 2 หมู่บ้าน

ผู้ร่วมทำการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการการคลังองค์กร การบริหารส่วนจังหวัด ให้คำแนะนำปรึกษาในการออกแบบ สอบถามเบื้องต้น ให้ข้อมูลทางการเงินการคลัง และการปฐมนิเทศ ผู้ทำการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำร่วมกันกับนักวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและจังหวัดที่ทำการ

5. การรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์แบบสอบถามที่กำหนดขึ้น ก่อนการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โค้ดทำการปฐมนิเทศให้กับพัฒนากรตำบล และนักวิจัย และหรือผู้ทรงคุณวุฒิระดับ จังหวัด ซึ่งจะเป็นผู้ทำการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในระเบียบตำบล หมู่บ้านอำเภอ และจังหวัด ตามลำดับ

6. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและกรรมการ ชี้เรื่องรายได้ ระบบบริหาร การเงินการคลัง และระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับค่านการ เงินการคลัง ของ กสค. และเอกชนในท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถาม 3 ชุด คือ

6.1 ระเบียบจังหวัดและอำเภอ

6.2 ระเบียบตำบลและหมู่บ้าน

6.3 ผู้บริหารกองทุนที่น่าสนใจ

จากการศึกษาข้อมูลปรากฏว่า ความหลากหลายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทาง การรวบรวมข้อมูลและกลุ่มที่ศึกษาในการรวบรวมแล้ววิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยต้องศึกษา ลักษณะข้อมูลของแต่ละจังหวัด โดยนำผลการศึกษาลำดับตามแผนตามความสำคัญในเชิง positive แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วมกันของแต่ละจังหวัดอีกทีหนึ่ง เพื่อความเที่ยง (reliability) และความตรง (validity) ของผลการศึกษา

6.1 แหล่งรายได้ของ กสท. และกองทุน

6.1.1 แหล่งรายได้ของ กสท. ที่ได้รับมากที่สุด ที่แสดงในตาราง ข.1 นั้น จะเห็นได้ว่า ถ้าจัดเรียงลำดับความสำคัญและเงินอุดหนุน จะสรุปผลเป็นแหล่งรายได้ที่ กสท.มากที่สุด รองลงมาคือ ภาษีบำรุงท้องที่

6.1.2 แหล่งรายได้ของกองทุนเมื่อเริ่มจัดตั้ง ดังแสดงในตาราง ค.1 จะพบว่าคามมกิของผู้บริหารกองทุน ได้รับจากการร่วมกันของชาวบ้านและการบริจาคมากกว่า รัฐเป็นผู้ริเริ่มให้เป็นสิ่งของ

ข้อมูลในส่วนของ 6.1.2 นี้ ยังขาดความเที่ยง (validity) เพราะ การรวบรวมข้อมูลมีแค่ส่วนของจังหวัดยโสธรและจังหวัดมหาสารคาม เท่านั้น

สำหรับวิธีการให้โคมาซึ่งเงินทุนเริ่มต้นนั้น ใกล้เคียงไว้ในตาราง ค.2 เห็นว่าประชาชนควรเป็นผู้ริเริ่ม แต่หากกองทุนเป็นพื้นฐานของการประชาสัมพันธ์ และการอธิบาย ให้เข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน รองลงมาเห็นว่าอาจจะโคมาจากการบริจาค

6.2 แนวทางจัดหาแหล่งรายได้ใน กสท. และกองทุนต่าง ๆ

6.2.1 จากตาราง ก.1 คำตอบในระดับจังหวัด อำเภอ พบว่า กสท. ควรมีรายได้เพิ่มจากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และการจัดหารายได้ นอกจากนี้คำตอบที่ใกล้เคียงกันก็สอดคล้องกับการให้มีการบริจาค และการให้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลนำเข้ากองทุน และ กสท. อาจจะหาแหล่งรายได้เองจากทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในตำบล และการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีป้าย โรงเรือน และสิ่งก่อสร้าง เพื่อเพิ่มรายได้ กสท. และกองทุนต่าง ๆ

6.2.2 จากตาราง ข.2 ระดับตำบลและหมู่บ้านมีความเห็นว่า แหล่งรายได้ของ กสท.น่าจะมาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ในรูปแบบต่าง ๆ รองลงมาคือ ภาษีบำรุงท้องที่ และเงินที่จังหวัดโคมาจากผู้ว่าราชการจังหวัด

แหล่งรายได้อื่น นอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ 3.6.2.1 ที่ กสท. ควรได้รับดังแสดงในตาราง ก.2

ในระดัจังหวัดและอำเภอ เห็นว่ารายได้ที่ กสศ.ควรจะได้รับ คือ การจัดตั้งกองทุนสินค้า ศูนย์สาธิตหารายได้ การขอบริจาคองค์กรต่าง ๆ และค่าตอบแทน การใช้ประโยชน์จากสิ่งสาธารณะในตำบล การจัดงานท่องเที่ยว และงานประเพณีเพื่อให้ราษฎร เห็นคุณค่าของสาธารณะประโยชน์ และร่วมกันบำรุงรักษา นอกจากนี้เห็นว่า กสศ.ควรได้จากการปรับปรุงระเบียบภาษีเงินได้ และภาษีการค้าในตำบลให้เป็นของตำบล

6.3 วิธีการเพิ่มรายได้ให้ กสศ. จากตาราง ก.3 ได้แสดงแหล่งรายได้ ที่ควรได้รับเพิ่มขึ้น และวิธีการเพิ่มรายได้ ไว้เป็นการเสนอในระดัจังหวัดและอำเภอ

จากตาราง ข.3 ระดัตำบลและจังหวัด เสนอว่า วิธีการเพิ่มรายได้ให้ กสศ. ต้องจัดตั้งกองทุนพัฒนา ค่าเงินธุรกิจเกษตรแบบโครงการต่อเนื่อง การจัดตั้งร้านค้า รองลงมา คือการบริการช่วยเหลือของประชาชน ความรู้กับการให้บริการของกองทุน และการช่วยเหลือจากรัฐบาล ความรู้กับการฝากออมทรัพย์ โดยการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น

สิ่งที่น่าจะนำมาพิจารณาในระดัตำบล หมู่บ้าน เริ่มประจักษ์การพึ่งตนเอง ด้านวิธีการเพิ่มรายได้ของ กสศ. เพราะจากตาราง ข.3 นี้เอง ข้อเสนอแนะด้านการร่วมกัน จัดเก็บภาษีและการเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น มิได้ถูกละเลยและให้ความสำคัญน้อยที่สุด โดยเน้น การบังคับเอาค่าของรายได้ในรูปแบบของ การจัดตั้งกองทุน กลุ่มออมทรัพย์ และการช่วยเหลือ การเงินกันเองในหมู่ประชาชน

จากตาราง ค.3 วิธีการดำเนินงานหารายได้ให้กองทุน จะพบว่าการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับสมาชิก โดยการชี้แจงและรวบรวมสมาชิก จะได้ผลมากที่สุด รองลงมา คือ การหักเงินปันผลประจำปีเข้ากองทุนและการจัดงานการกุศล ชนสินค้ามาขาย เป็นต้น

ตาราง ก.4 ในระดัจังหวัดและอำเภอ เห็นว่าองค์กรต่าง ๆ มีส่วนช่วยเหลือรายได้ให้ กสศ. ตามลำดับความสำคัญ โดยการมุ่งการจัดกองทุนหมุนเวียนรายได้ให้ประชาชนในตำบลหมู่บ้าน มีความรู้กับการจัดทำโครงการ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เช่น การส่งเสริมให้ราษฎรมีงานทำมากขึ้น

6.4 การปรับปรุงการจกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ และการจกเก็บรายไค้ให้กับ กสค.

6.4.1 ปัญหาในการจกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ไค้แสดงในตาราง ข.4 รัคัยค่าบลหมุบ้าน พบว่าการจกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ไค้ไม่สามารถเก็บไค้ครบสำหรับปัญหานี้พบว่า ราษฎรมีฐานะยากจน ประชาชนไม่มีเงินเสียภาษี หมุบ้านรัคัยค่าบลให้ความเห็นนอย แสดงว่า ปัญหาไม่รุนแรงมากนัก ถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญเป็นอันดับรอง ส่วนปัญหาอื่น ๆ ก็มีเช่น มี เจ้าหน้าทไค้ไม่เพียงพอ การติดตามผลทำไค้ยาก เป็นต้น

6.4.2 ระเบียบกวัจกเก็บรายไค้ของ กสค. มีปัญหายุ่งยากหรือไม่นั้น แสดงในตาราง ก.5 และ ข.5 กังนี้

(1) จากตาราง ก.5 รัคัยจังหวัดและอำเภอ แสดงความ คึกเห็นว่ ระเบียบการจกเก็บภาษีรายไค้ของ กสค. ควรไค้รับการปรับปรุง โดยมี จังหวัด ยโสธร จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดขอนแก่น ไค้เสนอขอควรปรับปรุงไว้ท้ายตาราง ข.5 แล้ว รวมทั้งขอคึกเห็นในการปรับปรุงและการเพิ่มอัตราภาษีทั้ง 5 จังหวัด ค้วย

จากตาราง ข.5 เห็นว่รัคัยหมุบ้าน พิจารณาเห็นว่ การ จกเก็บภาษีภายในของ กสค. มีความซัค จนอยุ่แล้ว

(2) ความคึกเห็นในการเพิ่มอัตราภาษีบำรุงท้องที่รัคัยจังหวัด และอำเภอ จากตาราง ก.6 พบว่ ควรเพิ่มอัตราภาษีบำรุงท้องที่ โดยแสดงเหตุไว้ท้ายตาราง ข.5 ซึ่งแสดงเหตุผลการเก็บเพิ่ม และไปเพิ่มอัตราภาษีบำรุงท้องที่

(3) วิธีการศึกษาทำให้การจกเก็บภาษีบำรุงท้องที่มีประสิทธิภาพ แสดงไว้ในตาราง ก.7

รัคัยจังหวัดและอำเภอ ไค้เสนอความคึกเห็นในการเพิ่มประสิทธิภาพ การจกเก็บ พบว่การประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรเข้าใจ มีผลงานการจกนำเงินภาษีไปใช้ประโยชน์ การจกการวางแผน กสค. และมีการแข่งขันการเก็บภาษีในรัคัยตำบล จะก่อให้เกิดผลที่ค้อ ประสิทธิภาพ จกเก็บ และเจ้าหน้าทไค้ที่เกี่ยวข้องในการจกเก็บ และเจ้าหน้าทไค้ที่เกี่ยวข้องในการ

จัดเก็บต้องมีภาระให้ผลตอบแทนทั้งการลงโทษ และการทำงานอย่างเสียสละและแข็งขัน นอกจากนี้
นี้ในระดับที่ดำเนินการเดียวกัน ยังเสนอให้มีเจ้าหน้าที่ร่วมมือประสานงานการดำเนินการด้วย

6.5 การรวมกลุ่มในการจัดตั้งกองทุนและปัญหา

จากตาราง ก.8 แสดงถึงแหล่งที่มาของแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ซึ่ง
ระดับจังหวัดและอำเภอเห็นว่า แนวความคิดเริ่มขึ้นมาจากรัฐบาล (4 กระทรวงหลัก) โดยเสนอ
และสนับสนุนแนวคิดและจัดตั้ง รองลงมาคือ การจัดตั้งสหกรณ์ ซึ่งราษฎรเห็นผลสำคัญของการ
จัดตั้งสหกรณ์ ซึ่งได้รวมกลุ่มงานจัดตั้งกองทุนขึ้นเพื่อให้มีลักษณะการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์
ส่วนแนวคิดสุดท้ายนี้ แนวทางในการจัดตั้งกองทุน คือ ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรงเริ่ม ตาราง
ข.6 ที่เป็นตารางแสดงความคิดเห็นในระดับตำบล หมู่บ้าน แสดงถึงแหล่งที่มาของแนวทางในการ
จัดตั้งกองทุน แสดงให้เห็นด้วยว่า มาจากหน่วยราชการที่สำคัญน้อยที่สุดได้จากราษฎรเอง

ตาราง ข.7 แสดงให้ทราบว่าในแต่ละตำบล หมู่บ้าน มีกองทุนที่ประสบความสำเร็จ
สำเร็จคือ กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน กองทุนออมทรัพย์ และกองทุนเวชภัณฑ์

สาเหตุที่กองทุนจัดตั้งแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ หรือสาเหตุที่การรวมกลุ่มราษฎร
ในการจัดตั้งกองทุน นอกจากนั้นพิจารณาจากตารางต่อไปนี้

ตาราง ก.9 เป็นตารางแสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ ถึงปัญหาการ
ไม่ประสบผลสำเร็จในการจัดตั้งกองทุน และมีการรวมกลุ่มราษฎรน้อยในการจัดตั้งกองทุน ปัญหา
ใหญ่ที่มีความสำคัญคือ ความไม่พร้อมของประชาชน ด้านความรู้ ความเข้าใจ สภาพการเงินทาง
เศรษฐกิจ ความรู้กับการขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลและประชาชน และผู้บริหารกองทุน ซึ่งไม่มี
ประสิทธิภาพ ความสามารถ ความไว้วางใจ ประสบการณ์ การติดตามผล เวลา และความรับผิดชอบ
ขอบ กิ่งนั้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญคือ ความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ ความสำนึก
ทอส่วนรวม และความพร้อมกันนี้ การอบรมศึกษาทำงานเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติ
ข้อบังคับหมู่บ้านที่จะเป็นผู้นำ มีความเสียสละและปัญหาแหล่งเงินทุนมีความสำคัญในการจัดตั้งกองทุน

ตาราง ข.8 เป็นตารางแสดงความคิดเห็นในระดับตำบลหมู่บ้าน ถึงสาเหตุ
การรวมกลุ่มของราษฎรในการให้การจัดตั้งกองทุน และประสบปัญหาพบว่า ระดับตำบล หมู่บ้าน

พบปัญหาอุปสรรคในการจัดตั้งกองทุน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกได้ คือ ความไม่เข้าใจและความไม่กระตือรือร้นของประชาชน

6.6 สาเหตุที่ กสศ. มีรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในการพัฒนา
ก่อนหน้านั้น จะคงทราบถึงแหล่งที่มาที่ให้ความช่วยเหลือตำบลในการพัฒนา
มากที่สุดก่อน พิจารณาจากตาราง ข.9 ซึ่งเป็นตารางแสดงความคิดเห็นในระดับตำบลจะพบว่า
องค์กรช่วย กสศ. ในการพัฒนามากที่สุดคือ หน่วยงานราชการ รองลงมาคือวัดและองค์กรทางประเทศ

6.6.1 โครงการที่ควรพิจารณาจัดทำในระดับตำบล หมู่บ้าน จาก
ตาราง ก.10 ว่าเป็นตารางแสดงความคิดเห็นระดับจังหวัด อำเภอ เสนอว่าควรจะเป็นสิ่ง
ก่อสร้างให้เป็นสาธารณะประโยชน์ แบบเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ได้รับผลประโยชน์ เป็นการ
ลงทุนเพื่อขยายหรือปรับปรุงการผลิต ซึ่งมีกำไรไว้เป็นการลงทุนหมุนเวียนเพื่อหารายได้ มุ่งการ
บริการรวม โดยมีการลงทุนหมุนเวียนควบคู่กันไป เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ในการ
บำรุงรักษาช่วยตนเอง เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ จังหวัดขอนแก่นยังมีข้อเสนอแนะในการจัดตั้งประมาณ โครงการ
ที่ควรจัดสร้างในระดับตำบล หมู่บ้าน โดยเสนอไว้หลายตาราง ก.10

กรณีจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดขอนแก่น ได้สอบถาม
ความคิดเห็นประเภทโครงการที่ควรจัดสร้าง เป็นระดับตำบลขององค์กรทางประเทศ ที่มีบทบาท
ช่วยเหลือตำบล หมู่บ้าน ในการพัฒนาโดยกำหนดแนวทางประเภทโครงการที่ควรจัดสร้างในระดับ
ตำบลหมู่บ้าน โดยเสนอไว้หลายตาราง ข.9 ด้วย

กรณีการก่อสร้าง สิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ แบบเรียกเก็บค่าใช้จ่ายของ
ผู้ได้รับผลประโยชน์ เพราะเมื่อลงทุนไม่ใช่ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างนั้นแล้ว ควรจะให้ค่าตอบแทน
เป็นการนำรายได้สู่ตำบลหมู่บ้านเหล่านี้ ในการบำรุงรักษา ซ่อมแซม และอาจจะนำไปใช้ใน
ในกิจการอื่น ๆ ได้อีก และสร้างความสำคัญมีส่วนร่วมด้วย ควบคู่กับการเพิ่มรายได้และการ
ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน

6.6.2 ตาราง ก.11 แสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ ว่า กสท.ควรนำเงินช่วยเหลือไปสร้างสิ่งใดให้ตำบล ซึ่งจะเป็นตารางสนับสนุนว่า กสท.ควร จะนำเงินจัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาชนบท หมุนเวียนหาประโยชน์ในท้องถิ่นแล้ว ทั้งเป็นการลงทุน เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงการผลิตใหม่ถ้าไร นอกจากนั้นแล้ว กสท.ควรนำเงินช่วยเหลือไปสร้าง สิ่งสาธารณะประโยชน์ เช่น ถนน เหมืองฝาย เป็นต้น เพื่อเพิ่มรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ ของประชาชนในพื้นที่ชนบท

6.6.3 ความคิดเห็นในระดับตำบล หมายความว่า กสท.ควรนำเงินไว้ ช่วยเหลือสร้างสิ่งใดในตำบล จากตาราง ข.10 จะพบว่าควรจัดตั้งกองทุน รองลงมาคือ เหมืองฝาย และถนน

6.6.4 สิ่งสาธารณะประโยชน์อยู่เดิมในระดับตำบลหมู่บ้าน มีการใช้ ประโยชน์เพื่อเพิ่มรายได้ให้ กสท. พิจารณาจากตาราง ก.12 แสดงความคิดเห็นในระดับ จังหวัดและอำเภอพบว่า ไม่มีการใช้ประโยชน์มากกว่ามีการใช้ประโยชน์เพื่อหารายได้

6.6.5 สิ่งสาธารณะประโยชน์ที่อำนวยความสะดวก มีรายได้เพิ่มขึ้น ความเห็นในระดับตำบล หมายความว่า ในตาราง ข.11 จะเห็นว่าฝายน้ำล้น คลองลำน้ำ การขุด ลอกหนองน้ำ สระน้ำ เป็นสิ่งสาธารณะประโยชน์ที่ฝ่ายงบให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น

6.6.6 ตาราง ก.13 แสดงถึงสาเหตุสำคัญที่ กสท.มีรายได้ไม่พอ กับค่าใช้จ่ายในการพัฒนา ซึ่งจากการแสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัด และอำเภอ พบว่า สาเหตุสำคัญมาจากการได้จัดเงินอุดหนุนภาครัฐบาลน้อย ไม่สอดคล้องกับรายจ่ายเพื่อการพัฒนา อันมีสาเหตุมาจากรัฐบาลขาดแคลนทรัพยากร และเงิน รองลงมาคือ ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ราษฎรเสียดายไม่เต็มที่ และการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ไม่ได้เต็มที่ โดย กสท.ไม่มีอำนาจในการ หารายได้ และไม่มีความพร้อมในการเป็นนิติบุคคล

6.7 การบริหารการเงินการคลัง

6.7.1 ความสามารถในการบริหารงานด้านการเงิน และการจัดทำ งบประมาณ ก่อนอื่นควรจะพิจารณาความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ ในระดับตำบลว่า กสท.มีความสามารถในการที่จะบริหารงานด้านการเงินการคลัง

จากตาราง ก.14 ซึ่งเป็นตารางแสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ ถึงความสามารถ กสท.ในการบริหารงานด้านการเงินและการคลังพบว่า กสท.ไม่มีความสามารถในการบริหารงานด้านการเงินและการคลัง เป็นเพราะไม่มีประสบการณ์ ขาดการอบรมชี้แนะ และขาดความรู้ความระเอียดเข้าใจยาก การขาดความรู้ที่

การพิจารณา กสท.พบว่า กสท.มีขีดความสามารถในการบริหารการเงินการคลังด้วยตนเองอย่างมั่นใจ อย่างไรก็ตามบนพื้นฐานการบริหารงานด้วยความมั่นใจ ควรมีการทดสอบประสิทธิภาพความสามารถด้วย ตาราง ข.12 แสดงความคิดเห็นถึงขีดความสามารถของ กสท.ในการบริหารการเงินการคลัง จากตารางพบว่า มีความมั่นใจว่า กสท.มีความสามารถที่จะบริหารงานด้านการเงินการคลังได้ และรองลงมาแสดงถึงความไม่แน่ใจ และความคิดเห็นที่บอกว่าไม่สามารถทำได้ในอัตราส่วนที่เท่ากัน แสดงว่า ควรมีการพิจารณาการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการเงินและการคลังของ กสท.อย่างจริงจัง

วิธีการโดยทั่วไปที่ใช้ในการบริหารด้านรายได้ของ กสท.ที่แสดงไว้ในตาราง ก.15 ซึ่งแสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ ท่อการบริหารเงินรายได้ของ กสท.พบว่า มีการตั้งกรรมการการบริหารเฉพาะส่วนของ กสท. ความรู้กับการศึกษาอบรมและมีคู่มือฝึกปฏิบัติ โดยมีการบริหารตามระเบียบราชการ ท้ายสุดของข้อคิดเห็นในการบริหารรายได้ กสท.ให้ข้อคิดเห็นว่า เป็นการกำหนดรั้วที่มีคุณวุฒิคนนั้นให้ทำงานในระดับตำบล

ตาราง ก.16 แสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ว่าปรึกษาได้ให้ความช่วย กสท. ในการจัดทำงบประมาณด้านให้คำแนะนำ เช่น ปรึกษา และการจัดทำโครงการสาธารณะประโยชน์ รองลงมาเป็นการจัดทำให้ทั้งหมด

ตาราง ก.17 แสดงความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งกรรมการการคลัง และกรรมการตรวจสอบการเงินว่าในทางปฏิบัติได้ผลอย่างไร จากตารางพบว่ายังไม่ได้ผลและได้ผลน้อย มากกว่าได้ผลดีและได้ผลพอใช้ ส่วนเหตุผลดังแสดงในตาราง ก.17

การแต่งตั้งกรรมการการคลังและกรรมการตรวจสอบการเงินในระบอบกษัตริย์
 กสท. ได้ให้ความสนใจเพียงใต้นั้น พิจารณาได้จากตาราง ข.13 ที่ชี้ว่าระบอบกษัตริย์ให้
 ความสนใจเพียงใต้นั้นคือ ชื่อของคณะกรรมการ จากตารางพบว่า ระบอบผู้ให้ความสนใจและ
 ไม่ไ้สนใจไม่มีความแตกต่างกัน

ความสามารถของ กสท. ในการจัดทำงบประมาณ ความคิดเห็นในระบอบจังหวัด
 และอำเภอ ได้แสดงในตาราง ก.18 พบว่ายังไม่สามารถจัดทำได้ โดยแสดงเหตุผลข้อจำกัด
 ของความสามารถที่จำกัดและทางอำเภอ ผู้จัดทำให้ทั้งหมด

การจัดทำงบประมาณของ กสท. ในปัจจุบันได้ใช้บุคคลที่แสดงในตาราง ข.14
 เป็นผู้จัดทำ ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นในระบอบกษัตริย์ หมูบ้าน แสดงว่า กสท. เป็นผู้เสนอโครงการและ
 จัดทำงบประมาณ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ของทางจังหวัด อำเภอ และเลขาธิการ กสท. มี
 ส่วนสำคัญในการเสนอโครงการและจัดทำงบประมาณ

เพื่อตรวจสอบว่า กสท. ได้จัดทำงบประมาณเองหรือไม่ พิจารณาจากตาราง
 ข.15 ซึ่งสอบถามจากผู้ให้สัมภาษณ์ในระบอบกษัตริย์และหมู่บ้านเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ ใน
 การจัดทำงบประมาณแยกตามวิธีการให้ความร่วมมือพบว่า คปท. และ กม. ให้คำปรึกษาและ
 เสนอแนะแนวทางโครงการ

ในระบอบกษัตริย์หมู่บ้านต้องการความช่วยเหลือจากทางอำเภอและจังหวัด ใน
 การจัดทำงบประมาณด้านใด พิจารณาจากตาราง ข.16 พบว่าต้องการให้ส่งเจ้าหน้าที่ให้คำ
 ปรึกษา รองลงมาคือ การอบรมเจ้าหน้าที่และหาแหล่งเพื่อให้ได้จัดทำงบประมาณง่ายขึ้น

ภายในระบอบอำเภอ จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาในการจัดทำงบประมาณ
 กสท. พิจารณาคณะบุคคลเป็นที่ปรึกษา พิจารณาตาราง ข.17 พบว่า ส่วนมากต้องการที่ปรึกษา
 กสท. โดยเฉพาะ กสท. ที่ต้องการน้อยที่สุดคือ สมุห์บัญชี

การบริหารการเงินการคลังของกองทุน มีวิธีบริหารการเงินการคลัง ดัง
 แสดงในตาราง ค.4 เห็นว่า มีการบริหารในรูปแบบกรมการ แบ่งความรับผิดชอบ มีเงินฝากธนาคาร
 และมีความเป็นระเบียบ รองลงมาคือ การบริหารตามระเบียบที่จัดกุม โดยมีการตรวจสอบและ
 บริหารโดยมีความรู้ด้านบัญชี

วิธีการจัดทำงบประมาณของกองทุนแสดงในตาราง ก.10 ให้ความสำคัญกับการประชุมสมาชิก ปรีกษาหรือสมาชิกเสมอ รายได้การบริหารงานของกรรมการ รองลงมาเป็นการแบ่งเป็นผลกำไรและเงินปันผล

การทำงานงบประมาณของกองทุน ใ้ใช้ที่ปรึกษากองทุนโดยพิจารณาจากตาราง ก.6 เพื่อจะใ้ทราบวิธีการจัดทำและเป็นผู้แนะแนวทางในการปฏิบัติใ้ด้วย

บุคคลากรที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณของกองทุน พิจารณาจากตาราง ก.7 พบว่าส่วนมากความคิดเห็นใ้กรรมการบริหารกองทุน โดยมุ่งประสานงานกับชาวสารและความเข้าใจในทางปฏิบัติ รองลงมาใ้กรรมการร่วมกับคณะ คปค. โดยเฉพาะพัฒนากร

วิธีการเบิกจ่ายเงินของกองทุน พิจารณาจากตาราง ก.8 พบว่าจะใ้การแต่งตั้งกรรมการการ เบิกจ่ายและมีการตรวจสอบ รองลงมาจะทองขออนุมัติจากที่ประชุม

วิธีการตรวจสอบรายรับรายจ่ายของกองทุน พิจารณาจากตาราง ก.9 พบว่าส่วนใหญ่กองทุนจะแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบบัญชี ควบคู่กับการแสดงเอกสาร

— 6.8 การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานด้านการเงิน แสดงจัดทำงบประมาณ

จากตาราง ก.19 แสดงผู้ตอบในระดับตำบลและอำเภอ เกี่ยวกับการใ้จ่ายเงินของ กสค. พบว่ามีการจ่ายเงินอย่างไม่เป็นระบบ ไม่ถูกต้องตามโครงการ ไม่รักษุมคามระบบบัญชีใ้ชัดเจน รองลงมา แสดงความคิดเห็นว่าประชาชนยังไม่ใ้ผลตอบแทนเท่าที่ควร จากมีการใ้จ่ายเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงความจำเป็นและผลตอบแทนคุมค

จากตาราง ข.18 ใ้แสดงผู้ตอบระดับตำบลเกี่ยวกับการใ้จ่ายเงินของ กสค. พบว่า ส่วนมากใ้ช้ช้คึกเห็นว่า กสค.ควรตั้งกรรมการหลายฝ่าย มีส่วนรวมการตัดสินใจในการประชุมก่อนจ่ายเงิน และมีการตรวจสอบคุมคหรือคุมค ต้องจ่ายเงินใ้ใ้ประโยชน์และกระจ่าง ช้คทอส่วนรวมตามความจำเป็นและความทองการ

ตาราง ก.20 แสดงช้คคึกเห็นในระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานด้านการเงินและการคลังของ กสค. พบว่าส่วนมากทองการใ้มีการ

จัดการอบรม แนะนำ ชี้แจง ทักท้วง ปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ โคปไซรู่ปกครองกรรมการฝ่าย การคลังเป็นหน่วยปฏิบัติงาน และรับการอบรมในค่านนี้ รองลงมาเห็นความเห็นค่านการเข้าใจ ระเบียบ ปรับปรุง โครงสร้าง กสค. และให้เป็นนิติบุคคล

ข้อคิดเห็นในระบับคำบด หมูบาน จากตาราง ข.19 แสดงเงื่อนไขความ สำเร็จในการบริหารกองทุนหมูบาน พบว่า ความคิดเห็นส่วนใหญ่คือ ความเสียสละ ความสามัคคี ความขยันขันแข็ง และความรู้ความสามารถ รองลงมาคือ ระเบียบในการบริหาร มีความคล่อง ทั่ว รักรุม เข้าใจง่ายต่อการปฏิบัติ และมีการตรวจสอบติดตามผลให้รักรุมซึกเจนและเหมาะสม

6.9 ข้อดีและปัญหาในการบริหารงานค่านการเงินและการจัดท่างประมาณ ของ กสค.

6.9.1 ปัญหาที่พบเห็นในการเสนองประมาณของ กสค. และกองทุน กสค. พิจารณาจากตาราง ก.21 จากงบประมาณที่เสนอเจ้าหน้าที่ทางอำเภอและจังหวัดนั้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงบประมาณ ได้พบเห็นปัญหาในการจัดท่างประมาณของ กสค. และได้แจ้งปัญหาที่พบเห็น พบว่า กสค.ไม่มีความเข้าใจในการเสนองประมาณของ กสค.จาก โครงการไม่มีรายละเอียดการจึกตั้ง นอกจากนี้ยังมีปัญหาค่านการตั้งงบประมาณสูงเกินซึกความสามารถ ขั้นตอนการวางแผนไม่ได้กำหนด และงบประมาณไม่กำหนดค่านความทองการของ ประชาชน

กองทุนพิจารณาจาก ตาราง ค.10 พบว่าปัญหาที่ผู้บริหารกองทุนพบเห็น เมื่อมีการจึกตั้งท่างประมาณ พบว่าส่วนมากไม่มีปัญหา ในกรณีพบเห็นปัญหาจะเป็นลักษณะปัญหา ค่านความรู้และปัญหาค่านระบบบัญชี รองลงมาคือการทำโครงการไว้ใหญ่เกินไป ไม่สามารถ ทำตามที่กำหนดไว้ได้ จึงอาจแก้ไขได้โดยการอบรม และการคักโครงการให้เหลือเฉพาะที่สำคัญ

ตาราง ก.22 เป็นข้อปัญหาที่ระบับจังหวัดและอำเภอ แสดงจากประสบบการพ ที่เคยพบจะได้ว่าปัญหาใหญ่คือ ความไม่เข้าใจ กม. และระเบียบที่ไม่รักรุม การค่านึงถึงประโยชน์ ที่ได้นำสู่ความกระตือรือร้น ความสามัคคี ความสามารถทางระบบบัญชี ความสอกคถองของชฎูล

และความสามารถทางการบริหาร รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละของกลุ่มผู้บริหาร ความไว้วางใจและเวลาในการติดตามผล จากการวางจะเห็นได้ว่า คุณธรรมและความรู้เป็นสิ่งที่ควบคู่กัน

ตาราง ข.20 เป็นข้อปัญหาที่ระดับกำนันหมมบ้าน แสดงความคิดเห็นปัญหาในการบริหารกองทุน พบว่าส่วนมาก ปัญหาเกิดจากความไม่เข้าใจการบริหารและหลักการการขาดการสนับสนุนด้านเงินทุน และการบริหารการขายสินค้าเงินเชื่อ ทำให้เงินหมุนเวียนขาดแคลน

ผลดีในการจัดตั้งกองทุนหมมบ้าน จากการเสนอในระดับจังหวัดและอำเภอ แสดงในตาราง ก.23 พบว่า ความเห็นส่วนใหญ่ พิจารณาข้อดีในการเพิ่มพูนรายได้ประชาชน และท้องถิ่น มีเงินหมุนเวียน รองลงมาคือ การสร้างความสามัคคีในหมมบ้าน ประสิทธิภาพและความพร้อมในการทำงานด้านพัฒนาและความสามารถ

6.9.2 ความเป็นไปได้ในการยกระดับกองทุนหมมบ้าน เป็นกองทุนระดับตำบล จากตาราง ก.24 ระดับจังหวัดและอำเภอ แสดงความคิดเห็นว่า ปัจจุบัน ความคิดเห็นว่าจะสามารถทำได้หรือไม่ั้น มีระดับที่เท่ากัน ในกรณีเหตุผลที่ยกมาของจังหวัดศรีสะเกษ ยโสธร และจังหวัดอุบลราชธานี สามารถจัดลำดับความสำคัญได้ดังนี้

6.9.2.1 ความสามารถทำได้

- ความพร้อมทางการบริหาร จากกองทุนหมมบ้าน
- ความร่วมมือ ความรู้ ความสามารถและความเข้าใจ

- ความสำเร็จของกองทุนพัฒนาหมมบ้าน

6.9.2.2 ความสามารถทำได้จำกัด

- ปัญหาจำกัด การบริหาร
- ความพร้อมในการบริหาร จากความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพ

- ความร่วมมือและลักษณะการบริหาร

รายละเอียดจากท้ายตาราง ก.24

ตาราง ข.21 ระบุกับค่าลดและหมุนวน แสดงความคิดเห็นว่า ส่วนมากเป็นไปได้
ไม่ได้ โดยเหตุผลเป็นไปได้ตามท้ายตาราง ก.24 เช่นเดียวกัน

6.10 กฎระเบียบข้อบังคับ

6.10.1 ความยากง่ายของระเบียบข้อบังคับในการบริหารงานด้าน
การเงินการคลัง พิจารณาจากตาราง ก.25 ซึ่งแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบระดับจังหวัด
และอำเภอ เกี่ยวกับความเข้าใจในระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าควยวิธีการงบประมาณ
ของ กสท.พบว่า กสท.ไม่เข้าใจระเบียบวิธีการจัดทำงบประมาณ ซึ่งตามสภาพข้อเท็จจริงก็สอดคล้อง
คลึงกับความเห็นนี้ เพราะ กสท.ส่วนใหญ่ประกอบด้วยประชาชนที่พื้นความรู้ที่จำกัด ไม่เคย
ชินกับการคำนวณตัวเลข ในทางปฏิบัติที่ทำได้คือ การกำหนดวงเงินของโครงการต่าง ๆ อย่าง
คร่าว ๆ ในรายละเอียดมักเป็นหน้าที่ของข้าราชการระดับตำบล เป็นผู้ดำเนินการในนาม กสท.
ซึ่งควรมีการอบรมใหม่ความรู้ความเข้าใจ

พิจารณาจากตาราง ข.22 แสดงว่ามีการศึกษาระเบียบ กระทรวงมหาดไทย
ว่าควย วิธีการงบประมาณ การเงิน การคลังของ กสท. ไม่เคยศึกษานำสู่ประเด็นที่สนใจว่า
ในเมื่อเคยศึกษาระเบียบมาก่อน เหตุใดอัตราส่วนยังไม่เข้าใจระเบียบยังสูงมาก

จากตาราง ก.26 ซึ่งแสดงจำนวนผู้ตอบระดับจังหวัดและอำเภอ เกี่ยวกับ
ความยุ่งยากในระเบียบแบบแผนการจัดทำงบประมาณของ กสท. ตามความคิดเห็นพบว่า เห็นว่า
ไม่มีความยุ่งยากในระเบียบแบบแผนสำหรับ กสท. ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่า ผู้ให้ความเป็นอยู่ใน
ระดับของความสามารถที่ไม่มองเห็นปัญหาของอีกระดับ เพราะในข้อเท็จจริง กสท.ส่วนมาก
ไม่ได้จัดทำงบประมาณเองทุกชั้นตอน ชั้นตอนที่ได้ดำเนินการคือ การกำหนดโครงการและยอด
การเงิน

เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนในการจัดทำงบประมาณของ กสท.พบว่า ผู้แสดงความคิดเห็น
ในระบับค่าลดหมุนวน พบว่าไม่มีความยุ่งยากในระเบียบแบบแผน รองลงมาคือ มีความ

ยุ่งยาก โดยให้เหตุผลด้านขั้นตอนและการกำหนดและการกำหนดงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ
ข้อมูลในตาราง ข.22 ซึ่งสอดคล้องในใจของส่วนมากของผู้ที่ตอบว่าเคยศึกษา และไม่มีควา
มยุ่งยาก

จากตาราง ค.11 ในการสอบถามผู้บริหารกองทุนเกี่ยวกับร่างกฎระเบียบ
ข้อบังคับด้านการเงินการคลังของกองทุน ส่วนมากเป็นคณะกรรมการ ก.ม.ฝ่ายการเงินการคลัง
และมติที่ประชุม รองลงมาคือ ค.ป.ค.และพนักงาน แสดงว่าการกระทำระเบียบเหล่านี้ คณะ
กรรมการมีส่วนร่วมอย่างมาก ในขณะที่ข้าราชการระดับต่ำลงไปถึงให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ

ตาราง ค.12 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารกองทุน เกี่ยวกับข้อยุ่งยากใน
ระเบียบการปฏิบัติด้านการบริหารการเงิน การคลังของกองทุน พบว่า ส่วนมากแล้วกองทุนไม่พบ
ปัญหา ความยุ่งยาก ทั้งนี้ สอดคล้องกับข้อมูลในตาราง ค.11

6.10.2 วิธีการที่จะทำให้เข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับ

จากตาราง ก.27 แสดงผู้ตอบในระดับจังหวัดและอำเภอเกี่ยวกับวิธี
การที่จะทำให้ กสค. เข้าใจระเบียบราชการในส่วนการเงินการคลังดังนี้ ส่วนใหญ่เห็นว่า
ควรมีการจัดอบรมชี้แจง รองลงมาให้คณะกรรมการฝึกปฏิบัติงานและติดตามผล

ในท้ายตาราง ค.12 จังหวัดขอนแก่น ได้เสนอแนะแนวทางของลักษณะของ
กองทุนที่ทักต้อง

(1) ความง่าย เพื่อสร้างความเข้าใจ ความรักเงินในวัตถุประสงค์
และความแน่นอนของระเบียบหลักเงินบนพื้นฐานการบริการและการควบคุม

(2) ลักษณะกองทุนที่ทักต้องมีเอกภาพ การประชาสัมพันธ์ และสามารถ
แก้ไขระบบเพิ่มเติมได้โดยง่าย

ตาราง ข.24 แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบระดับตำบลหมู่บ้าน เกี่ยวกับวิธี
การพิจารณาให้ กสค. เข้าใจระเบียบราชการในส่วนที่เกี่ยวกับการเงินการคลัง พบว่า ส่วนมาก
ควรจัดทำคู่มือ และหาช่องทางในการจัดทำงบประมาณให้ง่ายและไม่ซับซ้อน และควรมีการจัดฝึกอบรม

ตาราง ค.13 แสดงความคิดเห็นผู้บริหารกองทุน เกี่ยวกับการจัดทำคู่มือ
เพื่อใช้เป็นระเบียบการบริหารการเงินการคลังของกองทุน พบว่า มีการจัดทำคู่มือและไม่จัดทำ
คู่มือในการใช้ระเบียบกองทุนในอัตราที่ไม่แตกต่างกันมาก

ตาราง ค.14 แสดงผู้บริหารกองทุนเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม ชี้แจง การใช้
ระเบียบการบริหารการเงินการคลังของกองทุน พบว่า ในการจัดตั้งกองทุนมีการจัดอบรมและ
ชี้แจงก่อนทั้งสิ้น คือกองทุนเป็นจำนวนมาก โค้จฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ระเบียบบริหารการเงิน
การคลังอยู่แล้ว

ประการสุดท้าย การเตรียมชุมชนเพื่อให้บริการดำเนินการของกองทุน จาก
ตาราง ค.15 พบว่า การจัดเตรียมชุมชนเพื่อให้บริการดำเนินการของกองทุน ผู้บริหารกองทุน
ได้จัดทำ โดยส่วนมากมีการจัดตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์ ประชุมชี้แจงวิธีการเป็นประโยชน์ที่ได้รับ
และมีการอบรมเพื่อเตรียมกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วม เพื่อให้เข้าร่วมในกลุ่ม ทั้งนี้ รวมทั้ง
การตั้งกรรมการผู้จัดการควย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ข.1 แหล่งรายได้ที่ กสศ. ได้รับมากที่สุด

แหล่งรายได้	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. เงินอุดหนุน	4	4	4	4	4	20
2. ภาษีบำรุงท้องที่	3	3	3	3	3	15
3. เงินจังหวัดจัดสรรจากคูหา	2	1	2	2	2	9
4. อื่น ๆ	1	2	1	1	1	6
	รวม					50

ตาราง ค.1 แหล่งรายได้ที่กองทุนได้รับเมื่อเริ่มจัดตั้ง

เงินเริ่มต้นในการดำเนินงานได้จาก	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. การบริจาคการทอดผ้าป่า	3	-	-	2	-	5
2. รวมทุน	2	-	-	3	-	5
3. วัสดุที่เก็บสิ่งของเซ่นยา	1	-	-	1	-	2
	รวม					12

ตาราง ค. วิธีการที่จะให้มาซึ่งเงินทุนเริ่มต้นของกองทุน

วิธีการจะให้มาซึ่ง เงินทุนเริ่มต้น	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ประชาชนร่วมกันจัด กองทุน กองทุน ประชาสัมพันธ์ให้ เข้าใจวัตถุประสงค์	4	-	-	4	-	8
2. ทักท้อขอบริจาค	3	-	-	3	-	6
3. ชักงานเช่นงานวัด ฉายหนัง	1	-	-	2	-	3
4. ค่ายบำรุง	2	-	-	1	-	3
	รวม					20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.1 แหล่งรายได้ที่ กสท.ควรจะได้รับช่วยเหลือเป็นจำนวนเงินเพิ่มขึ้น

แหล่งที่ขอได้รับเพิ่มขึ้น	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ภาษีป้าย, โรงเรือน, สิ่งก่อสร้าง	6	7	7	4	8	32
2. ภาษีอากร และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ทั้งงานหารายได้	7	6	6	9	7	35
3. ทรัพย์สินในตำบล เช่น ที่สาธารณะ หนอง การไถเซา และเหี่ยว	5	5	5	8	9	32
4. ขณะนี้ยังไม่มีเงินที่จะจัดสรรให้ตายตัว	4	4	4	3	6	21
5. เงินเรียไรและมีผู้บริจาคงบประมาณ ขอเสนอ สส. รัฐบาลให้เงินอุดหนุนจัดตั้งกองทุน	3	9	9	7	5	33
6. อากรฆ่าสัตว์	2	3	3	6	4	18
7. ปรับปรุงการจักเก็บภาษีให้รัดกุม	1	2	2	5	3	13
8. ภาษีบำรุงท้องที่	9	1	1	2	2	15
9. รายได้ กสท. เอง อื่น ๆ	8	8	8	1	1	26
						รวม
						225

ตาราง ข.2 แหล่งรายได้ที่ กสศ. ได้รับความช่วยเหลือเป็นจำนวนเงิน
เพิ่มขึ้น

แหล่งรายได้	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	4	4	4	4	4	20
2. ภาษีบำรุงท้องที่	3	3	3	3	3	15
3. เงินจังหวัดที่จัดสรรจากคูหาฯ	2	2	2	2	2	10
4. อื่น ๆ, เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ	1	1	1	1	1	5
	รวม					50

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.2 แหล่งรายได้ที่ กสศ. ควรได้รับนอกเหนือจากแหล่งที่กล่าวใน ตาราง ก.1

แหล่งรายได้	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. องค์การเอกชน มูลนิธิองค์การทางประเทศ	6	3	6	5	5	25
2. จัดตั้งกองทุนหารายได้ กองทุน รานคา ศูนย์สาธิต	3	6	7	7	4	27
3. ภาษีเงินได้และภาษีการค้าในเขตตำบลควรเป็นของตำบลโดยปรับปรุงระเบียบ	5	7	4	4	3	23
4. ค่าตอบแทนในการใช้ประโยชน์จากสิ่งสาธารณะประโยชน์ในตำบล การปฏิบัติงานของงานประเพณี	7	4	5	6	2	24
5. ดอกเบี้ยธนาคารจากเงินกองทุน	2	2	1	3	6	14
6. ชักชวนราษฎรจัดตั้งกลุ่มรวมหุ้น	4	1	2	2	7	15
7. เงินอุดหนุนจากสมาชิกสภาจังหวัด, กสศ.	1	5	3	1	1	11
						รวม
						140

ตาราง ก.3 วิธีการในการเพิ่มรายได้ที่จังหวัดและอำเภอเห็นว่าจะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

แหล่งที่ควรได้รับ	วิธีการเพิ่มรายได้
1. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 2. ภาษีบำรุงท้องที่ 3. ภาษีโรงเรือนและสิ่งก่อสร้าง 4. อากรฆ่าสัตว์ 5. ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ 6. รายได้ของ กสท.	1. ในรูปเงินอุดหนุนเวียนโดยรัฐเป็นผู้ให้เงิน เริ่มตนสมทบ กู้ยเงินราษฎร งบประมาณในข้อเสนอ สส. คัดลอกแบบ ค่า หรือไมคิกเลย เข้าตั้งกองทุน 2. จัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น และเพิ่มประเภทภาษี การจัดเก็บ ของ กสท. และการส่งเสริมการจัดเก็บภาษี 3.1 เพิ่มอัตรารภาษี 3.2 ควรเก็บภาษีไถ่ถอนที่ดิน 4. ชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจเพิ่มภาษี 5.1 ควรให้ กสท. เก็บค่าธรรมเนียมการชุกชนลูกรัง กิน หิน หรือใบที่สาธารณะ 5.2 กว้พิมพ์รูปพรรค ควรเป็นรายได้ของ กสท. 5.3 เพิ่มค่าธรรมเนียมสัตว์เลี้ยง, แหล่งน้ำ 6.1 ส่งเสริมให้มีร้านค้าย่อย กองทุน สหกรณ์ 6.2 สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนระดับตำบล 6.3 ให้ กสท. เป็นนิติบุคคล มีอำนาจออกข้อบังคับ กำหนดโทษได้ 6.4 ขอรับบริจาคจากรัฐบาล องค์การต่าง ๆ ภาครัฐ หรือเอกชน (บริษัท, ร้านค้า) 6.5 จัดตั้งตลาดนัด จักงาน ส่วนสนุก

ตาราง ข.3 ข้อเสนอแนะในการเพิ่มรายได้ให้กับ กสศ.

ข้อเสนอแนะ	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. จัดตั้งกองทุนพัฒนาทำ เนนการธุรกิจการ เกษตรแบบโครงการ ต่อเนื่อง ที่ร้านค้า	7	7	7	7	7	35
2. ฝากออมทรัพย์ ที่กลุ่ม ออมทรัพย์	5	2	6	5	3	21
3. ช่วยกันบริจาคให้ กสศ. และใช้บริการกองทุน จากรัฐ, วัค, เอกชน	4	4	5	4	5	22
4. ให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ กสศ.	3	1	4	3	2	13
5. ขอความช่วยเหลือจาก รัฐบาลและเอกชน	6	5	3	6	1	21
6. จัดงานหารายได้ให้ กสศ. ทำประโยชน์พัฒนาที่สาธารณ ชน โดยหารายได้ให้ กสศ.	2	6	2	2	6	18
7. เก็บภาษีบำรุงท้องที่เพิ่ม เร่งรัดการจัดเก็บภาษี						
						รวม
						140

ตาราง ก.3 วิธีการดำเนินงานหารายได้ให้กองทุน

ในการดำเนินงานหาราย ได้ให้กองทุน ทำได้โดย	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. การประชาสัมพันธ์ทำ ความเข้าใจกับสมาชิก ชี้แจง รวบรวมสมาชิก ขอความร่วมมือจากบริ ษัทเอกชน ขอ กสท. กิจกรรมการดำเนิน การหารายได้	-	5	5	5	5	20
2. หักเงินปันผลประจำปี เข้ากองทุน	-	2	4	4	3	13
3. ทุนให้สมาชิกกู้ยืมใน อัตราดอกเบี้ยต่ำ	-	1	3	2	2	8
4. ซอสิ่งของมาขายจัด งานการกุศล	-	4	2	3	1	10
5. กอกเบี้ยธนาคารของ กองทุน	-	3	1	1	4	9
			รวม			60

ตาราง ก.4 องค์การต่าง ๆ กับการเสริมสร้างรายได้ให้กับ กสศ.
(ควบคู่กับการให้รางวัลช่วยเหลือ)

องค์การต่าง ๆ มีส่วน ช่วยเสริมสร้างรายได้	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. จัดทำโครงการที่เป็น ประโยชน์ในการพัฒนา	6	—	4	5	3	18
2. จัดตั้งกองทุนหมุนเวียน รายได้	4	—	3	6	6	19
3. ส่งเสริมให้ราษฎรมี งานทำมากขึ้น	5	—	2	3	1	11
4. ในรูปของโครงการ เพิ่มผลผลิตทางการ เกษตร การเลี้ยงสัตว์ สหกรณ์	3	—	6	4	2	15
5. เป็นเรื่องของ กสศ.	2	—	1	2	5	10
6. บริหารเงินทุนให้ กสศ. ค้ำประกันเงิน รายได้	1	—	5	1	4	11
			รวม			84

ตาราง ข.4 ปัญหาในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

ปัญหาในการจัดเก็บภาษี	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ไม่มีปัญหาจัดเก็บได้ครบ	4	4	4	4	4	20
2. ราษฎรยากจนไม่มีเงินเสียภาษี	3	3	3	3	3	15
3. ระเบียบในการจัดเก็บ ยุ่งยากซับซ้อน	2	2	2	1	2	9
4. อื่น ๆ	1	1	1	2	1	6
	รวม					50

ตาราง ก.5 ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงระเบียบการจัดเก็บภาษีเพื่อหารายได้ให้ กสท.

ระเบียบจัดเก็บภาษีเพื่อหารายได้ของ กสท.	ยโสธร..	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ไม่มีข้อปรับปรุง	1	-	-	1	1	3
2. ควรได้รับการปรับปรุง	2	-	-	2	2	6
	รวม					9

ตาราง ข.5 ข้อคิดเห็นในระเบียบการจกเก็บภาษียาไร่ของ กสศ.

ระเบียบช้เงินหรือไม่	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ช้เงิน	2	-	-	2	-	4
2. ไม่ช้เงิน	1	-	-	1	-	1
	รวม					6

ในกรณีปรับปรุงระเบียบการจกเก็บภาษี เพื่อหารายได้ให้แก่ กสศ. จากผลการศึกษา รายงานการศึกษาวิจัยของจังหวัด ยโสธร จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดขอนแก่น นั้น ได้เสนอข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงระเบียบการจกเก็บภาษี โดยมีลำดับความสำคัญดังนี้

1. ปรับปรุงอัตราภาษีบำรุงท้องที่
2. ปรับปรุงระบบการจกเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ และเดบแมตติงเพิ่มขึ้นมากเกินไป
3. หาวิธีการให้ กสศ. มีอิสระในการจกเก็บภาษี
4. ภาษีการค้าที่จกเก็บของตำบล ควรให้เป็นรายได้ของตำบล
5. ภาษีที่ค้างชำระใหม่ก่อน ควรแยกไว้ต่างหาก และติดตามการจกเก็บให้ครบ
6. ควรปรับปรุงภาษีท้องที่

ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงและการเพิ่มออกภาษีนั้น ทั้ง 5 จังหวัด ให้เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. ควรปรับปรุง เพราะ
  - 1.1 อัตราภาษีไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
  - 1.2 เป็นการเพิ่มรายได้ กสศ.

- 1.3 ชี้แจงรายได้ของประชาชน ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่ และประโยชน์ที่ได้รับและเวลา
- 1.4 สร้างความรับผิดชอบ
2. ไม่ควรปรับปรุง เพราะ
  - 2.1 ความยากจนของประชาชน (การเก็บภาษีทำให้ยากจนมากขึ้น)
  - 2.2 ภาษีไม่นำไปใช้ประโยชน์ในระดับชุมชน
  - 2.3 ปัจจุบันเหมาะสม และปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ควรเร่งรัดภาษีหักค่างวด

ตาราง ก.6 ข้อคิดเห็นในการเพิ่มอัตรารายได้บำรุงท้องถิ่น เชื้อเพิ่มรายได้ กสท.

การเพิ่มอัตรารายได้บำรุงท้องถิ่น	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลราชธานี	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ไม่ควร	1	2	1	1	-	5
2. ควร	2	1	2	2	-	7
						รวม
						12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.7 วิธีที่จะทำให้การจกเก็บภาษีบำรุงท้องที่มีประสิทธิภาพ

วิธีที่จะทำให้การจกเก็บภาษีบำรุงท้องที่มีประสิทธิภาพ	โยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจกเก็บภาษี มีผลตอบแทน และมีการลงโทษ	11	10	10	9	8	48
2. เจ้าหน้าที่ต้องทำงานอย่างจริงจังและเสียสละ	10	9	8	8	10	45
3. ประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรเข้าใจและมีผลงานจากเงินภาษี มีการวางแผนการติดตามผล มีการแข่งขันเก็บภาษีสระดับตำบล	9	11	11	11	6	48
4. ควรมีเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ และส่งเจ้าหน้าที่ออกไปเก็บในพื้นที่และร่วมมือ	8	8	7	10	9	42
5. กำกับและควบคุมอย่างใกล้ชิด	6	7	6	7	3	29
6. สรรวจที่ราคาที่ดินถูกต้องเป็นธรรม	7	6	5	6	2	26
7. ปรับปรุงประสิทธิภาพกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้ติดตามการชำระภาษีตามกำหนด แยกตั้งกรรมการ กสศ.ช่วยเหลือการทำแผนการเก็บภาษี	5	5	9	5	11	35

วิธีที่จะทำให้การจกเก็บภาษี บำรุงท้องที่มีประสิทธิภาพ	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลลา	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
8. กำหนดช่วงเวลาการจก เก็บ เป็นระยะที่ประชา ชนมีเงินได้	4	4	4	4	7	23
9. จกทำทะเบียนผู้ชำระภาษี ให้คึกคักได้และทันสมัย	3	3	3	3	5	17
10. หาสาเหตุการแก้นุหาใน แต่ละพื้นที่	2	2	2	2	4	12
11. การมอบอำนาจให้ กสศ. สามารถเก็บรายได้เอง	1	1	1	1	1	5
			รวม			330

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.8 แหล่งที่มาซึ่งแนวความคิดในการจัดตั้งกองทุน

การรวมกลุ่มจัดตั้ง กองทุนใดแนวความคิด	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. รัฐบาล (4 กระทรวง หลัก) พัฒนาการ เกษตร ตำบล สาธารณสุขตำบล เสนอความคิดสนับสนุน ความคิดนี้	5	5	4	5	5	24
2. สหกรณ์ต่าง ๆ ที่ประสบ ความสำเร็จ	4	3	3	4	3	17
3. วิทยุโทรทัศน์ เอกสาร และสารสารต่าง ๆ	2	2	2	3	2	11
4. ผู้ได้รับประโยชน์โดย ตรง	1	1	1	2	4	9
5. คณะ กสศ.และราษฎร ร่วมมือ	3	4	5	1	1	14
			รวม			75

ตาราง ข.6 แหล่งที่มาซึ่งแนวความคิดในการจัดตั้งกองทุน

ไต่แนวความคิดจาก	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. กสศ. ผู้นำในท้องถิ่น	2	2	2	2	2	10
2. ราษฎร	1	1	1	1	1	5
3. หน่วยราชการ	3	3	3	3	3	15
			รวม			30

ตาราง ข.7 จำนวนกองทุนและกองทุนที่ได้รับผลสำเร็จ

จังหวัด	จำนวนกองทุน	กองทุนที่ได้รับผลสำเร็จ
ยโสธร	-	กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน กองทุนเวชภัณฑ์
ศรีสะเกษ	-	กองทุนเวชภัณฑ์ กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน
อุบลฯ	-	กองทุนออมทรัพย์
มหาสารคาม	-	กองทุนออมทรัพย์ กองทุนเวชภัณฑ์
ขอนแก่น	-	กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน กองทุนออมทรัพย์
		กองทุนเวชภัณฑ์
		กองทุนเวชภัณฑ์ กองทุนออมทรัพย์

ตาราง ก.9 ข้อปัญหาการรวมกลุ่มราษฎรในการจัดตั้งกองทุน

ปัญหาในการรวมกลุ่ม ของราษฎร	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลลา	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม	
1. ราษฎรไม่สามัคคีและไม่ ไม่ไว้วางใจกัน ไม่ พร้อม ไม่กระตือรือร้น	6	3	4	2	6	21	
2. ราษฎรขาดความรู้ใน การจัดตั้งกองทุน เจ้า หน้าที่ไม่มีความรู้ ขาด การสนับสนุนจากเจ้า หน้าที่ ไม่เข้าใจประโยชน์ การรวมกลุ่มยากจน	5	6	6	6	5	28	
3. บุคคลที่บริหารกองทุน ไม่มี ประสิทธิภาพ ขาดประสบ การณ์ หุจริต ขาดการถึก ตามผล ไม่มีเวลา ขาด ความรับผิดชอบ ความไว วางใจและความสามารถ	4	4	5	4	4	21	
4. ขาดเงินทุนและจำนวน เงินที่ลงทุน	3	2	3	3	3	14	
5. ระเบียบการจัดตั้งกองทุน ไม่รัดกุม การวางแผน การดำเนินการ	1	1	2	5	2	11	
6. ไม่มีปัญหา	2	5	1	1	1	10	
						รวม	105

ตาราง ข.8 ข้อปัญหาการรวมกลุ่มในการจัดตั้งกองทุน

ปัญหาในการจัดตั้งกองทุน	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ไม่มีปัญหา	3	4	3	3	3	16
2. ประชาชนไม่มีความ กระตือรือร้น	2	2	1	2	2	9
3. ประชาชนไม่เข้าใจผล ที่ได้รับจากการรวมหุ้น	4	3	2	4	4	17
4. อื่น ๆ	1	1	4	1	1	8
	รวม					50

ตาราง ข.9 องค์ที่ให้ความช่วยเหลือจังหวัดในการพัฒนามากที่สุด

องค์กร	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. องค์กรทางประเทศ	2	-	1	2	-	5
2. วัค	3	-	3	3	-	9
3. รัฐบาล	4	-	4	4	-	13
4. อื่น ๆ	1	-	2	1	-	4
	รวม					30

จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดศรีสะเกษนั้น องค์กรทางประเศมีบทบาทด้านการพัฒนา โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญความสำคัญดังนี้

1. พัฒนาทักษะอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้
2. สร้างสิ่งสาธารณะประโยชน์ (สาธารณะของรัฐบาลกลาง)
3. ทำให้เกิดความร่วมมือ และประสานกันทุกฝ่าย ด้านความคิด ความ

สามารถระหว่างองค์กรและประชาชน

ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ในกรณีการอื่น ๆ ช่วยเหลือนำเงินเพิ่มรายได้ กสศ. นั้น ควรพิจารณาทางกานทาง ๆ ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. หางานกองทุนหมุนเวียน
2. มุ่งใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. จัดตั้งร้านค้าศูนย์สาธิต และหรือการลงทุนด้านการศึกษา

ส่วนกรณีจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดอุบลราชธานี รูปแบบการใช้เงินที่ได้รับ ความช่วยเหลือจากองค์กรทาง ๆ มีลำดับความสำคัญดังนี้

1. กำนกองทุนหมุนเวียน กองทุนพัฒนา เพื่อใช้เงินสำหรับต่อเนื่องให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง
2. ขึ้นกับการตัดสินใจ สภาวะเศรษฐกิจและสังคมของตำบลซึ่งแตกต่างกัน เพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การใช้เงินมุ่งความคงการเร่งด่วน
4. จัดตั้งร้านค้า ศูนย์สาธิต

คู่มือการบริหาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.10 ประเภทของโครงการที่ควรจัดสร้างในระบับทำบด

ประเภทของโครงการ	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลราชธานี	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. สิ่งก่อสร้างที่เป็นสาธารณูปโภคแบบให้เปล่า เป็นสมบัติส่วนกลาง	2	1	2	1	2	8
2. สิ่งก่อสร้างที่เป็นสาธารณูปโภคแบบเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ได้รับประโยชน์ เป็นการลงทุนเพื่อขยายหรือปรับปรุงการผลิต ซึ่งมีผลกำไรเป็นการลงทุนหมุนเวียนเพื่อหารายได้ มุ่งการมีส่วนร่วมโดยมีการลงทุนหมุนเวียนควบคู่กันไป สร้างความเป็นเจ้าของร่วมกันในการบำรุงรักษา ช่วยตัวเอง มีการพัฒนาต่อเนื่อง	3	3	3	3	3	15
3. ค่าเนิ่นการอย่างเร่งด่วน ความยากจน ความพร้อมทางเศรษฐกิจ การบริการ เป็นรายได้ออกลงทุนหมุนเวียน						
			รวม			30

จังหวัดขอนแก่นมีการพิจารณาประเภทของโครงการที่ควร ในระดับตำบล หมู่บ้าน ต้องคำนึงถึงความสำคัญความสำคัญดังนี้

1. ความจำเป็น, ความต้องการ
2. ประโยชน์ระยะยาว เชื่อมโยงบรรลุปริสทธิผลของการพัฒนา
3. ควรบริหารกองทุนโดยมุ่งการ ประโยชน์ที่ได้รับความสภภาพ

และความต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.11 ข้อคิดเห็นในการนำเงินช่วยเหลือไปจัดทำเพื่อพัฒนาตำบล

การนำเงินช่วยเหลือไปไว้	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น ถนน, เหมืองฝาย	2	2	2	2	1	9
2. จัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาชน บทหมู่บ้านพัฒนา	3	3	3	3	3	15
3. ส่องอย่าง	1	1	1	1	2	6
	รวม					30

ตาราง ข.10 ข้อคิดเห็นในการนำเงินช่วยเหลือไปจัดทำเพื่อพัฒนาตำบล

การนำเงินไปไว้	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. จัดสร้างถนน	4	3	3	4	5	19
2. จัดสร้างเหมืองฝาย	2	4	4	3	3	16
3. จัดตั้งกองทุน	5	5	5	5	1	21
4. อื่น ๆ	3	2	2	2	2	11
5. ฉางข้าว	1	1	1	1	4	8
	รวม					75

ตาราง ค.12 การใช้สิ่งสาธารณประโยชน์ในตำบลเพื่อเพิ่มรายได้ให้ กสค.

ใช้สิ่งสาธารณประโยชน์ เพื่อหารายได้	บึงสามพัน	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ไม่มีการใช้ประโยชน์	4	4	4	4	3	19
2. มีการใช้ประโยชน์เพื่อ หารายได้	3	3	2	3	4	15
3. ซากการบำรุงรักษา	2	1	1	1	3	8
4. ใช้น้อยมาก	1	2	3	1	1	8
	รวม					50

ตาราง ข.11 ข้อคิดในการใช้สิ่งสาธารณประโยชน์เพื่อเพิ่มรายได้ให้ราษฎรในตำบล

สิ่งสาธารณประโยชน์ ที่สำคัญ	บึงสามพัน	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ฝ่ายน้ำฝน, คลองส่ง น้ำ, ซักดอกหนองน้ำ สระน้ำ	4	4	-	4	4	16
2. ถนน	2	3	-	3	2	10
3. ฉางข้าว	3	2	-	2	3	10
4. อื่น ๆ	1	1	-	1	1	4
	รวม					40

ตาราง ก.13 สาขาที่ กสศ.มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

สาขาที่ กสศ.มีรายได้ไม่ เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ราษฎรเสียภาษีไม่เต็มທີ່	7	4	4	4	7	26
2. ใ้รับเงินอุดหนุนจากรัฐน้อย ไม่สมคุยกับรายได้เพื่อการ พัฒนา เป็นผลจากรัฐบาลขาด ทรัพยากรและเงินทุน	5	7	6	7	6	31
3. เก็บภาษีบำรุงท้องที่ไม่ได้ เต็มที่ และ กสศ.ไม่มีอำ นาจในการหารายได้และไม่ พร้อมในการเป็นนิติบุคคล	2	6	5	6	5	24
4. เก็บภาษีในอัตราต่ำ ฐานะ ราษฎรยากจนเก็บภาษีไม่ ตรงตามเป้าหมาย	1	5	7	5	3	21
5. ขาดความรู้ความสามารถ และไม่กระตือรือร้นแสวงหา รายได้ ขาดความรับผิดชอบ ในการงานหน้าที่	6	3	3	3	4	19
6. มีโครงการมากมายที่ กสศ. ต้องทำต่อเนื่อง	4	2	2	2	2	12
7. กังงปราคาสูงเกินไป	3	1	1	1	1	7
						รวม
						140

ตาราง ก.14 ซึ่ความสามารถในการบริหารทางด้านการเงินการคลัง
และงบประมาณของ กสศ.

ซึ่ความสามารถ ในการบริหาร	เหตุผล	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลตา	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ไม่มีความ สามารถ	1. ไม่มีประสบการณ์ ซาค การขรมช้แนะและ ซาคความรู้ ระเบียบ เขาใจยาก ซาคการ ควบคุมทค	2	2	2	2	2	10
2. สามารถทำ ไคเอง	2. ู่นำมีประสิทธิภาพ มอัครากำล้งเพียง พอ มอำเภอคอย เบ้นท์ไคยง ฝัปรัก ษา คิคคามผล มี ชอบเซค มอการอบรม ไคความรู้ ความซำ นาญ ประสบการณ และคามรับมิกชอบ	1	1	1	1	1	5
		รวม					15

ตาราง ข.12 เกี่ยวกับขีดความสามารถของ กสท. จะบริหารการเงินด้วยตนเอง

บริหารด้วยตนเอง	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ได้	3	-	1	3	3	10
2. ไม่ได้ จากความรู้	1	-	3	1	2	7
3. อาจได้ ขึ้นกับหน่วยราชการ	2		2	2	1	7
	รวม					24

ตาราง ก.15 การบริหารรายได้ของ กสท.

การบริหารรายได้ของ กสท.	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ให้การศึกษารอบรม มีคู่มือฝึกปฏิบัติ	3	3	3	5	3	17
2. ให้มีที่ปรึกษาค่านนี้แก่ กสท.	2	2	2	4	2	12
3. กำหนดวิธีมีคู่มือค่านนี้ ให้ทำงานในระดับตำบล	1	1	1	3	1	7
4. ทำตามระเบียบราชการ	5	5	4	2	5	21
5. มีกรรมการบริหารโดยเฉพาะ กสท.	4	4	4	1	4	18
	รวม					75

ตาราง ก.16 การใช้พี่ร้กาช่วยเหลือ กสท. ในการจัดหางประมาณ

ที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือ กสท. ในการจัดหางประมาณ	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุษตา	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ที่ปรึกษาจัดทำให้ทั้งหมด	3	-	-	3	3	9
2. ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ปรึกษา และจัดทำโครงการสารณประโยชน์	4	-	-	4	4	12
3. ช่วยเหลือ	2	-	-	2	2	6
4. ช่วยนอยมาก	1	-	-	1	1	3
	รวม					30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.17 ผลการแต่งตั้งกรรมการการคลังและกรรมการตรวจสอบการเงินของ กสท.

การแต่งตั้งกรรมการ การคลัง และกรรมการ ตรวจสอบเงินปฏิบัติไคผล	เหตุผล	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม	
1. ไม่ไคผล	ผู้ตรวจสอบไม่มี เวลาในการตรวจ สอบ ไม่มีความ เข้าใจการปฏิบัติ งาน ซากประสพ การณ์ ความรู้ความ สามารถ ปฏิบัติอำเภอ ค้ำเนินงาน ไม่มีเจ้า หน้าที่รับผิดชอบของจังหวัด หวัค เพราะไม่สนใจ และเห็นว่าเป็นงาน รอง	4	4	4	4	-	16	
2. ไคผลน้อย	ประธานใช้อำนาจ เผด็จการ ไม่ทำตาม ที่แนะนำ และซาก ความรู้ความรับผิดชอบ ความชำนาญ	3	1	1	3	-	8	
3. ไคผลดี	ลดการทุจริต งบประมาณ มาะรักษุมมีการศึกษาคำ ณปฏิบัติงาน	2	3	2	2	-	9	
4. ไคผลพอใช้		1	2	3	1	-	7	
		รวม						40

ตาราง ข.13 การทราบชื่อกรรมการการคลัง และกรรมการตรวจสอบการเงินของ กสท.

ทราบชื่อหรือไม่	บโสดร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ทราบ	2	1	2	1	-	6
2. ไม่ทราบ	1	2	1	2	-	6
	รวม					12

ตาราง ก.18 ความสามารถในการจัดทำงบประมาณของ กสท.

ความสามารถในการจัดทำงบประมาณของ กสท.	เหตุผล	บโสดร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ยังไม่สามารถจัดทำ	-ทางอำเภอจัดทำทั้งหมด	3	2	3	3	-	11
	-ขาดความรู้ความสามารถทำใ้เขตพื้นที่ ำมีขอกเงินแนชั้						
2. ไม่สามารถจัดทำได้	-ในกรณีไม่ใช้วิชาการ	1	1	2	1	-	5
3. สามารถทำได้เองแค่	-ทองการ	2	2	1	1	-	8

ความสามารถในการ จัดทำงบประมาณของ กสท.	เหตุผล	บโสดร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
	ความช่วยเหลือ ก่อนจะได้ในเวลา คอไป -ไม่มีทุนความรู้ การเงินการคลัง -ขาดการวิเคราะห์ โครงการและวิ เคราะห์ความเป็น ไปได้ -อาจไม่ได้ เพราะ ขาดความรวดเร็ว ในการตัดสินใจ						
				รวม			24

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ข.14 บุคคลากรในการจัดหางบประมาณ กสท. ผู้เสนอโครงการให้ กสท.
จัดหางบประมาณ

จัดหางบประมาณ	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. กสท.	4	4	4	4	4	20
2. เจ้าหน้าที่จากทาง อำเภอ - จังหวัด	3	2	2	2	3	12
3. เลขานุการจังหวัด	1	3	3	3	2	12
4. อื่น ๆ	2	1	1	1	1	6
						รวม
						50

ตาราง ข.15 การให้ความร่วมมือในการจัดหางบประมาณโครงการของ กสท.

จังหวัด	ให้คำปรึกษาเสนอแนะโครงการ	เป็นผู้ดำเนินการจัดห้	ไม่ใครวม
	กม. คปค.	กม. คปค.	กม. คปค.
ยโสธร	2	3	1
ศรีสะเกษ	3	2	1
อุบลราชธานี	3	2	1
มหาสารคาม	3	1	2
ขอนแก่น	3	1	2
รวม	14	9	7

ตาราง ข.16 วิธีการที่ทางอำเภอ จังหวัดควรีให้ความช่วยเหลือ

ต้องการให้	บิโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลลา	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. จัดอบรมเจ้าหน้าที่	3	2	3	2	3	13
2. ส่งเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ	4	4	4	4	4	20
3. หาผู้ทางเพื่อให้จัดทำงบประมาณให้ภายใน	2	3	2	3	2	12
4. อื่น ๆ	1	1	1	1	1	5
			รวม			50

ตาราง ข.17 เจ้าหน้าที่ต้องการให้ส่งมาเพื่อปรึกษากันการทางงบประมาณ

ต้องการให้	บิโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลลา	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. หัวหน้าหมวด การคลัง อำเภอ	2	3	3	2	3	13
2. ที่ปรึกษา กศต.(ปลัด อำเภอ)	4	4	4	4	4	20
3. เสมียนตราอำเภอ	3	2	2	3	2	12
4. สมุหบัญชี	1	1	1	1	1	5
			รวม			50

ตาราง ค.4 วิธีการบริหารด้านการเงินการคลังของกองทุน

วิธีการบริหารด้านการเงิน การคลังของกองทุน	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ระเบียบของวิกรมมีการ ตรวจสอบ มีความถูกต้อง บัญชี	2	2	3	3	2	12
2. บริหารในรูปแบบการ แบ่งความรับผิดชอบ มีเงินฝากธนาคาร	3	3	2	2	3	13
3. ชี้แจงการเงินให้สมาชิก ทราบ ประชาสัมพันธ์ ค่านึงผลประโยชน์ส่วน รวม	1	1	1	1	1	5
				รวม		30

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ค.5 วิธีการจัดหางบประมาณของกองทุน

วิธีการจัดหางบประมาณ	บโสดร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ประชุมสมาชิกปรึกษาหา วิธีลมาเสมอ รายได้การ บริหารของกรรมการ	5	-	5	5	5	20
2. มีการแบ่งปันผลกำไร เงินปันผล	2	-	3	4	4	13
3. พิจารณาระบบภาษี	1	-	2	3	3	9
4. ประมาณรายจ่าย	4	-	1	2	2	9
5. จัดทำโครงการรายได้ การสำรวจความเป็น ไปได้ของข้อมูล การ จัดหางบประมาณ	3	-	4	1	1	9
				รวม		60

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.6 การใช้ปริญญาในการทำงานประมาณของกองทุน

ในการทำงานประมาณ ใช้ปริญญาหรือไม่	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ใช่	2	-	-	2	2	6
2. ไม่ใช่	1	-	-	1	1	3
	รวม					9

ตาราง ก.7 บุคลากรที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณของกองทุน

ผู้จัดทำงบประมาณ	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. กรรมการบริหารกองทุน มุ่งประสานงานข่าวสาร และสร้างความพอใจใน ทางปฏิบัติ	3	-	3	3	3	12
2. ขอคำแนะนำจากเจ้า หน้าที่ของหน่วยราชการ	1	-	1	1	2	5
3. กรรมการและ คปค. (พัฒนากร)	2	-	2	2	1	7
	รวม					24

ตาราง ค.8 วิธีการเบิกจ่ายของกองทุน

การ เบิกจ่ายของกองทุน	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. แต่งตั้งกรรมการ เบิก จ่ายตรวจสอบ	4	—	3	4	4	15
2. กองชอุมัติจากที่ประชุม	3	—	4	3	3	13
3. ยังไม่มีการ เบิกจ่าย	2	—	2	2	2	8
4. โดยการอนุมัติของประธาน	1	—	1	1	1	4
			รวม			40

ตาราง ค.9 การตรวจสอบรายรับรายจ่ายของกองทุน

การตรวจสอบรายรับรายจ่าย ของกองทุน	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. กรรมการบริหาร เป็นผู้ตรวจ สอบบัญชีโดยมีการแจ้งที่ประชุม	2	—	2	2	—	6
2. ประธานกรรมการ เป็นผู้ตรวจ	1	—	1	1	—	3
3. แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ บัญชีแสดงเอกสาร	3	—	3	3	—	9
			รวม			18

ตาราง ก.19 ข้อคิดเห็นในการจ่ายเงินของ กสศ.

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ใช้จ่ายเงินของ กสศ.	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ควรให้ กสศ.มีเจ้าหน้าที่บัญชีเอง มีอิสระในการจัดงบประมาณของตำบล และให้เป็นนิติบุคคล กสศ.ควรร่วมกันศึกษาวิจัย มีความรับผิดชอบ	4	5	3	4	2	18
2. ใช้จ่ายเงินไม่มีระบบ และไม่ถูกต้องตามโครงการ ไม่รัดกุมตามระบบบัญชีที่ชัดเจน	5	3	6	6	3	23
3. ควรมีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมแนะนำอย่างใกล้ชิด หากขาดความรู้	3	4	2	5	1	15
4. เป็นการใช้จ่ายตามโครงการในลักษณะกิจกรรมตามระเบียบข้อบังคับของ กสศ. เหมืองงบประมาณ	2	2	5	3	6	18

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ใช้จ่ายเงินของ กสศ.	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
5. ประชาชนยังไม่ไ้ผล ตอบแทนเท่าที่ควร มี การใช้จ่ายเพื่อผลประ โยชน์ส่วนตัว ต้องคำนึง ความจำเป็นผลตอบแทน คุ้มค่า	6	6	4	2	4	22
6. ควรอยู่ในความควบคุม ของเลขาฯ กสศ.	1	1	1	1	5	9
			รวม			105

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.21 ข้อปัญหาที่พบเห็นในการเสนาองประมาณของ กสท.

ปัญหาที่พบเห็นในการเสนาองประมาณของ กสท.	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลฯ	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
1. ความไม่เข้าใจของ กสท. ในการเสนาองประมาณ เช่น ไม่มีรายละเอียด ขาดบุคคลากร ไม่ทราบแหล่งที่มาของงบประมาณ ทำให้ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ความเข้าใจวัตถุประสงค์ การจัดทำ	10	6	6	10	10	42
2. ใช้งบประมาณสูง เกินขีดความสามารถ ขั้นตอนการวางแผน ไม่ได้กำหนด	9	4	5	9	7	34
3. งบประมาณไว้มากมาย ไม่อยู่ในแผนพัฒนาตำบล และเป็นโครงการ เล็ก	9	3	6	8	6	34
4. มีรายการต้องปรับปรุงแก้ไข เสมอ ขาดวัสดุและเงินที่ประเมิน มีการเปลี่ยนแปลงราคา	6	2	4	7	5	24
5. ผู้จัดทำงบประมาณ (เลขานุการ กสท.) มักทำงานประมาณเป็นประโยชน์ส่วนตัว หรือพวกพ้อง						

ปัญหาที่พบเห็นในการเสนอ งบประมาณของ กสท.	ยโสธร	ศรีสะเกษ	อุบลราชธานี	มหาสารคาม	ขอนแก่น	รวม
มากกว่าส่วนรวม เพราะมี อำนาจให้ และไม่ไว้วางใจ	5	5	3	6	9	28
6. งบประมาณไม่ได้กำหนดความ ต้องการประชาชน	4	7	10	5	8	34
7. สร้างแต่สิ่งสาธารณประโยชน์	7	1	2	4	4	18
8. ไม่มีประสิทธิภาพทางการบริหาร ในหมู่กรรมการรับผิดชอบ	3	9	7	3	3	25
9. ระบบการบริหารการเงิน ไม่ คล่องตัว ไม่สามารถทำตาม กำหนดได้	2	10	9	2	2	25
10. ไม่มีที่ปรึกษา	1	8	1	1	1	12
			รวม			275

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อประมวลกรอบแนวร่างขอบเขตของปัญหาที่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ศึกษานั้น สามารถประมวลขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. รายงานการศึกษาวิจัยในระคับหมู่บ้าน รายงานการศึกษาวิจัยในระคับหมู่บ้านนั้น มีเพียง 1 ฉบับ คือ

1.1 จารุพงศ์ พลเดช "ผู้ใหญ่บ้านกับการพัฒนาการศึกษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านเฉพาะกรณีอำเภอแดง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ การศึกษารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2521 รายงานวิจัย แสดงถึงผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อตำแหน่งหน้าที่ มีความพอใจต่อการเป็นตัวแทนของราษฎร มีความรักต่อตำแหน่งหน้าที่ รู้สึกภูมิใจในเกียรติยศและศักดิ์ศรีในฐานะผู้ใหญ่บ้าน เป็นผลให้ผู้ใหญ่บ้านอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ มีการตัดสินใจที่ดี และได้รับการยอมรับนับถือจากราษฎรในหมู่บ้าน การปฏิบัติงานผู้ใหญ่บ้าน อาศัยอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งผู้ใหญ่บ้านส่วนมากเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตนเอง และใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประสานกับความร่วมมือของราษฎรในหมู่บ้าน ทั้งการสนับสนุนช่วยเหลือจากทางราชการ แต่ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านยังต้องขึ้นกับความรู้ความสามารถ และบุคลิกลักษณะผู้ใหญ่บ้านนั่นเอง เป็นสำคัญ ดังนั้น สิ่งที่จะพิจารณา คือ

1.1.1 ผู้ใหญ่บ้านเข้าใจกฎระเบียบ

1.1.2 ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติงานภายใต้ขอบเขตที่กำหนด

1.1.3 ผู้ใหญ่บ้านต้องมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถ และบุคลิกลักษณะ

ลักษณะ

ขอบทรวงของงานวิจัยนี้คือ บนพื้นฐานความเข้าใจและการปฏิบัติงานภายใต้ภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีการทดสอบเชิงประจักษ์ (empirical testing) เพื่อทดสอบความรู้, ความสามารถ, ความเข้าใจ และสัมฤทธิผล ซึ่งสามารถสอบผลดีกว่า

ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) สัมภาษณ์ว่าเข้าใจหรือไม่ ซึ่งไม่เพียงพอ

2. รายงานการศึกษาวิจัยระดับค่าบล

2.1 เขาวินวัศ สุกดลภา "กำนันกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค" วิทยานิพนธ์การศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2505 รายงานการศึกษาวิจัยนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจบางประการคือ

2.1.1 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกำนัน มีผลเสียดังนี้

(1) ก่อให้เกิดการขาดความกระตือรือร้น และขาดความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม นายอำเภอสามารถควบคุมการดำเนินงานของกำนันได้

(2) การออกจากตำแหน่งเป็นไปไ้ยาก

จากการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์กำนัน มีความต้องการให้อยู่ในตำแหน่งตลอดไป โดยไม่กำหนดระยะเวลา

รายงานวิจัยนี้ ได้สรุปความสำคัญกำนันในลักษณะของผู้นำสังคมที่ได้รับการนับถือในระดับชุมชน ทั้งนี้ ส่วนราชการซึ่งมีการปฏิบัติงานประสาน สร้างการยอมรับ และสร้างแรงจูงใจในการทำงานของกำนัน เพื่อการบริหารการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพแก่กำนันด้วย

2.2 รองศาสตราจารย์ อานนท์ อาภาภิรมย์ "บทบาทของสภาตำบลกับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" รายงานผลการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการประสานงานและเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2525 รายงานการวิจัยได้ศึกษาพบว่า บทบาทของสภาตำบลนั้นเมื่อน้อยกว่าที่ควร และปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของสภาตำบลคือ

2.2.1 สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพ

2.2.2 ประชากร และการรวมกลุ่มของประชากรในชุมชน

2.3 ประสิทธิภาพ การกลาง "บทบาทของสภาตำบลในการดำเนินงานโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับผลประโยชน์ของโครงการ เปรียบเทียบคณะกรรมการสภาตำบล ราษฎรที่ทำงานในโครงการและราษฎรที่ไม่ได้ทำงานในโครงการ ปี 2525 อำเภอ สักก จังหวัดบุรีรัมย์" สารนิพนธ์การศึกษารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2526 จากรายงานการศึกษาวีจักษณ์พบว่า มีประเด็นที่สำคัญคือ

2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย โครงการ กสช.พ.ศ.2525 กสช. มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

2.3.2 การศึกษา และระยะเวลาการดำเนินงานของ กสช. ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย โครงการ กสช.พ.ศ. 2525

2.3.3 กสช., ราษฎรที่ร่วมทำงานโครงการ กสช. และราษฎรที่ไม่ได้ร่วมทำงานในโครงการ กสช. ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติต่อประโยชน์ของโครงการ กสช. และการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นของโครงการ กสช.

2.4 ทิวทัศน์ ทุ่งเลข "บทบาทของนายอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี" วิชานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523 ศึกษาประเด็นของ กสช. ที่น่าสนใจคือ

2.4.1 กสช.มีอายุวัยกลางคน การศึกษาคำ คำรองความหมายนาน มีความสนิทสนมคุ้นเคยมาก่อน และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามภารกิจ และความรับผิดชอบที่พอสมควร

2.4.2 กสช. ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ กสช.ได้ปฏิบัติอยู่ ส่วนมากไม่รู้และไม่เข้าใจเพราะยากเกินไป

2.4.3 ปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลหนองน้ำนี้
 กสศ. รู้ได้จากการพบปะสังสรรค์, การพิจารณาโดยตนเอง, ที่ประชุม กสศ. และจากที่ประชุม
 อำเภอ

2.4.4 กสศ. ส่วนใหญ่ไม่ทราบเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ
 ตามบทบาทและหน้าที่ของ กสศ. และไม่เข้าใจบทบาทของตนเองคือ

2.5 ว่าที่ ร.ต.อำนวย ปรีทคจวิทยา "บทบาทหน้าที่ของสภาตำบลคือ
 โครงการสร้างงานในชนบทปี พ.ศ.2523 ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลศรีมหาโพธิ์ อำเภอนคร
 ชัยศรี จังหวัดนครปฐม" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2525 มีประเด็นการศึกษาวิจัยที่สำคัญคือ

2.5.1 กสศ. มีพื้นการศึกษาทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการ
 ทำงาน แต่การกำหนดโครงการกับความต้องการของประชาชน ความเหมาะสมกับสภาพปัญหา
 ของท้องถิ่น สามารถทำได้ดีกว่าการดำเนินการ

2.5.2 กสศ. ขาดความรู้ทางงานช่าง คำนเทคนิค และระเบียบ
 ปฏิบัติ ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงาน

2.5.3 กสศ. มีปัญหาค้นการเงินและการอนุมัติโครงการ คำน
 ความคล่องตัว, ประสิทธิภาพการทำงานและความเป็นไปได้ แต่มีประสิทธิภาพมากในการ
 คัดเลือกประชาชนร่วมโครงการ กสศ.

2.6 เมธี กรองแก้ว และคณะ "โครงการสร้างงานในชนบทของรัฐบาล
 การประเมินผลและการวิเคราะห์" กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524 จากการศึกษาพบว่า

2.6.1 ประชาชน กสศ. มีบทบาทในการจัดทำโครงการและความคุม
 โครงการทุกขั้นตอน ให้บรรลุเป้าหมาย แต่ประชาชน กสศ. มีปัญหาค้นความรู้การจัดทำโครงการ
 งบประมาณ คำนเทคนิคและหลักเกณฑ์ของ กสศ. กว

2.6.2 ผู้บริหารระดับท้องถิ่นตั้งแต่ ผู้ว่าราชการจังหวัดถึงราษฎร
ในท้องถิ่นทั่วไป ให้ความสำคัญของสภาตำบลในการบริหารหรือการพัฒนาท้องถิ่น

2.7 ชุติย เลิศวุฒิ "การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในภาวะความ
แห้งแล้ง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสร้างงาน
ในชนบท ปี 2523 ในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 ศึกษาลักษณะของ กสค. มีลักษณะดังนี้

2.7.1 การประสานงาน กสค., อำเภอและจังหวัดเป็นการประ
สานงานโดยใช้นั่งเรือ วิบูลย์

2.7.2 ปัญหาของโครงการ กสช. และ กสค. มีปัญหาค้นระยะ
เวลาการเตรียมโครงการ โครงการไม่เป็นตามหลักการยิงขาดหลักวิชาการกันข้าง นำสู่
ความล่าช้าในการแก้ไข

2.8 ชงชัย วงศ์เหรียญทอง "สภาตำบลกับการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นไทย" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2520 พิจารณาบทบาท
ของสภาตำบลใน 2 มิติ ดังนี้ คือ

2.8.1 ทางด้านการบริหารการพัฒนาชนบท มีปัญหาค้น

(1) ความแตกต่างของประสิทธิภาพตามขนาดของตำบลหมู่บ้าน
ที่แตกต่างกัน และความเร่งด่วนของโครงการ, ความพร้อมของสภาตำบล, อีกระในการจัดทำ
โครงการ, ความพร้อมของการบริหารโครงการ/งบประมาณ/วัสดุ และความเข้าใจ

(2) ปัญหาค้นการทุจริต

(3) ระยะเวลาที่มีความเร่งด่วนและจำกัดเวลา นำสู่ข้อ
จำกัดและการมีส่วนร่วมของประชาชน

(4) การขาดการวางแผนเป็นระบบ เปิดที่ไม่มีระเบียบ

รับมีส่วนร่วม

- (5) ขาดการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและ
การร่วมมืออย่างจริงจัง และไม่มีประสิทธิภาพอันเกิดจากการไม่เตรียมพร้อมทางการจัดการ
- (6) ขาดการควบคุมติดตามผลงาน เป็นหน้าที่ส่วนราชการ
มากกว่าประชาชน

(7) ปัญหาการขาดงบประมาณที่เพียงพอ

(8) ปัญหาการสร้างความร่วมมือกับประชาชน

2.8.2 การพัฒนาการทางการเมือง

(1) แนวคิดหลักการปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ความไม่พร้อมของ
ประชาชนในการเข้าร่วมกลไกโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น และ กสท. เองในการกำหนด
ศักยภาพของการปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) การบริหารงานถูกกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลครอบงำ

(3) ปัญหาประสิทธิภาพการบริหารการควบคุม ซึ่งแตกต่าง

ความพื้นที่

(4) การขาดแคลนเครื่องมือทางการบริหาร

(5) ศูนย์กลางการบริหาร ส่วนราชการมีอิทธิพลมากกว่า

กสท.

(6) ลักษณะการปฏิบัติการไม่ประสานกับโครงสร้างที่กำหนด
เช่น การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ แต่งตั้งในส่วนต่าง ๆ และขาดการกำหนดคุณสมบัติผู้ดำรง
ตำแหน่งต่าง ๆ

(7) การมีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนาชนบทไม่เท่า
เทียมกันใน กสท. กำนันมีบทบาทมากที่สุด

2.9 สงคราม กอสุทธิวิรูปกุล "การพัฒนาท้องถิ่นในหน้ที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน"
วิทยานิพนธ์การศึกษารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2515 เอกสารงานวิจัยนี้
ได้นำเสนอปัญหาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กำนัน

2.9.1 ปัญหาคุณสมบัติด้าน คุณวุฒิ, วิทยุ, ประสบการณ์, ความเชื่อถือ, การสร้างการยอมรับนับถือ ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการบริหารการพัฒนาประเทศ

2.9.2 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง นำสู่การสร้างอำนาจและอิทธิพล

2.9.3 อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จากความชัดเจน นำสู่การปฏิบัติงานที่สืบสนในขอบเขต บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ

2.10 เกรียงศักดิ์ เขียวซ่า / วิไลสังข์ กณะระภูติ "การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นระดับตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น" (วิทยานิพนธ์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2527) จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่ มักปฏิบัติตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่น มากกว่าการพิจารณาโครงสร้างและกระบวนการแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ มีประชาชนเพียงกิ่งหนึ่งรัฐจักและรัฐหน้าที่ กสศ. ถึงแม้ กสศ. จะมีการกำหนดในระยะเวลาอันยาวนาน อย่างไรก็ตาม กรรมการ กสศ. ยังมีภารกิจช่วยให้ประชาชนรัฐจัก กสศ. ซึ่งประชาชนก็มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมอยู่แล้ว ในการแสดงความคิดเห็น, ความสนใจ และการควบคุมการบริหารงานของ กสศ. โดยใช่ กสศ. ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานเกี่ยวกับชนบท.

2.11 สำนักนโยบายและแผน มหาคดีไทย, การพัฒนาประสิทธิภาพของสภาตำบลในการพัฒนาชนบท (2525) จากการศึกษาพบว่า กสศ. จำนวนมากควรให้คณะกรรมการ กสศ. ขึ้นมาอีกคณะหนึ่งเพื่อความคล่องตัว ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งควรกำหนดให้แน่นอน แนวความคิดนี้ไม่แตกต่างกันระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการ กสศ.เดิม กับคณะกรรมการ กสศ. ที่มาจากการเลือกตั้ง

ความรู้ของคณะกรรมการ กสศ. ส่วนมากจะมีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้เกิดปัญหาการดำเนินงาน การปฏิบัติการและประสานงาน จำเป็นต้องมีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ ดังนั้น การฝึกอบรมสามารถแก้ไขอุปสรรคด้านนี้

เลขานุการ กสท. มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งการให้รางวัลเลือกจากผู้มีความรู้ในตำบลนั้น ในกรณีเป็นข้าราชการ ควรเป็นพัฒนากร เพราะทำงานใกล้ชิดกับ กสท. และรางวัลอยู่แล้ว ซึ่งดีกว่าครูซึ่งมีภารกิจด้านการสอน

สิ่งที่ควรพิจารณาคือ การขาดแคลนงบประมาณซึ่งได้รับจากภาษีบำรุงท้องที่ แม้จะได้รับเงินจาก กสท. มาส่วนหนึ่งแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชนบทมีความสนใจบทบาทของ กสท. มากขึ้น โดยความใกล้ชิดกับ กสท. และระหว่างการทำงานในโครงการ

3. รายงานการศึกษาวิจัยในระดับอำเภอ รายงานการศึกษาวิจัยในระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

3.1 สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี "สรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอ จังหวัดศรีสะเกษ (2525-2526)" มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

3.1.1 กระบวนการในการพัฒนาชนบท

(1) ความสามารถ กสท. ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ยังมีความสามารถเท่าในการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจนั้น เกิดจากการไม่มีบทบาทในฐานะตัวแทน, ความสนใจและข้อมูล ดังนั้น การตัดสินใจจึงไม่มีเหตุผลที่ดีเพียงพอ ส่งผลถึงความไร้ประสิทธิภาพประสิทธิภาพการพัฒนาชนบท ที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

(2) ความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการ มีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด และประสิทธิภาพความสามารถ นำสู่ความสามารถจำกัดด้านการควบคุมการบริหาร

3.1.2 กรอบงานโครงการสร้างงานในชนบท ปี 2526

(1) บทบาท อปท. ในการสนับสนุน กสท. โครงการ กสท. ปรากฏว่า อปท. (ยกเว้นพัฒนากร) มีบทบาทน้อยมากในการสนับสนุนการทำงาน อปท. คือ กสท.

ดังนั้น กสท. จึงไม่เห็นความสำคัญของ คปท. และ คปท. ยังขาดความพร้อมเพรียงด้านความรู้ เทคนิค และบทบาทการมีส่วนร่วม

3.1.3 การจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดนั้น สามารถชี้ปัญหาทางด้านการขาดการไม่มีบทบาทสนับสนุน กสท. และ กสท. ไม่มีบทบาทเสนอปัญหาและความต้องการ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และการขาดการประสานงานการพิจารณาปัญหาในภาพรวม เพราะลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นการพิจารณาปัญหาในภาคหน่วยงานต่าง ๆ เองมากกว่า ดังนั้น สามารถพิจารณาข้อจำกัดได้ดังนี้

(1) ข้อจำกัด กสท. และ คปท. มีข้อจำกัดทางด้านความเข้าใจ, การจัดทำแผน, การมีส่วนร่วมเสนอปัญหาอันเกิดจากการขาดความเข้าใจด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน ดังนั้น เจือปนไขความสำเร็วจึงเกิดจากผู้นำมากกว่ามวลชน นอกจากนี้ คปท. มีข้อจำกัดด้านบทบาทช่วยเหลือ กสท. เพราะส่วนมาก คปท. จะเป็นผู้เสนอโครงการมากกว่า กสท. กสท. จึงเป็นเพียงองค์กรที่รับทราบเท่านั้น ทำให้ข้อมูลในการตัดสินใจอยู่ในวงจำกัด

(2) ข้อจำกัดของอำเภอในการจัดทำแผนอันเกิดจากความพร้อมของบุคคล, การประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการขาดความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนและโครงการ ดังนั้น ความสมบูรณ์แบบของโครงการ จึงมีข้อจำกัดสูง

(3) ข้อจำกัดของจังหวัดในการประสานแผน มาจากภาระงานประจำและงานอื่น ๆ ที่รับผิดชอบอยู่แล้ว ทำให้การบริหารมีความสามารถจำกัด, ขาดศูนย์การรวบรวมข้อมูล การวางแผนร่วมกัน และการขาดผู้นำการดำเนินการจัดทำแผน

3.1.4 บทบาทหน้าที่ของ คปท. มีการศึกษาความเข้าใจบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติงานของ คปท. ผลปรากฏว่า

(1) ความรู้ความเข้าใจยังอยู่ในระดับต่ำ ขาดการประสานงาน ขาดความรู้ความเข้าใจแนวทางการพัฒนา และขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน

(2) อุปสรรคการประสานงาน และการปฏิบัติงานมีสาเหตุจากการขาดการประสานงาน ขาดการรวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการ และขาดการให้ความสำคัญ คปค. ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมาจากสาเหตุด้าน การอบรมไม่ได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของ คปค. ขั้นตอนและการประสานงาน มีข้อจำกัดในการประสานงานด้านความรู้ ความชอบธรรมในการยอมรับผู้นำ คปค. ทางอำเภอไม่ให้ความสำคัญและการประสานงาน คปค. และการขาดความพร้อมของบุคคลากรใน คปค. จะแก้ไขโดยการอบรมหมอบทวน, การย้ำในความสำเร็จ, การจัดคู่มือระเบียบการกิจและแนวปฏิบัติ คปค., กำหนดแนวทางการปฏิบัติ เป็นรายเดือน, จังหวัดและอำเภอต้องเป็นแบบอย่างในการประสานงานแก่ตำบล, การสร้างการยอมรับในผู้นำเพื่อให้เกิดความคล่องตัว

3.1.5 การบำรุงรักษาโครงการในเขตพื้นที่โครงการ พคท. มีประเด็นที่น่าสนใจบางประการคือ

(1) โครงการที่ราษฎรดำเนินการ เสนอโครงการและดำเนินการเอง จากการที่ราษฎรไม่มีความรู้ด้านการสำรวจและงบประมาณจำกัด ทำให้โครงการไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

(2) ความสามารถในการซ่อมแซมโครงการยังมีไม่เพียงพอ

(3) การดำเนินการของหน่วยราชการยังไม่ให้ความสำคัญในการให้ความรู้ในการซ่อมแซม และการเตรียมประชาชนในการดูแลรักษาโครงการเท่าที่ควร

(4) ต้องคำนึงถึงความสำคัญในการริเริ่มโครงการ โดยมีประชาชนมีส่วนร่วมของความรู้ทางเทคนิค ความเข้าใจในหน้าที่ของราษฎร งบประมาณ และบทบาทของผู้นำในหมู่บ้าน

(5) ประชาชนไม่มีบทบาทในด้านการซ่อมแซมในหมู่บ้านมากนัก

(6) ขาดระบบข้อมูลการจัดเก็บและการวางแผน และทิศทางการพัฒนาที่ কেনชัดในกรอบนโยบาย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ป้องกันความคลาดเคลื่อน มุ่งสู่การประสานงานและการแลกเปลี่ยนข้อมูลป้องกันการสับสน

(7) โครงการไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา เป็นผลจากหลักเกณฑ์การพิจารณา ยังมีความคลาดเคลื่อนและไม่แน่ชัด

(8) การจัดสรรงบประมาณฯ ซึ่งไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ และความไม่พร้อมเพรียงในการจัดสรรงบประมาณ ดังนั้น จึงไม่สามารถดำเนินการร่วมกันเพื่อบรรลุผล

3.1.6 กรอบงานติดตามผลโครงการพัฒนาชนบท

(1) การรายงานมักเป็นข้อมูลเฉพาะปริมาณงาน

(2) แนวทางการจัดทำรายงานไม่มีเอกภาพ จากมีความหลากหลายของแผนรายงาน ทำให้ความแตกต่างในระยะเวลาการรายงานและข้อมูลที่ใช้รายงานมีมากและแตกต่างกัน

(3) การรายงานผลไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และองค์กรในระดับล่างที่มีความสอดคล้องกันความพร้อม

(4) ขาดวัตถุประสงค์การรายงานที่ชัดเจน, มีความถี่ในการจัดทำรายงานสูง และยอดของรายงานสูงกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มปริมาณเจ้าหน้าที่

(5) ไม่มีการทำผลของรายงานมาปรับปรุงอย่างแท้จริง โดยการตั้งการจากส่วนกลาง

(6) ระบบการติดตามผลมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ, อัตราค่าจ้างคน การให้ความสำคัญและไม่มีการทำผลการศึกษามาปฏิบัติปรับปรุงอย่างแท้จริง

(7) เงินรายได้ กสศ. มาจากเงินอุดหนุนรัฐบาลมากกว่ารายได้จากภาษี ดังนั้น สภาตำบลไม่ให้ความสำคัญต่อแหล่งรายได้ด้านการเงินมากนัก จากมีข้อจำกัดนั้น นำสู่ข้อจำกัดเอกสิทธิ์ในการหารายได้ควยตนเอง, ปริมาณงานและงบประมาณไม่สมดุลย์ และความยากจนของประชาชน

(8) การใช้จ่ายงบประมาณ, การจัดเก็บภาษีไม่รัดกุม
จากการขาดความเข้าใจและขาดการให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.2 วิบูลย์ เหลืองสะอาด "การบริหารงานอำเภอ" วิทยานิพนธ์
การศึกษารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2520" มีประเด็นที่น่าสนใจคือ

3.2.1 ปัญหาการวางแผน มีอุปสรรคด้านข้อมูลไม่สมบูรณ์ ไม่ตรงกับความต้องการของราษฎร ทำให้ไม่มีการสำรวจความต้องการอย่างแท้จริงตามสภาพการณ์
ของราษฎร

3.2.2 ขาดการประสานแผนและโครงการ มีความหลากหลายของ
เป้าหมาย นำสู่ความซ้ำซ้อนและความไม่สมบูรณ์ของแผนและโครงการ

3.2.3 ขาดการเตรียมโครงการให้พร้อม เพื่อการปฏิบัติการก่อน
การอนุมัติโครงการ

3.2.4 อุปสรรคการปฏิบัติตามแผนมีปัญหาดังนี้

(1) บุคคลมีทัศนคติ ความสนใจ ความรับผิดชอบต่ำ

(2) การคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตไม่แน่นอน ไม่มี

ประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้อง

(3) การติดตามประเมินผล มักถูกละเลย

(4) งบประมาณไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติการดำเนินงาน

(5) รายงานไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์

3.3 วาที่ร้อยตรี สพิโชค วชิรากุล "การประเมินผลการบริหารปฏิบัติงานของ
หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต 2530" มีประเด็นที่น่าสนใจ
ทางด้านการพิจารณาปัญหาความเจริญของท้องถิ่นทางคน

3.3.1 เศรษฐกิจ มีสภาพเศรษฐกิจและการครองชีพในระดับต่ำ มี
รายได้ไม่พอก่อรายจ่าย อันเกิดจาก ปัจจัยการบริหารกิจการระหว่าง เศรษฐกิจไม่สมบูรณ์แบบทาง

ด้านการชลประทาน, การประกอบการเกษตรกรรมขนาดใหญ่ และการราชการคมนาคม

3.3.2 สังคม ช่างป่จจัยคานการอนามัย, การศึกษา, มาตราฐานความเป็นอยู่ของครอบครัวเก่า และมีการยึดถือประเพณีวัฒนธรรมที่ส้าหลัง ควบคู่กับมีการอพยพแหล่งพำมาหากิน

3.3.3 การเมือง มีการถูกแทรกแซงจากลัทธิสังคมนิยม

4. รายงานการศึกษาวิจัยในระกัยจังหวัด

4.1 สถาพร สันกิบุศร "สำนักงานจังหวัด : การศึกษามูลเหตุของการจัดตั้ง รูปแบบโครงสร้าง และบทบาทในการวางแผนพัฒนาจังหวัด" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณทิต คณะรัฐศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร 2520 มีประเด็นที่น่าสนใจในปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดทางคาน

4.1.1 ปัญหาคานการยอมรับการให้ควมส้าคัญต่อสำนักงานจังหวัด

4.1.2 ความรู้คานการวางแผนการบริหารการพัฒนา ชาคควมสนใจ และชาคอ้ชรากำลังผู้มีความรู้ควมช้านานูคานนี้โดยตรง ควบคู่กับการชาคคู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัด

4.1.3 การชาคแคลนควมสมบูรณ์ของข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลคานประชากร, ผลผลิตและข้อมูลคานการคลัง

4.1.4 ชาคการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

4.1.5 ชาคงบประมาณ, ยานหาหนะ, วัสดุและครุภัณฑ์จำเป็นในการบริหาร

4.1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานนั้น ชาคควมสอกลงกับการปฏิบัติงาน

4.1.7 การบริหารงานมีการยึดระเบียบคั้งเดิม นำสู่ควมล้าสมัยไม่คอบสนอง ต่อการบริหารการพัฒนาในสภาพการณี่เปลี่ยนแปลงไป

4.1.6 ซากความสอดคล้องกันโครงสร้าง, บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแข่งขันและประสานงาน

4.1.9 อิทธิพลทางการเมืองของพรรคและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในการมีบทบาทกำหนดแผนโครงการที่มีผลประโยชน์เฉพาะเจาะจง และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายแนวทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลง

5. รายงานการศึกษาวิจัยระดับภาค

5.1 วีรเทพ หาญณรงค์ "การพัฒนาชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2514 รายงานการศึกษานี้มีประเด็นที่น่าสนใจคือการพัฒนาชุมชนในระดับภาค ดังนี้

5.1.1 การวางแผน ซากความสอดคล้องในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น จากแผนระดับชาตินักอำนวยการ ซึ่งแตกต่างกับความเป็นจริงในการปฏิบัติในภาคท้องถิ่น และขาดการประสานกับประชาชนในท้องถิ่น

5.1.2 ลักษณะงาน ไม่สอดคล้องกับค่านิยมวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่น จากสภาพการดำเนินงานที่เป็นลักษณะการสร้างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งขัดกับลักษณะพื้นฐานของประชาชนที่ยึดมั่นในสิ่งเก่า ๆ

5.1.3 การประสานงาน ซากการประสานงานระหว่างหน่วยงานการพัฒนาในระดับพื้นที่ชนบท ซึ่งมีการพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน่วยงานที่สังกัดมากกว่าการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อประชาชนในชนบท

5.1.4 เจ้าหน้าที่ มีการขาดแคลนอัตรากำลังผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการในพื้นที่ชนบท

5.1.5 งบประมาณ ซากการสนับสนุนทางการเงินงบประมาณอย่างจริงจัง

5.2 ร.ศ.สุชาติ ประชากุล "ปัญหาในการบริหารงานพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีด้านการจัดการ, การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานคลัง" วิทยานิพนธ์

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2507
 พิจารณาปัญหาการบริหารงานพัฒนาชุมชนในแง่ของ

5.2.1 การจัดองค์กรในระคับต่าง ๆ อันมีระคับชาติถึงหมู่บ้าน
 มีมากเกินไป ควรปรับปรุงและยกเลิกงานบางส่วน รวมทั้งการพัฒนาชุมชนมีการจัดแบ่งหน้าที่
 การงานสับสน นอกจากนี้ ระคับจังหวัดและอำเภอไม่ให้ความสนใจงานพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร

5.2.2 ปัญหาการบริหารบุคคล พิจารณาปัญหาพัฒนากรไม่
 ใครประจำในหมู่บ้าน มีสาเหตุจาก

- (1) ความปลอดภัยในหมู่บ้าน
- (2) ภาระครอบครัว
- (3) จัสนคติดั้งเดิม
- (4) ความแตกต่างด้านภาษาวัฒนธรรม

5.2.3 ปัญหาการบริหารงานคลัง มีปัญหาค้นความล่าช้าและการ
 ประสานงาน

5.3 เขียม อริญญกิจะสุข "นโยบายและแนวความคิดในการบริหารราชการ
 การส่วนภูมิภาค" วิทยานิพนธ์ การศึกษารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ 2518 มีประเด็นสำคัญในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับ

5.3.1 กำหนดผู้ใหญ่บ้าน มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่ยาวนาน
 ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อความเหมาะสมในการบริหารการพัฒนาประเทศ

5.3.2 ความเป็นเอกเทศทางการบริหารของการบริหารของหน่วย
 งาน ที่รักต่อการประสานงานในการบริหารการพัฒนาชนบท

5.3.3 ความก้าวท่ายช้าช้อน โดยเฉพาะงานของส่วนกลางที่ช้าช้อน
 กับส่วนภูมิภาค ในระคับจังหวัดและอำเภอ

5.3.4 การบริหารงานที่ไม่มีความต่อเนื่องและมีความซ้ำช้อนในส่วน
 ภูมิภาคเอง โดยเฉพาะภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และขาดการประสานงานสร้างความเป็น
 เอกภาพในการรวมกลุ่มของประชาชนในชนบท ซึ่งมีหลากหลาย

5.3.5 ขาดการรับรู้สภาพปัญหาในพื้นที่ชนบทอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในระดับจังหวัด และอำเภอ

5.3.6 ปัญหาคำนระเบียบกฎหมาย ขัดกับนโยบายเกณฑ์การฝึก เพียนเจตนากรม

5.3.7 ระดับความรู้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ยังมีระดับต่ำเกินไปในการพัฒนาพื้นที่ โดยมุ่งตอบสนองการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และยังไม่มีความรู้ระเบียบข้อบังคับการที่ชัดเจนในการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่อแบ่งเบาภาระงานราชการส่วนภูมิภาคสู่กำนัน และผู้ใหญ่บ้านอย่างจริงจัง

5.4 ผ่อง สกฤตพานิช "ปัญหาการปกครองท้องถิ่นที่ขาดเส้นทางการคมนาคม ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2514 พิจารณานโยบายการปกครองท้องถิ่นในอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดเส้นทางการคมนาคมอันเป็นเส้นเศรษฐกิจของสังคมชนบท อันมีปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

5.4.1 ปัญหาการปกครองด้านการรักษาความสงบ, การให้การบรรเทาสาธารณภัย, การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข, การสื่อสาร, การสร้างการสาธารณูปโภค และการสาธารณูปกร มีความขาดแคลนในด้านการประสานกับส่วนราชการและการร่วมมือของประชาชนเองในภาคชนบท

5.4.2 ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ

(1) ปัญหาการเกษตร มีผลผลิตตกต่ำ, การขาดเงินทุน และปัญหาค่านการตลาด อันมีผลมาจากการขาดระบบชลประทาน ความรู้เกษตรกรรวมแผนใหม่ รายได้ต่ำ การถูกกลุ่มนายทุนซุกครีต และการคมนาคม

(2) การขาดความสนใจของเอกชนในการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม

5.4.3 ปัญหาทางสังคม มีความยากแค้นด้านการศึกษา, สาธารณสุข ซึ่งไม่สมบูรณสอดคล้องกับสภาพพื้นที่

5.4.4 ปัญหาการเมือง มีการแทรกแซงของกลุ่มพรรคการเมืองวิวนิสัก ของพื้นที่ที่ส่วนราชการเข้าไม่ถึงประชาชน

6. รายงานวิจัยศึกษาค้นแนวทิศทั่วไปที่เกี่ยวข้อง

6.1 สุชาติ เจริญ "ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2521 จากงานศึกษานี้ มีข้อสรุปน่าสนใจคือ

6.1.1 บุคคลที่มีการศึกษาสูง (ระดับปริญญาตรีขึ้นไป) จะมีความสนใจทางการเมือง และสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษากำ

6.1.2 เพศชายมีแนวโน้มความสนใจทางการเมือง และสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

6.1.3 บุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองสูง จะมีระดับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองสูงกว่าบุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองต่ำ

6.1.4 ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจ และความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองสูงกว่าตัวแปรค่านเพศ

6.1.5 เพศหญิงที่มีสภาพการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความแตกต่างทางความรู้สึกสนใจและสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองมากกว่าเพศชาย

6.1.6 ในหมู่ผู้มีการศึกษาโดยไม่จำกัดเพศ จะมีความสนใจและสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองไม่แตกต่างกัน เมื่อเทียบกับผู้มีการศึกษากำโดยไม่จำกัดเพศ

6.2 นพพร อัจฉริยวณิช "ระบบการเมืองไทย ความเป็นสมัยใหม่ที่ไร้การพัฒนาหน้า" วิทยานิพนธ์การศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527 วิทยานิพนธ์นี้มีประเด็นการศึกษาที่สำคัญ คำนวณทรรศทางการเมืองไทย ทำให้คนไทยมีลักษณะ

6.2.1 ความรู้สึกไม่อยากมีส่วนร่วมด้วยระบบการเมืองทุกรูปแบบ จากความรู้สึกแบ่งแยกผู้ถูกปกครองกับผู้ปกครอง

6.2.2 ความแตกคางของสังคมก่อนระบบอาวุโส นำสู่การยอมรับ ความแตกคางแบบอำนาจนิยม โดยละเลยการยอมรับพื้นฐานด้านความมีเหตุผล

6.2.3 ลักษณะสังคมไทยที่มีกบฏระชนชาความรับผิดชอบตอสถาบัน และสังคมโดยสวนรวม

6.3 วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย" ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์" วิทยานิพนธ์ การศึกษาลักสูตรปริญญาโทรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกการปกครอง มีที่ศตวรรษาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 2521 วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ บนพื้นฐานการศึกษาระดับสูง ของบุคคลในสังคมไทย มีการผสมผสานของวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย มากกว่า วัฒนธรรมการเมืองแบบเผด็จการ เนื่องจากสังคมไทยอยู่ในยุคการเปลี่ยนแปลง

6.4 ประธาน สุวรรณมงคล และ สุรัชย์ จันทร์สุทธีวร "นโยบายการพัฒนาชนบทกับระบบราชการไทย" (กรุงเทพฯ เอกสารขอสัมมนาวิชาการเมืองการปกครอง สำนักนโยบายและแผนมหาคไทย 2525) ผลการศึกษาพบว่า ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมาของการบริหารการพัฒนาชนบท มีการตั้งหน่วยราชการและคณะกรรมการต่าง ๆ มากมาย วัตถุประสงค์และนโยบายของแต่ละหน่วยงาน นำสู่ความซ้ำซ้อน จึงเสนอ

6.4.1 ความมีเอกภาพระหว่างหน่วยงาน ทางการวางแผนและการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางนโยบายการพัฒนาชนบทอย่างมีประสิทธิภาพ

6.4.2 ความชัดเจนในขอบเขตการประสานงาน การสนับสนุนของแผนในแต่ละส่วนของการบริหาร

6.5 กีเรก ฤกษ์ร้าย การพัฒนาชนบทของประเทศไทย (2509-2520) ผลงานสำเร็จ, ปัจจัยเกี่ยวข้องและปัญหา (เอกสารงานวิจัย สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหา

วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522) จากการศึกษาแบบอุปสรรคการบริหาร การพัฒนาชนบททางด้าน

6.5.1 ความซ้ำซ้อน

6.5.2 ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.5.3 ขาดการประเมินผล

6.5.4 นโยบายไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดย

เฉพาะความเป็นจริงในทางปฏิบัติ และไม่สามารถกระจายไปถึงผู้ยากไร้ในชนบท

นอกจากที่กล่าวมานี้ ก็เรก ฤกษ์ห่วย ยังได้พิจารณาองค์การในระดับท้องถิ่น

ที่ขาดประสิทธิภาพและอุมการณ ทั้งที่การบริหารการพัฒนารชนบทแบบผสมผสานที่เริ่มดำเนินการในปี 2526 ยังมีลักษณะเพิ่มเติมอีก

(1) การขาดเป้าหมายในการดำเนินงาน

(2) ขาดการประสานงานระหว่างผู้กำหนดนโยบาย/ผู้

ปฏิบัติ และผู้ปฏิบัติ/ประชาชน

(3) ขาดความรับผิดชอบ/หลีกเลี่ยงการดำเนินการ

(4) ความไม่มั่นคงทางการเมืองเป็นอุปสรรคต่องาน

โครงการ

7. สรุป

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการศึกษาโครงสร้างบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ กน. และ กสค. นั้น มีประเด็นที่สำคัญทางด้านปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้าน

7.1 โครงสร้าง มีความซ้ำซ้อนและความคลุมเครือ นำสู่ความเข้าใจที่สับสนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7.2 ความรู้ความเข้าใจ จากการศึกษพบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนมีความเข้าใจ อันเกิดจากการศึกษางานวิจัย โดยเฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจในโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับองค์กร
ประชาชน

7.3 การมีส่วนร่วมในองค์กรประชาชน มีตัวแปรอิสระทางกายภาพ
เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

8. บทสรุปปัญหาความสัมพันธ์และความสอดคล้อง

จากการวิจัยเอกสารเบื้องต้น เกี่ยวกับองค์กรประชาชน อันมี กสค.,
กม. และ กปค. นั้น สามารถประมวลปัญหาในมิติของโครงสร้างการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ
และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เรามีโอกาสได้วิเคราะห์ได้ว่า
รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารการพัฒนาชนบท โดยมุ่งเพิ่มพูนความสามารถทาง
การบริหารและการบริหารโครงการพัฒนา ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนดขึ้น เพื่อ
ความสำเร็จของวัตถุประสงค์การพัฒนา อันเป็นหลักการสำคัญของการบริหารการพัฒนา

ภายใต้การกำหนดระเบียบข้อบังคับเป็นแนวทางและการอ้างอิง โดย
อาศัยกฎหมายข้อบทหรือของของการพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง แต่ไม่มีการสอดคล้องสัมพันธ์และ
ประสานกันอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถประมวลปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดังนี้ จะพิจารณาบทบาทหน้าที่
และความรับผิดชอบ และโครงสร้างการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

8.1 หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทาง ในการจัดตั้งองค์กรประชาชน
ยังไม่มี ความชัดเจนในเอกสารระบุว่า จะเป็นการปกครองแบบท้องถิ่นอย่างแท้จริง กรณีซึ่งเห็น
ได้ชัดคือ กสค. ซึ่งยังเป็นลักษณะการผสมผสานแบบภูมิภาคทั้งท้องถิ่น ข้อบทหรือในลักษณะนี้
เป็นข้อควรพิจารณาอันเป็นผลจากรัฐบาล ซึ่งไม่จริงจึงในการพัฒนาความมีเอกสิทธิ์ (autonomy)
ความเป็นอิสระ (independent) ในการดำเนินการ โดยมีแนวทางมุ่งการพัฒนาศักยภาพ
อย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นข้อบทหรืออันเกิดจากประชาชนเอง ที่ไม่พยายามสร้างเจตนา
เพิ่มพูนศักยภาพความสามารถทางการบริหาร, การจัดการและการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนิน

การ ถึงแม้มีระเบียบกฎหมายระบุไว้ แต่ก็นำมาซึ่งการพึ่งพาและการพึ่งพิงรัฐบาล ส่วนผล
ถึงการขาดเอกลักษณ์อิสระและเสรีภาพในการดำเนินการ

8.2 ความสมคูลยของการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งในระดับ
ราชการ 4 กระทรวงหลัก และประชาชนในระดับตำบล หมู่บ้าน มีความคลุมเครือความสับสน
โดยปราศจากเหตุผล ซึ่งมีทั้งการขาดและเกินในการแต่งตั้งในระดับต่าง ๆ และในระดับ
เดียวกัน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาของการประสานงานการร่วมมือปฏิบัติการ การบริหารการพัฒนาชนบท
อันเกิดจากความไม่เหมาะสมของการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งไม่สอดคล้อง, ไม่
สมคูลย และไม่เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่อย่างครบถ้วน

8.3 การกำหนดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชน
ยังมีความคลุมเครือสับสน ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ปราศจากคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินการ
การได้

8.4 ลักษณะกฎหมายเอื้ออำนวย ภายใต้โครงการปฏิบัติงานการบริหารการพัฒนา
ชนบท ซึ่งตกเป็นภารกิจของผู้ใหญ่บ้านแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่การหลีกเลี่ยง
ความรับผิดชอบขององค์กรประชาชนได้

8.5 ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ มีความคลุมเครือในขอบเขต
ที่ถึงความซับซ้อน และความไม่สมคูลยของปริมาณงานขององค์กรประชาชนฝ่ายต่าง ๆ

8.6 ขาดการประเมินผล โดยไม่มีการกำหนดไว้ทั้งทางเทคนิค และทาง
เทคนิคโดยตรง

กล่าวโดยสรุปภายใต้หลักการนี้วางไว้อย่างลวกครุ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในการกำหนด
ระเบียบกฎหมายฉบับนี้ไม่สามารถระบุ ความชัดเจน ความเหมาะสม สอดคล้อง ของการจัด
โครงสร้างการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ และบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ทั้งนี้ สามารถ
พิจารณาได้ทั้งภายในเฉพาะโครงสร้าง, บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และความสอดคล้อง
ของโครงสร้าง, บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วถึงความ

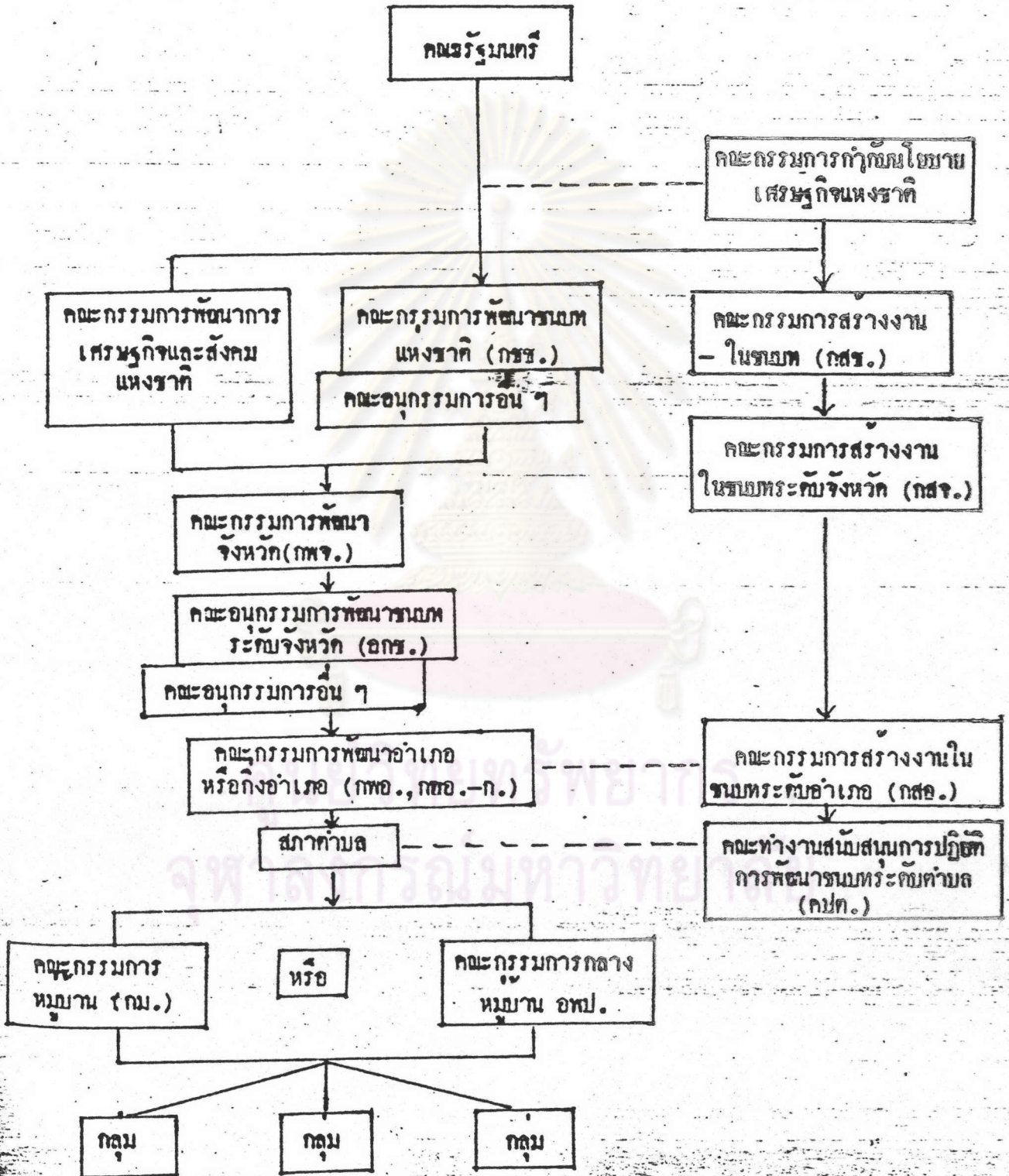
สืบสน ความคลุมเครือของมติที่ 2 ขององค์กรประชาชน นำสู่ปัญหาความเข้าใจ ความรับรู้
แนวทางและวิธีการดำเนินงาน เพื่อมุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารการพัฒนา
ชนบทตามนโยบายของรัฐบาล

ศูนย์วิทยพัทพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ

โครงสร้างระบบบริหารการพัฒนาชนบท

ที่มา : คู่มือ คปค. เอกสารสำหรับคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2527 : 18

ประวัติผู้เขียน

นายอลงกต วรกี เกิดวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2507 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษารัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และ การเมือง พ.ศ. 2526 และเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันนี้ดำรงตำแหน่ง ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง 3) กรม การปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย